

228
1929. IV.

**A GYŐR SZ. KIR. VÁROSI
ÁGOSTAI HITVALLÁSÚ EVANGÉLIKUS
KERESZTYÉN EGYHÁZKÖZSÉG**

ÉVKÖNYVE

AZ 1928-IK ESZTENDŐRŐL.

ÖSSZEÁLLITOTTA
TURÓCZY ZOLTÁN LELKÉSZ.

GYŐR, 1929.
BAROSS KÖNYVNYOMDA.

**A GYŐR SZ. KIR. VÁROSI
ÁGOSTAI HITVALLÁSÚ EVANGÉLIKUS
KERESZTYÉN EGYHÁZKÖZSÉG**

ÉVKÖNYVE

AZ 1928-IK ESZTENDŐRŐL.

ÖSSZEÁLLITOTTA
TURÓCZY ZOLTÁN LELKÉSZ.

GYŐR, 1929.
BAROSS KÖNYVNYOMDA.

Az egyházközség ajándékba adja neked ezt az évkönyvet. Ha úgy gondolod, hogy ez több, mint amit csak úgy egyszerűen el lehet ajándékba fogadni, akkor szeretettel várjuk az egyházközség céljaira adományodat.

Köszöntjük az olvasót!

Édesanyád áll lelked ajtaja előtt s halk szóval köszönt téged :
áldás és békesség!

Gyülekezetünk évkönyvét helyezzük asztalodra, győri evangélikus keresztyén népünk.

Igénytelen, egyszerű könyvecske, mégis drága nekünk, mert életünk egy eleven darabját hordozza s hitünk és vallásos életünk munkálásáról beszél.

Gyülekezetünk történetének néhány kiszakított lapját tartod kezvedben. Emberek munkáját, erőfeszítését és szolgálatát olvasod ki belőle, mégis mindenekfelett Isten kegyelmének csudálatosságát, mely drágamívű diadémba foglal minden elhullatott verejtékgöngyöt.

Istent áldjuk, hogy dolgozhattunk! Neked pedig köszönjük, hogy velünk dolgoztál!

Gyülekezetünk jövődjének néhány átálmodott lapját találod e könyvecskében. Gondolatokat, terveket, vágyakat és reménységeket, melyeket a jövődben szeretnénk megvalósítani.

Álmodj, tervezzess, építgess velünk te is, hogy közelebb jusunk álmainkhoz!

Hitben és szeretetben való közösségünk áldott aranyláncát bírod e könyvecskében. Azt mondja neked: ide tartozol, itt van a helyed!

Hozd hát ide szivedet, hogy mienk legyen életed is!

Táborba hívó kürt harsonája ez a könyvecske: munkás kezeket, áldozatkész szíveket, hívő lelkeket és Krisztust szolgáló életeteket toboroz.

Lelki édesanyád vár, ne várjon hiába!

Siess, jöjj Istent kereső szomjas lélekkel, hogy gazdagodj általa s ő is gazdagodjon általad!

Menjen hát gyülekezetünk évkönyve munkás útjára. Áldott legyen kopogtatása és belépése, legyen áldott a lelkekben a lelkekért végzendő munkája!

KAPI BÉLA.

Új arcok a régi munkamezőn.

Az 1928. esztendő a személyi változások esztendeje volt egyházközségünkben.

A három esztendőnkint szokásos tisztújítás alkalmával lemondott felügyelői tisztéről dr. Dukavits Vilmos. Az ő kedves, evangéliumi derűtséget, hitbuzgóságot, komoly kötelességérzetet és evang. öntudatot sugárzó lényét sehogy sem akarta az egyházközség elengedni. Mikor minden marasztalás hiába való volt s meg kellett hajolni megmásíthatatlan akarata előtt, tiszteletbeli felügyelőnek választotta meg őt az egyházközség abban a meggyőződésben, hogy ezzel nemcsak az egyházban a multban elvégzett munkáját becsüli meg, hanem a jövőre is továbbra odaköti az egyház kormánykerekéhez a megtisztelő bizalom láthatatlan, de talán ép ezért erős kötelékével. Dr. Dukavits Vilmos az új felügyelőt beiktató közgyűlésen meleg szavakkal köszönte meg az egyházközségnek, hogy meghagyta neki azt a címet, ami neki minden más címnél értékesebb s megadta a jogcímet ahhoz, hogy az egyházközség ügyeinek vezetésében ezután is részt vegyen.

Utódjául az április 22.-iki közgyűlés Nagyegyházasi Miklós Mihály ny. ezredest, eddigi másodfelügyelőt választotta meg. Miklós Mihály vérbeli katona. Az akarat embere. Féltőn őrökdi ki felé az egyház reprezentatív érdekei felett s befelé az egyház belső fegyelme felett. Ebben a munkájában azonban nem csupán a katona formaérzéke vezérli. Tudja, hogy milyen ügynek vált katonájává. Evang. öntudata a mélységes hitbeli meggyőződés tűzétől izzik s ősi családi hagyományok patinájával van bevonva. Ez teszi az akarat emberét a szolgálat emberévé. Úgy harcol a száz percentes lutheránusok ideáljának diadaláért, mint az egyetemes papság eleven illusztrációja. De ez a szolgálat teszi őt a szeretet emberévé. Ezért szeret mindenkit s ezért szereti őt mindenki. Szereti még akkor is, mikor úgy pattognak ajkán a szavak a győri ev. egyház ébredéséért, mint álmos kaszárnya udvarán riadót parancsoló

katonai vezényszó. Székfoglaló beszédét évkönyvünk teljes terjedelmében közli.

A másodfelügyelői székben Jausz Lajos lett az utódja, ki az egyházközség pénzügyi bizottságának volt eddig az elnöke. A Rábaszabályozó Társulat főmérnöke. A számok embere. Nem szereti az illuziókat. A valóságok világában él. De a tervek embere is. Reális érzéke nem kötözi földhöz. Nem a szükségleteket akarja lenyirbálni a fedezetek szintjéig, hanem a reális fedezetet akarja előteremteni az ideális szükségletekhez. És a mértani pontosság embere. Kultuszt csinál a köteleességteljesítésből. Amire vállalkozik, az meglesz.

Május 13.-án volt az ünnepélyes beiktatásuk, melyet Németh Károly esperes végzett. Rajta kívül üdvözölte még az új felügyelőket dr. Dukavits Vilmos tb. egyházfelügyelő, Turóczy Zoltán a lelkészi kar, Rostetter János főgondnok a ref. egyház, Weltler János igazgató a tantestület, Pálmai Lajos a Belmissziói Egyesület és a Szeretetház, Bándy Ferenc az ifjúság nevében. Melegszeve levélben köszöntötte az új felügyelőket Kapi Béla püspök és Czegledy Sándor ref. lelkész is.

A felügyelői karon kívül nagy változás volt a lelkészi karban is. Pálmai Lajos tb. esperes, az egyházközség egyházi elnöke, lemondott lelkészi állásáról, melyet 1903. január 11-től viselt s június hó 1.-ével nyugalomba vonult. Négy évtizedes lelkészi szolgálat áll a háta mögött, melyből egy negyedszázadot ajándékozott győri gyülekezetének. Pálmai Lajos a szív embere. Az arca csupa jóság, az egyénisége csupa szeretet, az igehirdetése csupa melegség. Mert a szív embere, azért veszi észre azokat, akik az élet szívtelensége miatt panaszkodnak: az öregeket, a szegényeket, árvákat, betegeket s ezért alapítja meg a Szeretetházat és a diakonisszaanyaházat. S mert a szív mindig láthatatlanul működik, ezért marad ő is mindig a mesebeli láthatatlan ember, akinek csak a működését lehet látni, de őt magát sohasem. Egyházközsége július hó 15.-én levette róla ezt a láthatatlan köntöst s megmutatta, hogy kicsoda Pálmai Lajos. Ekkor tartotta ugyanis utolsó igehirdetését az elhagyott szószékről. Ezt is közli évkönyvünk teljes terjedelmében. Istentisztelet után diszközgyűlés volt, amelyen Kapi Béla püspök az egyházkerület nevében, melynek főjegyzője volt, meleg levélben köszöntötte, Németh Károly esperes az egyházmegye, Miklós Mihály egyházfelügyelő a győri egyházközség, Rostetter János ref. főgondnok a ref. egyházközség, Turóczy Zol-

tán vele együtt működött 19 Luther-kabátos munkatárs nevében. Weltler János igazgató a tantestület, Paveszka Ida II. oszt. tanuló az elemi iskola növendékei, Karsay Jolán alelnök a Belmissziói Egyesület, dr. Velsz Aladár elnök az Ifjusági Egyesület, Lukács István hitoktató-lelkész a Diákszövetség, Macher Béláné tanítónő 1204 konfirmandus növendék és a tanítóképző intézeti tanítványok, Chalupka Kata a Bibliakör, dr. Höfer Vilmos elnök a Szeretetház, Weller Dániel az egyházközség gazdaközönsége nevében vették körül őt a szeretet melegségével. Az egyházközség pedig 1000 pengős alapítványt létesített Pálmai Lajos nevére a Szeretetházból kikerülő szorgalmas növendék jutalmazására.

Pálmai Lajos a szolgálatának az áldozata. A megerőltető szolgálat megtámadta a hangszálait s ezért ment nyugdíjba. Jó nekünk, hogy aki ennyire rajong a szolgálatért, az ezután sem tud pihenni s így tovább is vezeti a Szeretetházat, hogy akinek élete az igehirdetés volt eddig, annak igehirdetés legyen az élete ezután.

Pálmai Lajos helyettesítésére március 1-től április 15-ig Havasi Dezső, április 15-től november 1-ig Sokoray Miklós segéd-lelkészt küldte ki az egyházi felsőbb hatóság. Havasi Dezső Rimaszombatba, Sokoray Miklós pedig Paksra távozott közülünk, hűséges szolgálatban eltöltött ittlétük tovább él a gyülekezet halás emlékezetében.

Julius 15.-én töltötte be az egyházközség Pálmai Lajos örökét végleg, amidőn lelkészévé választotta Kapi Béla püspököt. Ezzel a választással a gyülekezet régi óhaja ment teljesedésbe. Már az I. ső Vince lemondásával megüresedett lelkészi állásra meghívta a győri egyházközség a püspök urat, aki a meghívást el is fogadta. A végrehajtás elé azonban elhelyezési nehézségek gördültek akkor s így a püspök úr átjövetele a másik lelkészi állás megüresedéséig elmaradt.

Kapi Bélát nem kell bemutatni a győri egyházközségnek. Ismeri, szívébe zárta apraja-nagyja ennek a gyülekezetnek. Csodálják imponáló munkabíráását, mellyel egy egész országnak tud szolgálni úgy, hogy amellet egészen pásztora marad a győri gyülekezetnek. Rajong szeretetreméltó egyéniségéért, mellyel mindenki előtt kinyitja ajtaját s amelynek sohasem kicsiny, jelentéktelen semmi. És áhíttal ül igehirdető széke előtt, melyben minden kicsiny nagyvá lesz.

Október 7.-én vonult be városunkba. Szombathelyre nagyobb küldöttség ment érte dr. Bászai Ernő egyháztanácsos vezetésé-

vel. Az állomáson Németh Károly főispán, Némethy Ödön alispán, dr. Szauter Ferenc polgármester, Csemez István egyházmegyei felügyelő és Jausz Lajos egyházközségi másodfelügyelő fogadta, ahonnan a hívek sorfala között vonult be az ősi konvent elé. Itt Miklás Mihály egyházfelügyelő adta át hódolatunk jeléül a templom kulcsát, mire az egész gyülekezet a templomba vonult imádkozni azért, hogy áldott legyen az, aki jött az Urnak nevében.

Maga az ünnepélyes beiktatás egy hét múlva, október 14-én volt. A zsufolásig megtelt templomban Zongor Béla körmendi lelkész, a vasi közép egyházmegye esperese, tartotta az oltári szolgálatot, Németh Károly, a győri egyházmegye esperese, mondotta a beiktató, püspök úr a beköszöntő beszédet. Ezt évkönyvünk szintén teljes terjedelemben közli. A beiktató közgyűlésen a győri gyülekezet üdvözlését Miklás Mihály egyházfelügyelő tolmácsolta. Ezt az üdvözlést, mely a gyülekezet elkötelezése volt az új pásztor programjára, szintén közli évkönyvünk. Az egyetemes egyházét dr. Rásó Lajos egyetemes főügyész tolmácsolta, a Londonban tartózkodó báró Radvánszky Albert egyetemes egyházi felügyelő táviratban küldte áldását, szintén Soltész Elemér tábori püspök is. Kiss István püspök a dunáninneri egyházkerület, Stráner Vilmos egyetemi tanár a M. Kir. Erzsébet tudományegyetem ev. hit-tudományi kara, dr. Antal Géza ref. püspök a dunántúli ref. egyházkerület és a győri ref. egyház, Józán Miklós püspöki vikárius az unitárius egyház, dr. Mesterházy Ernő egyházkerületi felügyelő a dunántúli ev. egyházkerület, D. Kovács Sándor egyetemi tanár, főtítkárra a Magyar Luther Társaság, Németh Károly esperes a győri egyházmegye, Kovács Zsigmondné a győri egyházmegyei papnék szövetsége, Jánossy Gábor felügyelő a szombathelyi gyülekezet, Hanzmann Károly lelkész a soproni gyülekezet nevében mondott üdvözlő beszédet. Az idő előrehaladottsága miatt itt a közgyűlést berekesztették s a többi küldöttségek a konvent tanácstermében tisztelegtek: dr. Németh Károly főispán, a vármegye Skulthéthy Miklós főjegyzővel, a város dr. Szauter Ferenc polgármesterrel, a honvédállomásparancsnokság Schnörch vezérkari ezredessel, a vitézi szék és a Nyukosz vitéz Gombos Zoltán tábornokkal, a magyaróvári ev. egyházközség Csatáry Elek ny. alispán, egyházfelügyelővel, neológ és orthodox izraelita hitközség dr. Schwartz Mór főrabbiával, a kir. járásbíróság dr. Zóbel Ernővel, a pénzügyigazgatóság Kvirszfeld László pénzügyigazgatóval, a Rábaszabályozó Társaság Gillyén László min. tanácsossal, az orvosszövet-

ség dr. Petz Lajos felsőházi taggal, a Szent Benedekrend Kelemen Krizosztóm igazgatóval, a tankerületi főigazgatóság és a leányliceum Strasszer Sándor igazgatóval, Tanfelügyelőség és Tanítók Háza Egyesület, Állami Tanítóképző, Polgári Fiu- és Leányiskolák dr. Boldis Dezső tanfelügyelővel, a testnevelési felügyelőség és a leventeoktatói kar Vécsey Béla századossal, a győri cserkészmege Bencsik Gergely reáliskolai tanárral, a Kansz dr. Gold Ferenc miniszteri tanácsossal, a nőegyletek s a Jótékony Nőegylet dr. Fischer Kálmánné elnökkel, a Kath. Nőszövetség és a Szent Erzsébet Egylet Ősz Vilmosnéval, a Kisfaludy Kör Ujlaky Géza főtítkárral, a lelkésztársak, az Ifjúsági Egylet és a Diákszövetség Turóczy Zoltánnal, a Szeretetház Pálmai Lajossal, a győri ev. elemi iskola Weltler János igazgatóval, a győri egyházmegyei tanítók egyesülete Magyar István elnökkel, a Belmissziói Egyesület Karsay Jolán alelnökkel és a győri ker. C. E. szövetség dr. Farkas Bélánéval az élén.

Felejthetetlen nap volt. Emléke mindig ott fog rezgeni ennek a nemzedéknek a lelkében.

A tanítói karban is változás állott be. Leköszönt állásáról vitéz Egyed Lajos győrszabadhegyi tanító. Tizenkilenc évi tanítói szolgálat után, melyből 7 évet töltött Győrött, nyugalomba vonult. Nem a megfáradt ember pihenni akarása vezette, sem a tanítói munka nem szeretése, hanem a céltudatos ember erősszpontosítása. Minden erejét a leventeügynek és a szövetkezeti eszme szolgálatának, tehát az iskolán kívüli népmívelésnek akarja szentelni. Egyházközségünk augusztus 12.-i közgyűlésén méltatta érdemeit. Vitéz Egyed Lajos sok dicsőséget szerzett egyházunknak. Az ő leventecsapata volt a város legkiválóbb csapata, mely veretlenül tartotta a legjobb csapatnak járó díszzászlót s az elmúlt évben is az elemi iskolások tornaversenyén a város legkisebb és legszegényebb iskolája, az övé, vitte el az összes iskolák elől az első díjat.

Utódjául Szabó Elek bakonytamási-i tanítót választotta meg az egyházközség augusztus 12-én. Ünnepeyles keretek között történt meg szeptember 10-én a beiktatása a győrszabadhegyi iskolában. Az egyházközség elnöksége, az elnöki tanács és az iskolaszék megjelenésével mutatta meg, mily fontosságot tulajdonít a tanítói munkának. Istentisztelet után Strasser Sándor iskolaszéki elnök tartott beiktató beszédet.

Sajnos, a Szabó Elekhez joggal fűzött remények nem váltak valóra. Az egészsége nem bírta az éghajlatot s az osztatlan iskola

munkáját. Rövid, három hónapi, eredményes, szép munka után kénytelen volt állásáról lemondani s régi szolgálati helyére, Bakonytamásra visszamenni. Helyét a tanév végéig helyettesel töl-
tötte be az egyház. Szollár Irén okleveles tanítónő, győrszabad-
hegyi lakos, látja el most helyettesi minőségben a tanítói munkát.

Az általános tisztujtáskor választás alá került a képviselő-
testület fele is. E névsort már a múlt évi évkönyvünk tartalmazta,
itt csak annyit említünk meg boldog büszkeséggel, hogy mind-
ezek a választások teljes egyhangúsággal történtek. Szép bizo-
nyítvány ez a gyülekezetről, mert a benne uralkodó egyetértést
mutatja, de szép bizonyítvány a megválasztottakra is, mert azt
hirdeti, hogy osztatlan a gyülekezet bizalma bennük.

Személyi változásokat nem csak az élet, hanem a halál is
szokott előidézni. Ettől sem kimélt meg minket az 1928. esztendő.
Elvesztettük Démy Gerő Mihályt, ki hosszú időn át volt pénzügyi
bizottságunk elnöke s haláláig képviselő-testületünk tagja. El-
hunyt Fischer Kálmán, Sárvány Pál és dr. Karsay Béla egyháztanács-
csos is. A konvent ormán fekete zászló, a közgyűlési jegyzőköny-
vek lapjain kegyeletes megemlékezések beszéltek s hadd beszél-
jen most ez a pár sor is arról, hogy megbecsüli az egyház azokat,
akik megbecsülik őt. Elköltözés folytán is megüresedett egy pár
egyháztanácsosi állás. Ihász Antal, dr. Lippay Sándor, Wenczel
Béla, dr. Macher Sándor és dr. Zóbel Gyula költözött el egyház-
községünk területéről. Kisérje őket új életterületükön az Istennek
áldása.

A megüresedett egyháztanácsosi tisztségeket Csellágh Gyula
ny. min. tanácsos, Geisztlinger Mihály gazdálkodó, Horváth Sán-
dor győrujfalusi gazdálkodó és Tompos Béla sütőmesterrel töl-
tötte be az egyházközség. Legyen Isten áldása bejövetelükön!

Az 1928. esztendőben sokat változott a győri gyülekezet külső
arca. Régi arcok tűntek el s új arcok tűntek fel.

De a lényeg változatlan maradt!

Isten változtatja munkásait, de folytatja a munkát.

Túróczy Zoltán.

Nagyegyházasi Miklós Mihály egyházfelügyelő székfoglaló beszéde.

1928. május hó 13.

Ebben a felemelő, ünnepélyes pillanatban, fogadalomtétel után, úgy érzem, hogy az isteni kegyelem velem van: hálatelt szívvel mélységes köszönetet mondok a Mindenhatónak, hogy ezt a napot megélnem engedte, melyen gyülekezetem egyik első munkásává avattattam s fohászok hozzá további kegyelemért, hogy legyen elég testi és lelki erőm nemes feladatomban teljesítéséhez. Őszinte köszönetemet nyilvánítom a nemes gyülekezet minden egyes tagjának azért, hogy bizalmukkal megtiszteltek. Én ezt a bizalmat értékes kincsnek tartom. Büszke vagyok rá. Ezzel a bizalommal mindenkor élni fogok, de visszaélni nem fogok vele soha.

Fájdalmas érzéssel látom távozni kedves elődömet és vezéremet, dr. Dukavits Vilmost. Hogy milyen munkása volt Méltóságod a gyülekezetnek, azt legjobban én tudom. Buzgalmát, mindenre kiterjedő figyelmét, igazságérzetét, alaposágát és jószívűségét csodáltam, de nem kevésbé nagyra becsülöm egyházszeretetét, kiváló észbeli rátermettségét, csak a gyülekezet javát előmozdítani akaró szándékait s kedves szeretetméltóságát a gyülekezet minden tagjával szemben. S mindezeket a szép tulajdonságait Méltóságod az egyház szolgálatába állította s általuk olyan maradandó eredményeket ért el, hogy a legnagyobb hálára kötelezi mindannyiunkat. Némi vigasztalásul szolgál, hogy továbbra is közöttünk marad, mint t. b. felügyelő. Fogadja mélységes köszönetünk ismételt kifejezését.

Szokás szerint a beiktatott felügyelőnek programot kellene mondani. Én már adtam programot. Három és fél évvel ezelőtt magamévá tettem teljes mértékben azt a programot, melyet kiváló és mélyen tisztelt elődöm adott. Oly gyönyörű és klasszikus, az egyházi élet minden fázisára kiterjedő volt ez a program, hogy abból elvenni vagy ahhoz hozzáadni valóm nincsen. Csak néhány szót akarnék — emlékeztetésül erre a programra — a T. Közgyűléshez intézni.

V e z é r e l v e m : Istenimádás, egyházszeretet. **I r á n y o m :** az a nyilegyenes út, mely az anyaszentegyház boldogságához

vezet és működése m f ő c é l j a : a hitélet ápolása, fejlesztése és erős evangélikus öntudat ébrentartása. Ez a cél a leghatalmasabb, legfontosabb, mert ahol a hívők igazi hitben és igazi hittel élnek, ott a munkálkodás áldásthöző, ott az eredmény nagy és ott bővelkednek a hivek mindazon keresztyéni nemes erényekben, amelyekkel mások előtt tiszteletet, megbecsülést s maguk között kölcsönös szeretetet, megelégedést vivhatnak ki. A világ nagymérvű romlottsága dacára gyülekezetünkben, hála Istennek, 4—5 év óta a hitélet folytonos fejlődésben van, ami lelkeszeink kiválóságának, tanítóink rátermettségének és hitrokonaink hitbuzgóságának köszönhető. Amilyen a vezetőség, amilyen a presbitérium és amilyenek az egyháztagok, olyan maga a gyülekezet. Mi mindnyájan az egyetemes papság elvén állva, kötelesek vagyunk szívünk egész melegével s agyunk egész hatalmával azon dolgozni, hogy mint Isten üzenetének tolmácsai, egyházunk dicsőségét, hatalmát növeljük.

Elődeink mindig öntudatos hívők voltak s ilyeneknek kell nekünk is lennünk, lévén sok okunk rá. Avagy ne legyünk-e büszkék saját vallási, kulturális s tudományos működésünkre, társadalmi és etikai értékeinkre s az elért eredményekre? Avagy ne legyünk-e rátartóságok külföldi hitrokonainkra, a hatalmas német nemzetre, a rokonszenves dánokra, svédek és norvégekre, a protestáns hollandokra és a világ nagy részét uraló angolokra és északamerikaiakra? Hát tudták volna ezek a világ színpadján azt a hatalmas eredményt elérni, ha a mi és az ő imádságaik, vallási, erkölcsi fel fogásaink és etikai tulajdonságaink a Mindenhatónál meghallgatásra nem találtak volna? Ez az erős hitbeli öntudat azonban hitbeli kötelességet is ró ránk, kötelességünk ké teszi ugyanis, hogy Jézus Krisztus szent tanításait követve, a szeretet alapján állva, tiszteljük és becsüljük meg mások vallási meggyőződését is. Aki nem türelmes a más vallást követőkkel szemben, azt nem hevíti krisztusi szeretet. Az egyház áldásaiban mindnyájan részesülünk, — azt tovább építenünk mindnyájunk szent kötelessége.

Az előbbi gyülekezeti vezetőség programjaként előttünk van az iskola, a gyárvárosi és nádorvárosi imaházak építésének gondja. Egyik olyan fontos, mint a másik, egyik sem tűr halasztást, mert az iskolaügybe állami felügyeleti hatóság is kezd beavatkozni, az imaházak felállítását pedig maguk a hivek óhajtják és sürgetik. Ez nagyon jó és biztató jel. Szilárd a reményünk, hogy a városi tanács és az állam anyagi segélynyújtásával s egy hosszú-

Lejáratu kölcsönnel, Isten segedelme mellett, valóra tudjuk váltani eme tervünket s ismét egy nagy lépéssel előbbre fogjuk vihetni szeretett egyházunk ügyét. Minden anyagi vonatkozásu ügyben a legnagyobb lelkiismeretességgel oda fogunk hatni, hogy a jelen nyomasztó gazdasági viszonyok közepette gyülekezeti tagjaink teherbirását ne vegyük oly mértékben igénybe, hogy azoknál panaszt vagy csüggedést okozzunk.

Ezektől a tervektől teljesen függetlenül és anélkül, hogy azok kivitele kitolatnék, vagyok bátor bejelenteni egy uj tervet, amely már tulajdonképen 143 esztendő. Csonkamagyarországban, ha jól tudom, csak két evang. templom van, melynek nincs tornya, harangja. Több mint 4000 győri evangélikus soha életében nem hallott evangélikus harangszót. Mikor 143 évvel ezelőtt elődeink ezt a templomot építették, keserűség, fájdalom és megaláztatás nyomasztó érzése marta szivüket azért, mert az akkori törvény megtiltotta nekik, hogy tornyot építsenek s harangokat használjanak. Sok évtized óta már kiürült a keserűség pohara, elődeink gondoltak ugyan a toronyra, de nem építettek. Voltak bőkezű adakozók is: Skargay család, Bálint Mihály és többen, az adományok a pénz elértéktelenedése folytán teljesen devalválódtak, de nem szabad devalválódnia ezen férfiak iránti hálás emlékezetünknek. Annyi becsüléssel tartozunk haló poráiknak, hogy valóra váltsuk hitbuzgóságukról tett jó szándékukat. Hét év mulva a templom fennállásának 150. évfordulóját fogjuk ünnepelni. Ha ezen időre a magasba nyuló torony Isten dicsőségét hirdeti s a megkonduló varázslatos harangok az oltár elé hívogatják a gyülekezetet, akkor lesz igazán teljes az örömnépünk s akkor lerójuk hálánkat azok iránt, akik a harangokat akarták, de a rideg, szivtelen törvény azt nem engedte és az élet azt megakadályozta. Toronyépítéshez és harangbeszerzéshez nem kell egy fillér sem az egyházi adókból s az egyház pénztárából, ehhez csak a k a r a t kell, a k a r a t és megint csak a k a r a t kell!

Ez az egész, amit mondani akartam. Ismétlem, hogy munkálkodásomhoz, úgy mint eddig, fogékony szivemet, akaratomat és becsületes gondolkodásomat, vallásos hitem erejét és érzésem tisztaságát hozom s újból kijelentem, hogy mindenben önzetlenül és pártatlanul, az egyházközség érdekében fogok eljárni. Ha látom a gyülekezetben az Isten-imádat, békét, egymás megbecsülését, szeretettel teljes összetartást és megelégedést, úgy boldog leszek, mert egyházam sorsa az én sorsom is s úgy áldjon meg az Isten is!

Pálmai Lajos
tb. esperes, ny. lelkész bucsubeszéde.

1928. július hó 15.

*Mulandó életem egy határvövényél
Megállok előtted, én Uram, Istenem.
Minden kérdéseknél fontosabb az nekem,
Milyennek ítéled Te az én életem!?
Ha meg tudok felelni erre a kérdésre,
S nem vádol semmiben engemet a lelkem,
Akkor megpihenve a Te oltárodnál,
Felveszem s hordozom tovább az én terhem.*

Ámen.

Ker. Gyülekezet, Testvéreim az Urban! Valami megdöbbenő hatással van reánk az a gondolat, hogy valami esemény utoljára történik meg velünk. Mikor egy kedves jó barátunktól kell megválnunk, kivel hosszú időn át együtt éltünk, együtt fáradtunk s mi tudjuk, hogy a vele való szövetségünk végkép megszakad, — bizony kicsordul szemünkből a könny, megremeg a baráti jobb, mikor utoljára fogunk vele kezét. Mikor el kell hagyni egy kedves otthont, drága hajlékot, hova talán a gyermekkori remények, az ifjúkori ábrándok és a küzdelmes élet gondjai kötnek s hol elmúlt boldog idők levendulaillata rezeg a levegőben, — mikor visszanezünk az elhagyott üres falakra, bizony olyan nehezen tudjuk utoljára átlépni a küszöböt. Hát mikor utoljára bucsuztunk el — kedves Testvéreim — az édesanyánktól s utolszor hajoltunk rá fáradt, vagy talán már hidegülő szent kezeire és könnyeink árjába fulladt hálás gyermeki szívünk utolsó csókja, — akkor nem éreztük-e azt a fájdalmat, mely alatt csakhogy meg nem repedt a szívünk?

Oh, az utoljára történésnek van mindig valami drámai hangulata.

Talán az eddig mondottakból megértitek és természetesnek találjátok az én meghatottságomat is most, mikor utoljára állottam meg ezen a szószéken, hogy néktek az Isten örök, sohse vál-

tozó Igéjét még egyszer hirdessem. Talán megértitek, ha megindult lelkem úgy viharzik most a múlt és a jelen között, mint szállong a felriadt madársereg s valahol nyugalmat szeretne találni! . . . Hiszen én is bucsuzom ezektől a szent falaktól, ahova ötven éves gyermekkori emlékek, negyven éves ifjúkori pályaindulás és huszonöt évi férfikor verejtékes, áldott munkáinak emlékei fűződnek! . . . Hiszen nekem is száz okom van, hogy édesanyámként szeretett, rólam gondoskodó, drága ev. anyaszentegyházamnak dajkáló kezét utoljára is áldással csókoljam s áldásra várva hajtsum meg előtte fáradt fejemet még egyszer, utoljára! . . .

Oh, az utoljára történésnek van valami drámai hangulata.

Hanem aztán . . . kedves Testvéreim —, mikor így összeszedtük szép logikai rendbe a mi gondolatainkat, egyszer csak elkezd bennem valami tiltakozni az utoljára történés ellen. Elkezd tiltakozni a szívem. És eszembe jut br. Eötvös Józsefnek ez a mondása: „Ne higj abban a gondolatban, aminek a szived ellent mond.“ És elkezd a szívem tiltakozni: ne hidd, hogy ez utoljára történik, ne hidd, hogy az utaitok most teljesen szétválnak, ne hidd, hogy a lelkipásztor és gyülekezete közötti viszony végkép megszakadhatna! És kilobban lelkemből az aggodalmaskodás, szomorkodás helyett az ujjongó öröm, mint Tamás lelkéből: „En Úram és én Istenem!“ Ezzel a lélekkel kérjünk áldást további elismerésünkre, buzgó karénekből és imádságban . . .

Karének. — Imádság.

Alapigék: II. Korinthus. 5. 1—10.

„Mert tudjuk, hogy ha a mi földi sátorházunk elbomol, épületünk van Istenből, nem kézzel csinált, örökkévaló házuk a mennyben. Azért is sóhajtozunk ebben, óhajtván felöltözni erre a mi mennyei hajlékunkat; ha ugyan felöltözötten is mezteleneknek nem találtatunk! Mert akik e sátorban vagyunk is, sóhajtozunk megterhelhetetlenül; mivelhogy nem kívánunk levetkőztetni, hanem felöltöztetni, hogy ami halandó, elnyelje azt az életet. Aki pedig minket erre elkészített, az Isten az, aki a Lélek zálogát is adta minékünk. Azért mivelhogy mindenkor bizunk és tudjuk, hogy a testben lakván távol vagyunk az Úrtól (mert hitben járunk, nem látásban); bizodalomunk pedig van, azért inkább szeretnénk kiköltözni a testből és elköltözni az Úrhoz. Azért igyekezünk is, hogy akár itt lakunk, akár elköltözünk, neki kedvesek legyünk. Mert nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt, hogy kiki megjutalmaztassék azokért, amiket a testben cselekedett, vagy jót, vagy gonoszt.“

Ker. Testvéreim! Minden idők legnagyobb lelkipásztorának, Pál apostolnak II. Kor. leveléből olvastam fel ezeket a szavakat.

Csupa aggodalmaskodás, sóhajtozás s vágyódás egy jobb világ után van ezekben kifejezve. A gyenge testalkatu, egész életében betegeskedő, a nélkülözések, üldözések, börtönök és fáradtságos utazások alatt megtört nagy embernek nem ezek okozták a legnagyobb gondot, — hiszen neki az ő élete se volt drága, csak elvégezhesse a szolgálatot, amelyet vett az Ur Jézustól. Nagyobbak voltak ezeknél a lelki gondjai. Ha végig nézett azokon a gyülekezeteken, melyeket ő alapított, melyekben bálványdöntő s a Krisztusnak fundamentomot vető munkát végzett, nagy szomorúsággal látta, hogy azoknak élete nem volt mindig a Krisztusban megújult élet! Gyűlölségek, versengések, bálványimádás s erkölcsi romlottság rontották meg a Krisztus új egyházát Korinthusban is, ebben a gazdag, fényűző városban. Pál apostol aggódva látja ezeket a jeleket s meglazulva érzi azt a jó viszonyt, melyben gyülekezetével élt s ezt annyira szívére vette, hogy szinte teher neki az élet, elvágódik innét egy boldogabb világba, mint egykor Illés próféta: „Elég immár az én életem!“ . . . De azután szívébe markol a kérdés: lehet-e, szabad-e? Hát ő készen van-e az elválás nagy útjára, befejezte-e küldetését, fel van-e öltöztetve erre az utra s ha maga úgy gondolja, hogy igen, nem fog-e utrakészen, felöltözötten is meztelennek találatni?! Mert nemcsak magával, hanem a gondjaira bizott nyájjal is kell törődnie, „mert — úgymond — nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt.“

Ker. Testvéreim! Ebben a Pál apostoli példában látom én is, hogy a lelkipásztor és gyülekezete közötti viszonyt végkép szétszakítani nem lehet.

Erről akarok e szent órában előttetek szólni.

I.

Testvéreim az Urban! Ez az élet tulajdonképen nem más, mint értékeknek a keresése.

Mikor egy kis karonülő gyermek kinyújtja kezét valami csillogó tárgy után, értéket keres s nem tudja, hogy az neki káros is lehet. A nagyobb gyermek mikor virágot tép vagy pillangót kerget, értékek után fut, mit tudja, hogy az egyik elhervad, a másik elszáll . . . s melléje szegődnek már itt is hamis illúziók. Mikor aztán beül az iskola padjába, milyen nagy érték előtte s szülei előtt az első „i“ betű, mit megtanul és nem is sejt, hogy mikor az első lépést megtette az ismeretek útján, megindult a boldogtalanság felé

is. Milyen drága érték az ifjunak egy virágszál, amit szerelmesének adott, vagy tőle kapott és nem érzi meg a virágillatban azt a mérges párákat, ami örvényekbe is szédítheti... A felnőttek már reálisabb értékeket keresnek. A pénz, az anyagi jólét, a fényes állás, hivatal, az ízes ételekkel s bódító italokkal rakott asztal, a drága öltözet, szélesedő barázdák, palotás lakás — azok, amik lelkük minden vágyát kitölthetik... És elfeledik, hogy még mindig nem szoktak a halotti ruhákra zsebeket varrni, hogy a koporsón kívül kell hagyni a királynak koronáját, a bankárnak teli erszényét, a koldusnak rongyos tarisznyáját és a paloták hat szál deszkává, az összes értékek egy marék hamuvá zsugorodnak össze az Isten lelkének egy fuvallatára!

Értéket kereső munkára indultam el én is akkor, mikor először 40 évvel, azután 25 évvel ezelőtt lelkipásztori munkámat megkezdtem köztetek. De nem olyan értékek keresésére, amelyek csupa illúziók csak, hanem lelkeket keresni indultam el az Isten országá számára. Ezt célozza minden szó, amit itt ajkamról elhangzott, minden terv, mely megvalósult, minden imádság, mely szivemből elszállott... Jöttem, mint beköszöntő beszédemben mondtam, Isten országát hirdetni, betegeket gyógyítani s a lemondásban példát adni... De nem egyedül indultam, hanem részben veletek, részben apáitokkal, mert a lelkipásztor nyája nélkül lehet valami magányosan bolyongó zarándok, vagy erdőt bujó remete, de nem lehet Isten-küldötte érték-kereső, amint nem szállhat le egyedül a bányák mélyibe az aranyásó, a tengerfenékre a gyöngyhalász. Kézen fogott engemet ennek a nagy gyülekezetnek a multja, az egyre jobban feltörő szociális feladatai, a világháború új tanulságai, a nagy elődök, a bölcs vezetők, az áldozatkész buzgó hivek... s egyre szorosabbra fűződött a lelkipásztor és gyülekezete közötti viszony. Az Istentől tanultuk ezt, mert ő is értékeket, lelkeket keres az ő országa számára, nemcsak a nagyok, nemcsak a bölcsök, a gazdagok között, hanem a szomorkodók, a bűnbánók, az elhagyottak, a betegek, a nyomorultak között, mert mindegyik drága néki, mindegyiket lettebb szereti.

Igy találtam meg én is köztetek a nekem legdrágább értéket, a lelkipásztor legszebb jutalmát: a megértő lelkeket s ezeknek szeretetét. Amit én fogyatékosan adtam, azt megsokszorozva adták vissza!...

És most arról van szó, hogy mindez számomra egyszerre

megszünnék érték lenni, helyettesítse, pótolja azt az u. n. jól megérdemelt pihenés. Hogy ami negyedszázadon át szövődött, egy ilyen vasárnap délelőtt szétszakadjon... Hát ez az, k. Hiveim, aminek az én szívem ellentmond, mert a szeretet nemcsak az elválásnál, hanem még a halálnál is erősebb, — azért hirdetem és vallom, hogy a gyülekezet és lelkipásztor viszonyát végkép szétszakítani nem lehet!...

II.

De nem lehet azért sem, mert nekünk — Testvéreim — van még egy közös utunk az Isten elé. Azt mondja az apostol szentigénkben: „Nekünk mindnyájunknak meg kell jelenünk a Krisztus ítélőszéke előtt, hogy kiki megjutalmaztassék a szerint, amiket e testben cselekedett, vagy jót, vagy gonoszt.“ Tehát nekünk mindnyájunknak. Én nem mehetek tinélkületek, ti nem mehetek én nélkülem. Nem olyan könnyű tehát az elválás, mint Ábrahámé és Lóthé volt, „ha te mégy jobbra, én megyek balra“. Nem lehet egy kérdéssel megszüntetni az én felelősségemet a reám bizottakért: avagy őrizője vagyok-e én ezentúl az én atyámfiai-nak — és ti se térhettek napirendre egy nagyuri gesztussal az én beszédeim és szolgálatom felett, mint egykor Félix helytartó: „Most eredj el, majd ha alkalmam lesz, hivatlak téged.“

Mikor ezelőtt 25 évvel az Isten lelke én reám bizta ennek a győri gyülekezetnek egyik lelkipásztori hivatalát, akkor értékeket bizott reám, a ti lelkeket, amelyekről számot kell nekem adnom. Mikor én hozzátok jöttem, lemondva e világszerinti nyugalomról, dicsőségről, jólétről s magamra vettem a ti gondjaitokat, szegénységteknek, bánatotoknak egy részét, akkor ti a magatok részéről felelősséget vállaltatok az én szolgálatom eredményéért, hogy ne legyen az hiábavaló, hanem találjak lelkeket Isten országa számára.

Ezt a felelősséget az én részemről egy lemondó levéllel, a ti részetekről egy ilyen bucsuztató ünnepéllyel elintézni sehogyse lehet! Nekünk mindnyájunknak... kezét a kézbe téve kell Isten elé állani s az étellel bizonyosságot tenni, hogy jót tettünk-e vagy gonoszt!?... E felett tünődik Pál apostol is: Fel vagyok-e öltözve, vagy levetkőzve? A levetkőzés egy kényelmi állapot, a felöltözöttség utra-készséget jelent. Megjelenhetek-e én Isten előtt?

Rettenetes lenne, ha énnekem tinélkületek kellene

Krisztus ítélőszéke elé állanom. Ha nem volna mellettem azok közül, akiket Isten reám bízott, egy olyan lélek sem, akinek szívében valami jó magot hintettem, akinek megmutattam az igaz utat, az igaz életet és igazságot: a Krisztust, ha nem állana mellettem senki, akit bánatában megvigasztaltam, verejtékét letörültem, betegágya mellett megnyugtattam, akinek nehéz életpályáján megfogtam a kezést s előbbre segítettem, ha nem lenne mellettem egyetlen árva, öreg, beteg, fogoly és utonjáró, akiben felismertem az én Uramat, — akkor én eltakarnám az én szemeimet s hangtalan, könnytelen borzadályal belépnék abba a szörnyü világba, ahonét sírás és fogcsikorgatás hallik. Most, míg öntudatnál vagyok, feltör belőlem az imádság: „ne ily halált adj énnekem, ne ily halált adj, Istenem! . . .

És ha ti állotok oda énnélkülem? Mi lesz a ti sorstok? . . . Az, ami volt a dúsgazdagé, aki életében mást se tett, mint öltözködött és vígan lakomázott, de elfeledkezett a Lázárokról s elfelejtkezett s nem hallgatta a Mózeseket és prófétákat, kiket pásztorokul küldött ő hozzá is az Isten.

Az tehát a kérdés, ott lesz-e melletted a te bizonyágtévő lekipásztorod, mikor — levetkőzve-e vagy felöltözve-e, nem tudom — a Krisztus ítélőszéke elé állsz? Ott nem aziránt érdeklődnek, hogy mi voltál, milyen méltóságot viseltél ezen a világon, mennyi vagyont gyűjtöttél s hagytál hátra, csak az a kérdés, milyen volt a te lelki életed? Kellett-e az Isten háza, az igehirdetés, a legfőbb jó, az Isten országa? Gyakoroltad-e az imádkozást, mely a legjobb paizs a rossz ellen? Volt-e törődelmes szíved, mely kegyelmet keres az Ur asztalánál? Megláttad-e a bajt, meghallottad-e a kérészt, mely olyan sokszor száll feléd egy kis szeretetért az azt nélkülözők számára? Szóval Isten szava és lekipásztorod munkája nem volt-e nálad eredménytelen? Ez majd ott válik el Krisztus ítélőszéke előtt, hol nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk. K. Gyülekezet, ezért hiszem és vallom, hogy a gyülekezet és lekipásztor viszonyát végleg szétszakítani nem lehet, mert összeköti őket az egymásért való felelősségérzet.

Földi utaink azonban egy időre elválnak egymástól, kívánjunk erre egymásnak áldást, békességet. De ez a kétfelé vivő ut összefolyik majd és találkozik Istennél, — kívánjuk egymásnak, hogy ez a találkozásunk boldog legyen! . . . Amen!

KAPI BÉLA

Az evangéliom szolgálata.

Kapi Béla püspök beköszöntő beszéde Győrött,
1928. október hó 14-én.

I. Kor. 9. 16—23. „Ha az evangéliomot hirdetem, nem dicsekedhetem, mert szükség kényszerít engem. Jaj ugyanis nékem, ha az evangéliomot nem hirdetem. Mert ha akaratom szerint művelem ezt, jutalmam van; ha pedig akaratom nélkül, sáfársággal bizattam meg. Micsoda tehát az én jutalmam? Hogy prédikálásommal ingyenvalóvá tegyem a Krisztus evangéliomát, hogy ne használjam ki ama szabadságomat az evangéliom hirdetésénél. Mert én, noha mindenkivel szemben szabad vagyok, magamat mindenkinek szolgáljává tettem, hogy a többséget megnyerjem. És a zsidóknak zsidóvá lettem, hogy a zsidókat nyerjem meg; a törvény alatt valóknak törvény alatt valóvá, hogy a törvény alatt valókat megnyerjem; a törvény nélkül valóknak törvénytől valóvá, hogy a törvény nélkül valókat nyerjek meg. Az erőtléneknek erőtlenné lettem, hogy az erőtleneket megnyerjem. Mindenkinek mindenné lettem, hogy minden módon megtartsak némelyeket. Ezt pedig az evangéliomért mivelen, hogy részestárs legyek abban“.

Követeket küldtetek értem és én eljöttem. Oltárotok elé hívtatok, odaálltam. Kérdéseket intéztetek hozzám, válaszoltam azokra. Felém nyújtottatok evangéliomi lelkési munkálkodásom forrását, drága munkaeszközeit, én átvettem azokat.

És most itt állok meghajtott fejjel, megremegő szívvel templomotok prédikáló-székén, hogy mint elhívott és immár beiktatott pásztorotok elsősiben szóljak tihozzátok.

Istent áldom, hogy közöttetek való szolgálatra méltatott. Köszönöm nektek, hogy előttem szívet és kaput tártatok s tisztességgel multú lelkési széketekbe meghívtatok.

Hálás emlékezéssel gondolok bizonyágtevő elődeimre, kik e szent hajlékban Isten igéjét hirdették s életüket, munkájukat Istenről szóló bizonyossággá tették. Nemes életpéldájuk szelíd csillagfényvel világol előttem. A tisztességgel, hosszú sorban magam előtt látom Kiss Jánost, az énekköltő főpásztort. Látom Haubner Máté hókoszoruzta fejét, a nagy Karsay Sándor kimagasló alakját s lelki

püspöksége minden ékességében magam előtt látom a szelíd, jó-ságos és hűséges Pálmai Lajos alakját, kinek munkás lelke most is itt imádkozik a gyülekezettel, a gyülekezetért, kinek kezéből a mai napon a lekipásztori botot imádságos lélekkel átveszem. Szent tradíciók isteni ajándéka súlyosodik lelkemre s terhe alatt meghajolva és mégis boldogan megerősödve zárom azt bensőmbé.

Arra kérem a jó Istent, hogy az elődeimtől örökölt drága értékeket őriztesse meg velem, hogy azokat ne csorbultan, hanem meggazdagítva adhassam tovább utódaimnak, kik majd én utánam ide lépnek az Ur Isten szolgálására!

1. Két évtizeddel Krisztus halála után egy alacsony, nyűtt arcu ember érkezik Poseidon fenyves erdején át Korinthusba. A görög álmok városából, Athénből jön s lelke arany bölcsőjében ismeretlen új világok csudálatos ígéreteit hozza magával. A tarzusi Pál, a kereszten halt és feltámadott Krisztus nagy misszionáriusa.

Amnt végigmegy Korinthus utcáján, lába nyomán két különböző lelkű világ találkozik egymással: kelet és nyugat, a haldokló világ akantus-levelekkel diszített aranypompás halotti menete és az új világ küzdelemre elinduló kicsi apostolserege, saját bibor halottileplébe takarózó alkonyati nap és a hegy csúcsa mögül felbukkanó hajnalpir. Találkozik az életgög és alázatosság, az életfölny és bölcsesség, az élet teste és az élet lelke. Ázsiai és alexandriai hajók orra túrja fehér tarajosra a tengeröblöt s Korinthus utcáin tarkán hömpölyög az élet szennyes árja. Palotái, templomai ormárol finomult népművészet lélek művészet sugárzik. Karcúra szabott, barázdás oszlopsorai még gögösen hordozzák büszke fejüket, de oromcsoportozataik már omladoznak s bronzszobraik roskadtan állanak ligeteik mélyén. Művészetéből kiszakadt a lélek alkotó ereje. Fogyton fogy filozófiájának s tudományos gondolkodásának értékmutató belső ereje. Igazságkeresés a szellem olcsó játékvá süllyed s a teljes élettartalom helyett, annak gyönyörbe merült torzát szemlélteti. Josefus mondja róluk, hogy „vitakérdésre nyelvük hamar megoldódik, de a komoly munkát másokra hagyják“. Az akropolisz sziklamagasságán pedig hivalkodva áll Vénus temploma s a zsákhordó rakodó munkástól egészen az előkelő patriciusig rabságba görnyeszt mindeneket. Haldoklik a művészet, tudomány, elszintelenedik a becsület, erkölcs és életideál.

A Poseidon fenyves erdején át közeleg a tarzusi apostol. Arcán ragyog a Krisztus-látás boldogsága, szemében világépítő tüzek lobognak. Jön lassú, biztos léptekkel. Nem kapaszkodik fel

az Akropolis csúcsára, nem döngeti acélököllel Vénus templomának kapuját, hanem végigmegy néhány zezugos utcán, azután bétér a zsinagóga mellett lakó Justus házába. Nem hoz a város meghódítására fegyverbe öltöztetett hadsereget, sem pedig elefántcsonttal, drágaságokkal terhelt hajókat. Magánosan jön, egyetlen fegyvere a szívébe irt drága küldetés: az evangéliom. Munkálkodásának rendszerét nem dolgozza ki theologiai dissertációban, csupán annyit mond, hogy ő mindenkivel szemben szabad és mégis mindenkinek szolgálja, mert minden lelket meg akar nyerni Krisztusnak. Önmaga számára nem is keres hatalmat, népszerűséget, anyagi előnyöket, hanem egyedül a szolgálat csendes boldogságát s azt a felújjongó mámoros örömet, hogy lelkeket menthet meg az örökkévalóság számára.

2. Pál apostolról beszéltem és szoltam, néma imádságban önmagamra gondoltam. Apostoli egyéniségének és munkájának jellemzőit állítottam egymás mellé, lelkemben pedig állandóan sirt a vágyódás: óh, hogy lehetnék én is hozzá hasonlóvá, óh, hogyan munkálkodhatnám én is az ő példája szerint Isten országáért!

Egyet bizonyosként mondhatok. Nem hagytam volna el régi, szeretett gyülekezetemet, melyhez a szeretet és hála sírig megmaradó érzései kapcsolnak, ha emberi hívástok felett nem hallottam volna meg Isten felém szálló parancsolatát. Isten szavát hallottam meg a ti hívástokban. Bizalmat kifejező emberszó és kötelezést jelentő isteni szó együtt hívtak ide. Te meghívtál, györi gyülekezet, de Isten az, aki elhívott. Emberi meghívástok megadja szolgálatom külső vonalait, Isten elhívásában pedig hivatásom lelkét birom. Bizalmatok felhatalmaz e gyülekezetben való munkálkodásra, de a szívembe írott isteni elhívás elszakíthatlan acélláncsal összekötöz az én Jézusommal, hogy egész magamat, erőimet, tehetségemet, akaratomat és életemet maradéktalanul annak áldozzam, kitől ingyen kegyelemből mindent kaptam.

Egyszerű, fekete papi-köntösben jövök, amint most magatok előtt láttok. Nem vesz körül fény és csillogás, nem tartok kezemben kápráztató hatalmat. Én az evangéliomot hozom magammal! Prédikáciomban ne keressetek filozófiai magasságokat, sem pedig a szellem gyönyörködtető játékát. Ez a szószék nem Korinthus bölcseket megszólaltató piactere, hanem az Istent megtalált, a Krisztust meglátott kegyes Justus házának alázatos prédikáló széke. Én az evangéliomot hozom! Hirdetem az evangéliom sumáját, azt, hogy úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött

Fiát adta érte. Bűnbánatra hivlak mindnyájatokat s köztetek való munkámmal Krisztus keresztyére mutatok: íme, az Isten báránya, ki elveszi a világ bűneit!

Prédikálom az evangéliom alapigazságait: senki sem mehet az Atyához, hanem egyedül Jézus által és senki sem nevezheti Jézust urának, hanem egyedül a Szentlélek által. Az evangéliomok és apostoli levelek tanításához hozzáfűzöm egy kegyes egyházi atya intelmét: nem nevezheti Istent atyjának az, ki az egyházat nem tekinti édesanyjának!

Evangéliomi életbölcseiséget hirdetek, melyben aranykékben hulló napsugárként csillog életünk Istenadta ezernyi szépsége, a munka áldott gyönyöre s a másokat boldogítás gyönyörűsége, békessége, melyen esthomályként rajta borong gyarló bűnösségünk tudata s diadalmas himnuszként átharsog Isten bűnbocsátó-kegyelmének bizonyossága. Filozófiám, életbölcseletem, szociológiám és szociális tudományom a változhatlan evangéliom s benne a bölcsnél bölcsőbb, tudósnál tudósabb, modernnél modernebb-Egyetlen: Jézus. Én az evangéliomot hozom!

Ebben a szolgálatban ismerem fel hivatásomat és méltóságomat. Ebben a munkában akarok felolvadni. Vágyom meglátni és átélni az elhívott szolgálak boldogságát, mikor elveszítik önmagukat Jézusban. Nem akarok én semmi és senki lenni köztetek, hanem Jézus Krisztus elküldött szolgálja. Nem számít nevem, hanemokba írt kézvonás az csupán. Esztendők őrzik, évtizedek eltemetik. Nem számít dicsőségem, hanem hogy Istennek adassék általam dicsőség. Az én életem is nekem semmi, csak hogy elvégezhessem a rámbizott szolgálatot. Ne legyek más, mint földrevetett tűzcsóva, mely utolsó lobbanásig a Megváltó szentséges arcát világítja meg. Nyelv legyek, mely nem magától és nem magáért beszél. Munkás-kéz, mely nem a maga akarata és ereje szerint cselekszik. Pusztító-förgeteg, bojtortjánt szaggató irtókapa, véresre szabdaló kés, acélkaszával arató tűzvész a gonoszság, bűn, közönyösség, istennélküliség és istenellenesség harcában. Azután legyek szelid, biztató szó, Istenhez vezető erős kéz, útmutató fáklya, könnyet törölgető lágy simogatás a roskadozók, bűnbánók és kegyelem után szomjuhozók számára. De legyek bármi is, mindenkor Isten küldötte-akarok lenni, hogy minél többet megnyerhessek közületek a Krisztusnak.

Úgy akarok köztetek élni, hogy ne csak ajkam beszéde, hanem életem és egyéniségem, jellemem és lelkületelem, magán és-

családi életem is semmi egyebet ne mutasson, hanem az evangéliom tiszta és ragyogó prédikálását. Én az evangéliomot hozom!

Amint ugyanazon evangéliomot hirdetem szegényeknek és gazdagoknak, egyszerűeknek és előkelőknek, boldogoknak és szenvedőknek, úgy szívemnek is egyformán drágák vagytok mindannyian. Boldog leszek, ha bármikor is szemetekbe tekinthetek s meleg szívvel, tanáccsal, segítséssel, hű pásztorként mellettek állhatok. Segítsetek ehhez a boldogsághoz!

Pál apostol tanítását szem előtt tartva, azt mondom, hogy mindegyitekkel szemben szabad vagyok. Én mindenekfelett az én Uramnak vagyok szolgálója, épen azért lehetek mindegyiteknek szolgálója. Nem azért, hogy kényeteket, kedveteket teljesítem s tettségüket hajszoljam, hanem hogy keressem bennetek az örökkévaló értéket: üdvösségre rendelt lelketeket. Azért alkalmazkodom emberekhez, életkörülményekhez és lelki viszonyokhoz. Kerem a szivek utját, a lélekrehatás titkát, a meggyőzés és megnyerés módját, hogy mindegyiteket ráeszméltessem lelke örökkévalóságára s mindnyájatokat elvezethesselek a nagy Életkirályhoz.

Evangélikus anyaszentegyházam közösségében állok s történelmi tradícióink televény humuszába bocsátom lelkem gyökérszálaít. Egyházam húsba formált eleven szobra akarok lenni, melyen átsajog egyházunk minden fájdalma, megaláztatása, öröme, vágya és erőmozdulása. Azt akarom, hogy gondolkodásom, egyéniségem és törekvéseim nemességéről olvassák le mindenek egyházunk szépségét és igazságai fenségét. Lássák meg homloka körül martiromsága koronáját, ismerjék el történelmi nagyságát és jövendő hivatását.

Tőletek, pásztorságom alá tartozó nyájtól, nem tisztavirág-életű, hanem biztos alapokra fektetett, acélvázu és erőskötésű egyházi öntudatot várok. Három igaz érték csendüljön benne összhangba: fej, szív és akarat. Ismerjétek meg evangélikus egyházunk evangéliomi igazságait, hogy mondhassátok: tudom, azért hiszek! Értelmetek munkáját egészítsétek ki szivetek érzéseivel. Szeressétek anyaszentegyházunkat, féltő, védelmező, melengető, nevelgető szeretettel. Becsüljétek intéseit, őriztétek nevelő tanításait. Ha támadják, védjétek saját testetekkel, ha töviskoronát nyomnak homlokára, töröljétek véres verejtékét, ha kisebbítés köveivel kövezik s gúny-korbáccsal ostorozzák, boruljatok rá boldog magatok-ajánlással: édesanyám, édes jó anyám! Fejhez, szivhez adjátok harmadik társul: az akaratot. Az egyházhűség és egy-

házszeretetet nem egyéb, mint önmagunknak a Krisztussal szemben való átadása. Egy megtisztult boldog élet, melyben elevenné válik ige és szentség, valósággá lesz Isten meglátása s boldog lelki közösségben kiformalódik az egyház ideálja szerinti vallásos élet. Sokat kaptatok lelki édesanyátoktól, sokkal tartoztok neki. Mindent tőle és az ő közvetítésével kaptatok, mindent általa kell átadnotok Istennek.

Mikor anyaszenegyházam kialakult vallási egysége szerint az evangéliomot szolgálom, nem felejttem, hogy minden templom megszentelt magyar földön áll és hogy valahol Isten közelségében, mindenesetre a templomtornyok csúcsán felül, ugyanazon magyar ég bolthajtása borul reánk, mint egy nagy, nemzeti templomban egyesítő márvány-ölelés. Lehet a templomok oltára különböző, Más lehet a római katolikus templom antependiumos ereklyetartó oltára, más lehet a református templom egyszerű Úr asztala és más lehet a mi evangélikus templomunk egyszerű oltára. De minden templomoltárba beleépült nemzeti multunk, dicsőségünk, sorsunk és jövőnk egy-egy eleven darabja. Különböző lehet a templomok szószéke is, de minden templomi szószék a nemzet nagy templomának magasba emelt katedrája, melyen jövőnk naiv-époszunk hangjait keresgetjük össze. Tudom ezt és megtartom ezt. Azért úgy szolgálom egyházamat, hogy nemzetemet is építem általa. Erkölcsöt prédikálok, hűségre, kötelességtudatra, nemzeti szolgálatra tanítok. Szeretetet, megértést, békességet hirdetek, hogy minden különbözőség felett sértetlen maradjon közös magyar anyánk szeretete, magyar testvériségünk becsületes, őszinte valósága.

3. Mindeddig magamról, hivatásomról, kötelességeimről és szolgálatomról beszéltem és nem szóltam rólad, szeretett gyülekezetem. Pedig ketten együtt szolgáljuk a szent Istent. Ketten együtt dolgozunk Krisztus arcának minél fokéletesebb kiábrázolásán. Ketten együtt imádkozunk, együtt épülünk és pönitenciázunk, együtt énekelünk halotti elégiákat, avagy szabadulás-énekeket. Ketten együtt emelkedünk vagy zuhanunk, együtt dicsőülünk, avagy elbukunk: pásztor és gyülekezet.

Kérlek, álljatok mindenkor hűséggel mellettem. Adjatok számomra és enyéim számára helyet szivetekben. Éreztesseitek velem, hogy nemcsak külső jogi viszonylatban, hanem belsőleg, szivetek szerint is az enyéim vagytok. Én hű pásztorotok akarok lenni, legyetek hűséges nyájam. Tegyétek lelketeket élő szántóföldre s fo-

gadjátok be az evangéliomot, amit hirdetek néktek. Szeressétek anyaszentegyházunkat hűséges szeretettel és gyülekezetünket áldozatos odaadással. Munkálkodjatok velem együtt, hogy együtt erősödjünk, együtt töltsük be hivatásunk kötelességeit s együtt közeledjünk Isten ítélőszékéhez. Ha azután éltem napja Isten végzése szerint búcsúra int, hadd legyen puha szemfödél lelkem azon gondolata, hogy ti vagytok az én bizonyáglevelém Isten előtt.

Egy héttel ezelőtt ugyanigy álltam szombathelyi gyülekezetem templomi szószékén. Mikor azután elfogyott ajkamon a szó, megáldottam gyülekezetemet s így szóltam hozzá: most pedig eléd térdelek a porba, én gyülekezetem és sírva kérek: tarts meg szeretetedben, emlékezz rám, áldj meg és bocsáss el békességgel!

Életem ezen időszaka lezárhatott. Isten akarata szerint megkezdődik az Úr szőlőjében munkálkodásomnak egy új fejezete. Szívemre ölellek téged, nagy-győri gyülekezetem, Isten adta áldott munkamezőm, otthonom, családom, békességem és boldogságom. Áldásra emelt kezekkel megáldalak s buzgó imádsággal odahelyezlek Isten örökkévaló kegyelmébe. Azután odahajtom fejemet imádságra emelt két kezed alá s így szólok hozzád: szeress, ölelj át bizalmaddal, áldj meg és tarts meg imádságodban! Amen.

A győri gyülekezet válasza Kapi Béla püspök lelkeszi beköszöntőjére.

Elmondta: MIKLÁS MIHÁLY egyházfelügyelő.

1928. október 14.

Gyülekezetünk 400 éves történetében csak két olyan eset van feljegyezve, amidőn a gyülekezet lelkesze egyuttal püspök is volt; e püspökök képei diszítik tanácstermünket. Mindketten kiváló és hű fiai volak egyházuknak és hazájuknak, az egyik börtönt is szenvedett honáért. Méltóságod mint élő harmadik sorakozik melléjük. Tehát méltón mondhatjuk, hogy ritka ünnepünk van ma. Ezen a ritka ünnepen nekem jutott az a szerenecse, hogy Méltóságodat a gyülekezet nevében üdvözöljem.

Az a mélységes, őszinte érzés, mely szívemet eltölti, nem tud szavakat találni. Úgy érzem, valami szorítja torkomat s nyelvemre nem jön a szó. Ott marad tehát ez az érzés, mely egyuttal közel 6000 győri evangélikus érzése is, szívem mélyén s néma szeretetté válik. Nem tévedek, ha e pillanatban azt állítom, hogy ez a némaság szebb, erőteljesebb és maradandóbb kifejezője érzéseinknek, mintha azokat elröppenő szóval tolmácsolnók. Valahogyan úgy vagyunk, mint Petőfi Sándor, aki egyik hosszú bolyongása után édesanyjához megy s egész uton hazafelé azon gondolkodik, miként fogja szólítani rég nem látott anyját, szebbnél-szebb gondolatok támadnak agyában — s mikor betoppan a szobába s átöleli édesanyját — úgy csüng a nyakán — mint gyümölcs a fán, szótlanul s némán. Milyen himnusz ez a néma szeretetről!

Midőn mintegy tizenkét évvel ezelőtt a dunántúli kerület püspökét választotta, akkor a közbizalom egy szokatlanul fiatal lelkesz felé fordult. Csodálkoztak az emberek s kérdezték, hogyan lehet ez, ki ez a kiválasztott férfi? Félév multán megtudta nemcsak a dunántúli, hanem a dunáninneri, bányai és tiszai kerület is, hogy ezen Istentől megáldott férfiú nemcsak egyházának hitbuzgó, nemeslelkű, nagy tudású, lelkes és megbecsülhetetlen kiválósága, de a hazának és társadalomnak is tiszteletreméltó, szeplőtlen jellemű nagy értéke. Ez a híres férfiú immár gyülekezetünknek lelkesze. Büszkék és boldogok vagyunk, hogy a Mindenható lelkünk vezetését ilyen szolgáljára bizza.

A hirnév azonban csak azt mutatja, hogy mit tartanak rólunk mások s nem azt, hogy mik vagyunk mi valójában. Mi azonban ezt is tudjuk Méltóságodról abból az önkijelentéséből, mely velencei tükörnél is sokkal jobban mutató tükör, melynek Méltóságod az alkotója s melynek „Békesség“ a neve. Ennek, az őszinte hit mély forrásából felfakadó s költői szárnyalással megírt imádságos könyvnek leginkább a dedikációja ragadta meg lelkemet. Ezen ajánlás, mely élénken kidomborítja Méltóságod egész lelkivilágát s teljes énjét, szószerint így hangzik: „Imádságos könyvemet szeretettel ajánlom Istentől nekem ajándékoló két drága léleknek: Édesanyámnak és Feleségemnek, kiknek lelket ajándékozó, önfeláldozó és hűséges szeretete számomra célmutatás, élet, erő és boldog Istenhez érkezés. Azután hálás kegyelettel szentelem könyvemet áldott Édesatyám emlékezetének, kitől ama örökkévaló kincset örököltem, mit gyermekeimre átörökíteni hűségesen törekszem s ki elmulása után is, szétlobbant csillagként, nemes fényvel világol előttem.“ — Ez az a tükör, szeretett gyülekezetem, melybe ha belepillantunk, nemcsak az ideális fiút és férjet látjuk meg, hanem a jólelkű, nemes és istenfélő férfiú mintaképét is.

Ez az ideális lélek immár a mi vezérünk! Méltóságod sokat ad nekünk, gyülekezetünk igen értékes kincset kap. És ezzel szemben mit adunk mi? Anyagiakat nem adhatunk, hiszen Isten szolgálatát ezzel úgysem lehet honorálni: adjuk tehát azt a néma szeretetet, mely hangossá válik a gyülekezet minden egyes tagja szive verésétől, — és mégis adunk valamit, adjuk azt az ígéretet, hogy imádságos könyve gyönyörű utmutatásait megszivleljük és azok szerint hitéletünket alátámasztva követni és kísérni fogjuk Méltóságodat azon a nyilegyenes uton, amely Isten országához vezet s minél nehezebb, göröngyösebb és tövisesebb léssen ez az út, annál nagyobb buzgósággal, szívóssággal és kitartással állunk Méltóságod mellé!

És most végezetül engedje meg Méltóságod, hogy én, mint laikus, a mai frigykötéskor azt tegyem, amit Méltóságod oly sok százezer emberrel cselekedett. Hadd emeljem áldásra kezemet és az egész gyülekezet nevében hadd kérjem a Mindenhatót, hogy áldja meg Méltóságod hozzánk való bejövételét és köztünk való munkásságát, áldja meg szive minden dobbanását az egyház és a haza javára, a gyülekezet felvirágzására, becses családjá boldogságára és mindnyájunk nagy örömére. Ámen!

A győri ág. h. ev. egyházközség vezetősége.

Tisztikar :

Tiszteletbeli felügyelő: Dr. Dukavits Vilmos.

Tiszteletbeli egyh. elnök: Póó Vince.

Felügyelő: Nagyegyházasi Miklós Mihály.

Egyházi elnök: Kapi Béla.

Másodfelügyelő: Jausz Lajos

Gondnok: Póczy Sándor.

Ügyész: Dr. Petőcz Károly.

Tiszteletbeli ügyész: Dr. Dorner Emil.

Egyházközségi jegyző: Kuszák István.

Pénztáros: Horváth Miklós.

Ellenőr: Rogáts Ferenc.

Szeretetházi gondnok: Póczy Sándor.

Szabadhegyi gondnok: Vitéz Bolla István.

Győrújfalui gondnok: Németh Kálmán.

Börcsi felügyelő: Dr. Velsz Aladár.

Börcsi gondnok: Doktor Sándor.

Ötvenyi gondnok: Csepi Lajos.

Bácsai gondnok: Bárány Mihály.

Lelkészi kar :

Kapi Béla, püspök.

Turóczy Zoltán, lelkész.

Lukács István, ifjusági lelkész.

Szabó József, ifjusági lelkész.

Ittész Mihály, segédlelkész.

Tanítói kar:

Weltler János igazgató	Wildhoffer Lenke
Demetrovits Mária	Zacher Lajos
Horváth Sándor	Szollár Irén, szabad-
Kapi Jolán	hegyi helyettes
Kuszák István	Kiss Lajos, győrujfalui
Macherné Póó Jolán	Buthy Ella, börcsi.
Niederland Vilmos	Fodor Kálmán, karnagy.

Pénzügyi és gazdasági bizottság:

J e g y z e t : Az összes bizottságoknak — kivéve az iskolaszéket — hivatalból tagjai az Egyházközségi Szabályrendelet 72. §. c) pontja alapján a lelkészek, összes tisztviselők és a bizottságok elnökei.

Elnök: dr. Velsz Aladár.

T a g o k :

1925—1931.	1928—1934.
Ernszt János	Czéh Lajos
Kozma Kálmán	Gyarmathy Kálmán
Krausz Gyula	Káldy Mihály
Lóránt Samu	Kováts Dénes
Purgly György	Lóránt Gyula
Schmickl Lajos	Schmickl András
Szabó Imre	Smikli Gyula dr.
Szent-Ivány Géza dr.	Schöpi István
Veöreös Imre dr.	Schöpi Károly

Alapítványi bizottság:

Elnök: Spáth Gyula.

T a g o k :

Bászel Aurél	Horváth István dr.
Csemez Béla dr.	Irányi Géza
Groó Gyula	Ősz Vilmos
Lóránt Samu	Veöreös Imre dr.
Szent-Iványi Géza dr.	Vidonyi Sándor dr.
Steltzer Mátvás dr.	Zábrák Jenő dr.

Iskolai bizottság :

Elnökök : Strasser Sándor és Turóczy Zoltán.

Tagok :

1925—1931.

Gritsch Gyula
 László István
 Petőcz Károly dr.
 Smikli János
 Tiszovszky Dániel

1928—1934.

Barcsay Károly
 Bászcel Ernő dr.
 Holzhammer István
 Kicska Sándor
 Vidonyi Zoltán

Tantestület részéről: Weltler János.

Niederland Vilmos.

Szeretetházi bizottság :

Elnök: Höfer Vilmos dr.

Igazgató: Pálmai Lajos.

Tagok :

Tsó Pál
 Karsay Jolán
 Klauser Józsefné
 Kozma Kálmánné
 Krompacher Józsefné
 Latesz Józsefné
 Liesche Károlyné
 Pálmai Lajosné
 Puxbaum Jenőné
 Rábl Rezsőné
 Rác Sándor dr.
 Schmickl Andrásné
 Simon Livia
 Smikli Gyuláné dr.
 Späth Gyuláné id.
 Wenger Györgyné
 Zwickl Gyuláné dr.

Angerer Emma
 Bászcel Ernőné dr.
 Buthy Lajosné
 Csermák Gusztáv
 Csermák Gusztávné
 Demetrovits Mária
 Éger Károlyné
 Fadgyas Ilka
 Falb Mária
 Farkas Antalné
 Gritsch János
 Gyarmathy Kálmánné
 Haás Gézőné
 Tsó Vincéné
 Kallós Jenő
 Kovácsics Sándor dr.
 Póczy Jánosné id.
 Turóczy Zoltánné

Számvizsgáló bizottság :

Elnök : Laucsek Rezső.

T a g o k :

1925—1931.

Rácz Jenő
Szabó Imre
Szabó István
Tóth Ernő
Velsz Ödön

1928—1934.

Bándy Ferenc
Gritsch János
Krompacher József
Péchy Kálmán
Schmickl Lajos

Gyámintézetí bizottság :

Elnökök : Ágoston Barna és Turóczy Zoltán.

Pénztárnok : Schöpf István.

Jegyző : Niederland Vilmos.

T a g o k :

Kovács Dániel
László István
Lumnitzer Béla dr.
Schmickl András
Schöpf Gyula
Zacher Pál dr.

Csermák Gusztáv
Vitéz Egyed Lajos
Gritsch János
Kiss Lajos
Kozma Kálmán
Kozma Sándor

Belmissziói bizottság :

Elnök : Vidonyi Zoltán.

T a g o k :

Fuchs Rezső
Liesche Károly
Péter Lajos
Varga Béla
Velsz Aladár dr.

Fodor Kálmán
I'só Vince
Kuszák István
Pálmai Lajos
Veöreös Imre dr.

Képviselő testület :

1925—1931.

Asbóth Sándor
 Babos Sándor
 Bakody Lajos
 Bándy Ferenc
 Bászél Aurél
 Bászél Ernő dr.
 Berecz Péter
 Bathy Lajos
 Csellágh Gyula
 Csemez Béla dr.
 Csermák Gusztáv
 Donner Samu
 Dorn Lajos
 Eröss Gyula
 Éger Károly
 Falb Károly
 Farkas Antal
 Farkas István
 Farkas Pál
 Förhécz József
 Friederi Albert
 Gácsig György
 Geisztlinger Mihály
 Gritsch János
 Groó Gyula
 Gyarmathy Kálmán
 Győrik István
 Grünwald István
 Grünwald József
 Haás Géza
 Holzhammer István
 Horváth István
 Horváth Sándor, Győrujfalu
 Irányi Géza
 Jakus János
 Kallós Jenő
 Káldy Lajos

1928—1934.

Barcsay Károly
 Benedek Vince
 Bors Mihály
 Bruder Géza
 Czéh Lajos
 Döbrönte Pál
 Drescher Károly
 Egyed Lajos, vitéz
 Ernszt János
 Fischer Pál
 Fuchs Rezső
 Gosztola József
 Gritsch Gyula
 Gyarmathy László
 Horváth Sándor
 Horváth István dr.
 Ihász Miklós
 I'só Pál
 Kalmár Lajos
 Karcsay Gyula
 Kern Lajos
 Kollár János
 Koós Gyula
 Kovács László
 Kovácsics Sándor dr.
 Krompacher József
 Kuttlik Miklós
 Kvirszfeld László dr.
 László Mihály
 Liesche Károly
 Lumnitzer Béla dr.
 Macher Elek
 Macher Lajos
 Macher Pál
 Mikolás Imre
 Mikolás Pál
 Molnár István

Káldy Mihály	Németh János dr.
Kecskés János	Nagy István
Kicska Sándor	Orbán István
Kozma Kálmán	Ősz Vilmos
Kozma Sándor	Pápai Béla
Kovács Dániel	Pethő Kálmán
Kováts Dénes	Péter István, Szh.
Krausz Gyula	Péter István
Kundráth Károly	Péter Lajos
Kunoss Endre	Plochmann Pál
Kutas János id.	Póczy János
Lakatos András	Purgly György
László István	RácZ Sándor dr.
László József	Röck Gusztáv
László Pál	Sax Ferenc
Leirer László	Schmiedt Aladár
Lóránt Gyula	Schmickl András
Lóránt Samu	Schmickl János
Lukács István	Schmickl Károly
Macher János	Schmickl Lajos
Macher Sándor	Schneider Adolf
Németh Gyula	Schneider Pál
Nits Jenő	Schodits Ferenc
Nits Pál	Schöpf István
Oberländer Sándor	Schöpf Károly
Óhidy József	Schuster Pál
Ott Gusztáv	Smikli János
Polgár István	Sokoray Sándor
Polgár Sándor	Steltzer Mátyás dr.
Pósch Károly	Szabó Imre
Richter Árpád	Szabó József
Sarkady Károly	Szabó Sándor
Schmickl Mihály	Szalay Ferenc
Skriba József	Szent-Ivány Géza dr.
Smikli Gyula dr.	Szijj Lajos
F. Szabó András	Szollár Pál
Szabó István	Sztrokay Lajos
V. Szabó Lajos	Sztrokay Sándor
Szabó Sándor	Tóth Lajos
Szalay Kálmán	Varga Béla

Szalay Sándor ifj.
Tiszovszky Dániel
Tompos Béla
Veöreös Imre dr.
Weller Dániel
Welsz Kornél dr.
Wildhoffer Pál

Vidonyi Sándor dr.
Velsz Ödön
Vörös Imre
Wölfel Pál
Zacher Pál dr.
Zábrák Jenő dr.

Hivatalból tag: Weltler János isk. igazgató.

A tantestület által kiküldött tag: Niederland Vilmos.

Börcs.

Felügyelő: Velsz Aladár dr.
Tanítónő: Buthy Ella
Gondnok: Doktor Sándor

Győrujfalu.

Tanító: Kiss Lajos
Gondnok: Németh Kálmán

Egyháztanács:

Ásbóth Sándor
Dőry István.
Haás György
Haás Mihály
Inotai Benedek
Inotai Lajos
Kozma Lajos
Szombath Márton
Tóth Sándor
Varga András
Varga János
Varga Lajos

Egyháztanács:

Erdélyi Mihály
Horváth Sándor
Jakus Bálint
Mesterházy Ferenc
Németh Ferenc
Németh György
Németh Lajos
Németh Mihály
Pintér Mihály
Szigethy Gyula
Szigethy István
Tüske Sándor

Az „Ige“ szolgálata a győri gyülekezetben.

Az egyházat nem azért teremtette meg Isten, hogy egy pár embernek megélhetési lehetőséget, szerepelni vágyóknak szereplési területet, ráérő uraknak szórakoztató élettartalmat, hiu lelkeknek köztisztséget teremtsen benne, hanem azért, hogy az Igét szolgálja. Az egyházat magvető munkára szánta Isten. Életének lényege tehát nem a lelkészi hivatal íróasztalán, a bizottságok ülésein, a közgyűlések tanácskozó termeiben s a világ ünnepélyein való reprezentálásban zajlik le, hanem a templomban, a bibliaórák meghitt esti óráiban, a kórházban, a fogházban, magánbeszélgetések léleknyitó pásztori munkájában, mindenütt, ahol az Ige magvát hinti.

Ott van az „Egyház“, ahol az Ige tisztán és igazán tanítatik.

Ezek a sorok arról szeretnének nagy vonásokban számot adni, hogy miként szolgálta a győri gyülekezet az Isten igéjét az 1928. évben?

Igehirdetés.

Mindenekelőtt egy kis statisztika a munkáról.

1928-ban tartottunk 22 könyörgést, 381 istentiszteletet, 30 urvacsoraosztást, 301 bibliaórát, összesen tehát 734 igehirdetést. Ebben a számban nincsenek benne a vallásos estélyek, az egyéb, nem kimondottan Igét szolgáló összejövetelek s a betegurvacsoraosztások. Ezt a szolgálatot a lelkészi kar látta el. Idegen igehirdetők is megjelentek olykor a szószéken s a bibliaóraasztala mellett. Hálás szeretettel gondolunk rájuk az itthagyt áldásért. 1928-ban Horeczky Béla ev. lelkész, bibliaterjesztő, Zsupanek Sándor székesfehérvári tábori főlelkész, D. Kovács Sándor egyetemi tanár, Abaffy Gyula ev. egyetemes missziói lelkész, a Ker. Ifjúsági Egyesületek ev. ágának országos titkára, Németh Károly lébényi esperes, Kovács Zsigmond tárnokréti-i lelkész, Czéh Ödön teológus, Belák János uraiújfalusi segédlelkész, Czeglédy Sándor győri ref. esperes, Dannhauser László

theológus és Gáncs Aladár, a Fébé ev. diakonissza anyaház lelkesze, hirdette Isten igéjét gyülekezetünkben ezen alkalmakkor.

A templomi igehirdetésben három sorozatos igehirdetést rendeztünk. Az elsőt a nagyhétén, amikor minden este a nagy kereszt körül csoportosuló kisémberekről elméltünk, a másodikat a reformáció hetében, mikor minden este a reformáció áldásairól szólt az igehirdetés s adventben, amikor Keresztelő János életét tárgyaltuk végig.

A bibliaórákon két helyen volt sorozatos igetanulmányozás. A központi bibliaórákon befejeztük az apostolok jellemrajzát, végig tárgyaltuk Pál apostol munkatársait és Nehemiás könyvét, mint a nemzeti feltámadás vezérfonalát. A nádorvárosi bibliaórán Márk evangéliumát olvassuk folytatólagosan.

Vasárnapi iskola.

Az Ige szolgálatában állottak a vasárnapi iskolák is, amelyek a gyermekléleknek megfelelő közvetlen módszerrel viszik közel a gyermeket az Igéhez s az Igét a gyermekhez. Június 24-én kezdtük meg ezt az áldott munkát s azóta szünet nélkül folyik. A központban 4 csoportban tanít: Farkas Lidia, Horváth Jolán, Póczy Lujza és Wildhoffer Lenke, a gyárvárosban Forrás Vincéné és Rémy Józsefné, Bácsán Eszter nővér, akik minden héten előkészítő órára gyűlnek össze a konventben. Az előkészítő órát Turóczy Zoltán lelkész vezeti.

A nyár folyamán egy kirándulást is tartottunk a vasárnapi iskola növendékeivel. 40 példányban jár nekik az „Örömhír“ c. gyermeklap.

Vallásos estélyek.

Az Ige szolgálatában állottak a vallásos estélyek is.

Az 1928. esztendőben 9 vallásos estélyt rendeztünk templomunkban. Ezeket előadást tartott: Kicska Sándor felsőkereskedelmi iskolai tanár „Az anglikán egyház és az állam“, Vidonyi Zoltán felsőkereskedelmi iskolai igazgató, a Belmissziói Bizottság elnöke „Mária és az anyai szeretet“ és „Az ifjuság“, dr. Bászeli Ernő reáliskolai tanár „A magyar szabadság és a protestantizmus“, D. Kovács Sándor egyetemi tanár „Isten képe és hasonlatossága a történelemben“, dr. Kiss Jenő egyetemi tanár „A hétpecsétetes könyv“, és „Kultura és vallás“, dr. Deák János egyetemi tanár „Az evang.

sajtó“, Abaffy Gyula, a Ker. Ifjúsági Egyesületek evang. ágának országos titkára „Az ifjúsági munka programja“ címen. Ezekon a vallásos estéken írásmagyarozatot tartottak: Lukács István hitoktató, Kiss Samu nagybarátfalui, Fábián Imre sárszentlőrinci lelkész és Blázy Lajos teológus. Szavaltak: Simon Ilona, Ágoston Eszter, Kuszák István tanító, Szabó József hitoktató, Lukácsy Dezső teológus, Maczek Árpád teológus, Nagy Lajos szentantalfai esperes, Csermák Ferenc egyetemi hallgató.

Ezenkívül volt a templomban 4 hangverseny. Márc. 10-én Wehner Géza az Országos Zeneművészeti Főiskola tanára, máj. 24-én és október 10-én Fodor Kálmán karnagy és az egyházi énekkar, dec. 1-én Peschkó Zoltán orgonaművész, a soproni ev. tanítóképző zenetanára rendezte a hangversenyt.

A szeretetház dísztermében is tartottunk 2 vallásos estélyt: az egyikon Horeczky Béla ev. lelkész, bibliaterjesztő, tartott vetítettképes előadást a Brit és Külföldi Bibliatársulat munkájáról, a másik a szeretetház szokott adventi ünnepélye volt, amelyen Kapi Béla püspök tartott előadást a szeretetről.

Tartottunk két vallásos estélyt Szabadhegyen is. Az egyikon Czeglédy Sándor ref. esperes beszélt a külmiszióról, a másikon Havasi Dezső s. lelkész a vallásos hazafiságról. Rendeztünk vallásos estélyeket a vidéken is. Győrújfaluban kettőt, Bácsán kettőt, Öttevényen egyet, Bórcsön egyet. A vallásos estélyek száma tehát összesen 23.

Ide kell sorolnunk azokat az alkalmakat is, amelyeket nem a gyülekezet rendezett ugyan, de amelyek mégis a győri gyülekezetnek szolgáltatták az Igét. Itt tartotta első nagy preszbiteri konferenciáját a győri ev. egyházmegye június hó 7-én, amelynek megnyitó istentiszteletén Turóczy Zoltán prédikált, Csemez István egyházmegyei felügyelő elnöki megnyitót mondott, dr. Bertha Benő lébényi felügyelő „Az egyház és az állam“, Abaffy Gyula, K. I. E. titkár, „Prezbiteri utánpótlás“, Szalay Mihály lovaszpatonai lelkész „A protestantizmus világhelyzete“, Magyar István felpécsi igazgató-tanító „Az egyház és iskola“ címen tartott előadást.

Augusztus 11—12-én pedig a Bethánia Egyesület tartotta dunántúli konferenciáját gyülekezetünk keretében. Ez a konferencia a győri protestantizmus hatalmas összefogása volt. Három nagy kérdéssel foglalkozott a konferencia: Mit akarunk? Mit akar Krisztus? Mit ad Krisztus? Az előadásokat Abaffy

Gyula ev. egyetemes missziói lelkész, Molitórisz János ostffyasszonyfai ev. lelkész, D. báró Podmaniczky Pál egyetemi tanár, Czeglédy Sándor ref. esperes, Turóczy Zoltán ev. lelkész és Sallay István pécsi ref. hitoktató tartotta. A megnyitó és záró előadást Nyáry Pál pécsi ref. esperes, a Bethánia ref. elnöke tartotta. A konferencia első napja a ref. templomban és Kulturházban, a második napja a mi templomunkban tartatott. A vasárnap délelőtti istentiszteleten templomunkban Czeglédy Sándor ref. esperes, a ref. templomban Turóczy Zoltán ev. lelkész hirdette az Igét a győri protestantizmus testvéri együttműködésének bizonyágául. A konferenciára vidékről is sokan jöttek fel: Budapest, Békéscsaba, Pápa, Nagyigmánd, Makó, Cegléd, Nyárad, Böny, Győrújfalú, Bácsa, Öttevény, Nagybarátfalu, Rábaszentandrás, Ostffyasszonyfa, Marcelháza, Máriabesnyő, Pécs, Celldömölk-ről.

A Diákszövetség is tartott két konferenciát gyülekezetünkben, egyet tavasszal, egyet ősszel. Ezekről s a Diákszövetség egyéb Igeszolgálatáról külön jelentés számol be.

Itt kell megemlítenünk, hogy június 29-én gyülekezetünkben tartotta közgyűlését a győri egyházegye, október 18-án pedig a dunántúli ev. egyházkerület. Mindkét alkalom az Ige szolgálatává is lett a vele kapcsolatos istentisztelet és ünnepély révén s annál az evangéliumi szellemnél fogva, mely a tanácskozást is léleképítő szolgálattá teszi egyházunkban.

Itt említjük meg a protestáns fiókkörök ezirányú munkásságát is. A győrszigeti Prot. Kör három estélyt rendezett, amelyen Ittész Mihály elnök a családról, Nemák Béla mérnök a rádióról és dr. Parányi Ferenc a tüdőbajról tartott előadást. A két utóbbi alkalommal Czeglédy Sándor ref. esperes és Ittész Mihály ev. s. lelkész tartott írásmagyarozatot.

A Nádorvárosi Prot. Fiókkör március 14-én hazafias ünnepélyt rendezett, amelyen Turóczy Zoltán lelkész tartott előadást a magyarságmentő keresztyénségről.

A Prot. Asszonyok Nemzeti Szövetségének győri fiókjá is rendezett két estélyt. Az egyiken Földváry Valéria számolt be a Ker. Leányegyesületek budapesti világkonferenciájáról és Turóczy Zoltán tartott előadást a női kedélyről. A másik alkalommal Lindenmeyer Antónia a magyar Leánycserkész-Szövetség elnöke tartott előadást a leánycserkészetről.

Iratterjesztés.

A protestantizmusnak nagy jelentőségű meglátása volt annak idején az, hogy felismerte a nyomtatott betű óriási horderejét s az Ige szolgálatába állította a könyvnyomtatást is. A protestantizmus mai helyzetében az Ige sajtó útján való szolgálata bizony elég szegényes. De nekünk az a meggyőződésünk, hogy nincs jogunk addig kritizálni az evangélikus sajtót, amíg támogatásunkkal nem biztosítjuk létfeltételeit. Ez a gondolat teremtette meg 1927. adventjén gyülekezetünk iratterjesztését. Az iratterjesztés bibliai mondásos levélpapírokat, levelező-lapokat, bibliai képeket, evangéliumi szellemű újságokat és könyveket terjeszt. Amikor vasárnaponként kirakjuk őket, akkor látjuk, hogy nem is olyan szegény a protestantizmus sajtómunkája, mint amilyen a hire. Az 1928. esztendőben 3227 P. 36 fill. volt az iratterjesztés forgalma. Ezen kívül gyülekezetünkben működött két hónapon keresztül Horeczky Béla ev. lelkész, mint biblia-terjesztő, aki ez idő alatt 277 bibliát, 463 újtestamentumot, 1760 biblia-részt, 20 soknyelvű bibliát adott el s 135 példányt a Brit és Külföldi Biblia Társulat történetéből. Ingyen adott az iratterjesztés könyveket a Diákszövetségnek, a leventekönyvtárnak, az elemi iskolások vizsgai jutalomdíjaihoz s 1200 példány Ünnepi Üzenetet küldött szét husvétra és karácsonyra leginkább a szórványban élő hivek közé. Az iratterjesztés 1928. évi adományainak értéke 46 P. 10 fill.

*

Isten iránti mélységes hálával emlékezünk meg az 1928. esztendő nagy arányú igeszolgálatáról s arról a gyülekezeti buzgóságról, mely ezt a szolgálatot mindig szívesen, rá nem unó hűséggel fogadta. A magvetés eredménye, az aratás felé pedig azzal a hittel tekintünk, hogy ma is igaz Istennek az Ige szolgálatáról tett azon ígérete, melyet Ezsaiás 55. 10—11.-ben olvasunk: „Mint leszáll az eső és a hó az égből és oda vissza nem tér, hanem megöntözi a földet és termővé, gyümölcsözővé teszi azt és magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőknek: így lesz az én beszédem, amely számból kimegy, nem tér hozzám üresen, hanem megcselekszi, amit akarok és szerencsés lesz ott, ahová küldöttem“.

Túróczy Zoltán.

Ének és zene.

Az egyházi ének és zene kultiválása gyülekezetünkben magas színvonalon áll. Céltudatos s kitartó munkásság eredménye ez, amely már elemi iskolánkban kezdődik. Elemi iskolánk tanulói gondos énekkutatásban részesülnek. Nagy énekanyagot kell elvégezniök, mert az állami tanterv szerint előírt anyag mellett a közeljövőben használatos új dunántúli énekes könyvnek összes új dallamait is tanulják. Emellett a tanulók kiképzést nyernek a hangképzésben, a hangjegy írás és olvasásában. Hogy a követelményeknek eddig is megfelelt énekkutatásunk még intenzívebbé váljék, szükséges volna az énekkutatást úgy módosítani, hogy az állami tanterv szerint előírt énekórák kizárólag az állami tanterv által előírt anyag elvégzésére szolgáljanak. Az egyházi énekek oktatására pedig külön énekórákat iktassunk be. Így azután amellett, hogy az állami anyagot mintaszerűen elvégeznék, az egyházi énekek tanulására, begyakorlására is több idő jutna. Elemi iskolánk énekkora kedvesen szerepelt az árvák és szegények karácsonyi ünnepélyén a szeretetházban, s a március 15.-i ünnepélyen.

Templomi énekkarunk az elmúlt évben is szép, dicséretes munkát végzett. Buzgón látogatták az énekpróbákat a hideg téli estéken is, hogy egyházunk istentiszteleiteire, vallásos estélyeire szívüknek kedves adományaként hozzanak egy-egy szép ájtatos éneket. Egyházi énekkarunk ez esztendőben különösen igénybe volt véve. Minden nagy ünnepen s a gyakori vallásos estélyeken szerepelt. A gyakori szereplés s a darabok lelkiismeretes betanulása nagy feladatot rótt úgy a vegyeskar tagjaira, mint annak fáradságot nem kimélő karnagyára. Ezért gyülekezetünk részéről elismerés és hála illeti meg énekkarunk tagjait. Vajha ez évben is szaporodna énekeseink száma s akik kedvet és tehetséget éreznek magukban, jelentkeznének felvételre a vegyeskarba, ahol szeretettel várjuk őket.

Az énekkar ez évben előadott anyaga a következő: Kapi Béla püspök ur fogadtatása, illetőleg beiktatása alkalmával: Kreutzer:

Üdvözlő, Mendelssohn: Motett. A reformáció emlékünnepén Borsay Samu: Október 31.-én. Vallásos estélyeken és istentiszteletek alkalmával: Händel: Ária, Borsay Samu: 131. zsoltár alt szó-lóval, zenekarral. Advent vasárnapján Homilius: A dicsőség királya s Oh mikép fogadjalak c. korált énekeltük. Műsorunk kiemelkedő száma volt Händel: Alleluja a Messiásból, amelyet zenekarkisér-etel énekeltünk. Ezenkívül bemutattuk dr. Kovács Lajos: Magyar cantaté, Német népdal: Csendes éj, P. Molnár Kálmán: Könyörgés, Bach: Jertek hozzám, Ne oly búsan, Hittel nézek, Hittel alázattal, Jézus szenvedéséről, Szerelmes Jézus, Oh fő vérző sebekkel, Oh jőjj halál c. gyönyörű korálokat. Williams: Oh forrongó, Kapi Gyula: Te hozzád oh uram, Beethoven: Ma Krisztus győzedelmes lett. Most tanulja énekkarunk Kirchner E.: 80. zsoltár, Kerényi: Istenhez hanyatló árnyék, Spohr: Gyászdal, Kirchner E: Jövel szentlélek c. műveit. Ebből látható, hogy énekkarunk nemcsak az egyszerűbb zenei igényeknek kívánt eleget tenni, hanem a magasabb követelményeknek megfelelő darabokat is műsorra tűzött.

Iskolánknak, valamint vgyeskarunknak nagy szüksége volna egy új harmóniumra, amelyre a gyűjtést már megkezdettük. Egyházunk énekoltatása megkíváná, hogy az egyháztagok szives adományaikkal a harmónium beszerzését lehetővé tegyék.

Sok áhítatot, nemes gyönyörűséget szerzett gyülekezetünknek a kórusban felhangzó nagyszerű orgona, amelyen Fodor Kálmán karnagy művészi játéka által az orgonairodalom csodálatos alkotásait van módunkban megismerni. Az ősszel nagyobb szabású orgonahangversenyben volt részünk, amelyen Fodor Kálmán Rheinberger G moll koncertjét mutatta be zenekari kísérettel. A koncertet Hermann László zeneiskolai igazgató vezényelte. A hatalmas mű nagy műélvezetet szerzett hallgatóinak. Ezenkívül vallásos estélyeinken volt alkalmunk gyönyörködni Fodor karnagy orgonajátékában. Gazdag műsorán a következők szerepeltek: Bach: A-moll praeludium és fuga, Bach: H-moll praeludium és fuga, Guilmant: Suite, Lemmens: Fanfare, Couperin: Soeur Monique, Bossi: Téma con variation, Reger M: Perpetuum Mobile, Reger M: Toccata, Reger M: Intermezzo, Dubois: Fiat Lux, Ketelbey: Intermezzo, Mendelssohn: F-moll sonata.

Fodor karnagy orgonajátékán kívül hallgathattuk Peschkó Zoltán tanár, orgonaművész, Irtzing Ferenc tanár és Wehner Géza a Zeneművészeti Főiskola tanárának felemelő, művészi orgonajátékát. Irtzing Ferenc Bach J. S.-tól játszott három koral előjáté-

kot s Karg Elert Siegfried: Fuga, Canzona, s Epilog c. művét, melyhez az énekkart az állami tanítóképző protestáns növendékei szolgáltatták. E helyen is köszönetet mondunk érte. Wehner Géza orgonahangversenyén Bach, Händel, Reger, Liszt, Padre G. B., I. Bonet, A. Gulimant c. művek szerepeltek. Különösen örömmel hallgattuk Bach s Händel, e két protestáns zenei heros gyönyörű, halhatatlan alkotásait.

Köszönetet kell még e helyen mondanunk László Miklósné és Kapi Jolán urnőknek, az áhítatot keltő szép énekekért, Hermann László igazgatónak, Helényi Gyula csellóművésznek s Ámon Ferenc doktornak művészetükért, amelyben alkalmunk volt gyönyörködni vallásos estélyeinken.

Gyülekezetünkben az egyházi zene irányítása jó kezekben s a legszebb fejlődésben van. Megelégedést kelthet ez gyülekezetünk minden egyes tagjában, mert ezáltal is Isten dicsőségét akarjuk szolgálni.

I só Pál.

Az ág. hitv. evangélikus elemi iskola 1928. évi története.

Elemi iskolánk munkájáról minden tanév végén beszámol egy értesítő, melyet egyházközségünk az összes tanulónak és ezek utján a szülőknek rendelkezésre bocsát. Ebben az iskolai év története, az iskolában folyó munka, a statisztikai adatok és minden, az ifjúság nevelésére és oktatására vonatkozó mozzanat részletesen megtalálható. Ennélfogva e helyen az iskola 1928. évi történetét csak röviden örökítjük meg.

Egyházközségünk vezetőségében nagy változások állottak elő az elmúlt esztendőben. Dr. Dukavits Vilmos felügyelő ur a tisztújítás alkalmával nem vállalta azt a tisztséget, amelyet oly nagy odaadással és körültekintéssel viselt egyházunk és iskolánk javára. Az új világi elnökséget, nagyegyházasi Miklós Mihály felügyelő urat és Jausz Lajos másodfelügyelő urat meleg szeretettel köszöntötte a beiktatás alkalmával az igazgató; iskolánk két igazi jóakarót tisztel az új felügyelőkben.

Július 15.-én Pálmai Lajos esperes urtól, aki nyugalomba vo--

nult, bucsuztunk el; az igazgató mint volt iskolaszéki elnököt köszöntötte hálás szívvvel, a tanítványaink pedig virágcsokorral kedveskedtek a jószívű lelki vezérnek.

Október 7.-ike felejthetetlen napja lesz gyülekezetünknek és iskolánknak. Ritkán látható fényes fogadtatásban részesítette egyházközségünk K a p i B é l a püspök urat, mint a gyülekezet lelkészét, akit egy nagy küldöttség hozott Szombathelyről. A gyönyörű bevonulás alkalmával tanulóink is sorfalat álltak és virágokat szórta a püspök ur kocsija elé. Október 14.-én az ünnepélyes beiktatáson az iskola igazgatója köszöntötte a tantestület nevében Öméltóságát meleg, szerető szavakkal, hangsúlyozva azt a nagy örömet, mely a mi szíveinket is eltölti, midőn közvetlen közelünkben van az a férfiú, akinek az ev. iskola és az ev. tanítóság oly sokat köszönhet.

A szabadhegyi tanítói állásra megválasztott Szabó Elek szept. 9.-én foglalta el állását; sajnós december 1.-én ismét lemondott ezen állásáról s visszament régi gyülekezetébe, Bakonytamásiba. Az iskolaszék Szollár Irén okl. tanítónőt bizta meg a helyettesítéssel.

Az 1927/8. tanévben 358 nyilvános és 13 magántanuló iratkozott be a mindennapi és 135 a továbbképző iskolába a II. és IV. kerületi iskoláinkban; vallásra nézve 350 ev. tanuló és 21 r. kath. a mindennapi, 118 ev. és 12 r. kath. tanuló a továbbképző iskolába. Szegénysorsú tanulóink ingyen tankönyveket és füzeteket kaptak. Tankönyvsegély címen a város tanácsa 200 pengőt adományozott. A Tiszovszky Gyula-féle alapítványból Péter György és Keller Anna 7—7 P.-t, a Gosztola-alapítványból Nits Etel 6 P.-t kapott. A Győrvárosi és Megyei Takarékpénztár 30, a Győri I. Takarékpénztár 30, az Ifjusági Egyesület 10 P.-t adott iskolai célra. Ezen összegből 61 jó magaviseletű és szorgalmas tanuló kapott 1—1 jutalomkönyvet. Karácsonykor 90 tanuló kapott ruhát és cipőt 1353 P. értékben, mely összeget egyházközségünk Belmissziói Egyesülete gyűjtötte; ezen ajándékokat és egyéb szeretetadományokat egy ünnepély keretében adtuk át karácsonykor, mely alkalommal Kapi Béla püspök ur megható beszédet intézett egyházközségünk szegényeihez és a nemes adakozókhoz. Az Áll. Leányliceum Vöröskeresztgyulete iskolánk 3 tanulóját, a Felsőkereskedelmi Leányiskola 2, a Gyermekbarátok egyesülete 4 tanulókat látta el karácsonykor szeretetadományokkal.

Hazafias ünnepélyt március 15.-én tartottunk. Iskolánk felső osztályainak növendékei június 7.-én kirándulást tettek a Balatonhoz. A Madarak és Fák napját június 12.-én tartottuk. Műsoros előadás volt márc. 24. és 25.-én; jóléti intézményeink javára befolyt 300 P.

Növendékeink sorából egy 24 tagból álló cserkészapródcsoportot szerveztünk, melynek avatása a karácsonyelőtti vasárnapon folyt le nagy közönség előtt. Az apródok oktatását Zacher Lajos tanító végzi nagy odaadással; úgy érezzük, hogy ennek az intézménynek nagy nevelői hatása van.

Amennyire lehetséges, tanulóinkat az egyházi életbe is bekapcsoljuk, így az „Akarat“-mozgalomba is. A Reformáció napján bevezettük ezért osztályainkban a perselygyűjtést; dec. 31.-ig 83.51 P.-t fizettünk be az egyház pénztárába az elemi iskolások harangja javára.

Iskolánk komoly munkájáról az egyhm. iskolalátogatók és a kir. tanfelügyelő a hivatalos vizsgálat alkalmával meggyőződést szereztek.

Régen szükségét érzi az egyházközség egy új, nagy és modern iskolaépületnek; ennek eleget óhajt tenni, amennyiben pályázatot hirdetett és a beérkezett 58 terv közül az első díjat nyert terv szerint most felépíti az új iskolát.

Egyházközségünk mindenkor szem előtt tartotta az iskola nagy fontosságát; nem is riadt vissza soha semmiféle áldozattól. Egész gyülekezetünknek a gyermeknevelés érdekében hozott mindenkori áldozatáért, valamint egyes tagjai különös áldozatkészségéért e helyen hálás köszönetet mondok iskolánk és tanítványaink nevében.

Weltler János
igazgató.

A „Szeretetház“ működése.

Mikor az egyházközség 1911.-ben a Szeretetházat néhai Bálint Mihály nagylelkü adományából és az akkori hivek áldozatkészségéből felépítette, nemcsak a mi Urunk Jézus parancsának tett eleget, ki az arraszoruló gyengék, szegények, betegek gondozását kötelességünké tette, — nemcsak az egyház ideális céljai megvalósítása felé tett egy lépést, hanem bölcs előre látással az egyházunkat fenyegető veszedelmek ellen emelt egy erős védő bástyát. Egyházpolitikát csinált a Krisztus szolgálatában. Tudták az egyházközség buzgó s áldozatkész hivei már akkor, hogy az akkori és az eljövendő időben két feladat és kötelesség vár az evangélikus egyházra, az egyik, hogy az evangéliumi szeretet munkáiból köveket állítson az akkor már a mélységekben forrongó szociális forradalmak elé, másrészt, hogy az egyházas érzés mélyítése, az evangélikus öntudat erősítése és a Krisztustól tanult szolgálatvállalás által hűséges katonákat neveljen az akkor is, most is velünk szemben álló „régii ellenünk“ ellen való védekezésre. — Ezeket a hűséges katonákat egyelőre a nők sorából toborozza. Azért állított fel leányinternátust, elaggott nők menhelyét s legujabban a diakonisszaképző intézetet.

Nem dicsekvésképen, hanem történeti igazsággépen le kell szögeznünk, hogy magyarhoni egyetemes egyházunkban csak ez az egyetlen ilyen intézményünk van, mint a Szeretetház.

Fokozottabb mértékben érdemelné meg tehát úgy az egyházközség, mint a hivek érdeklődését és áldozatos támogatását!

1. A leányinternátus. Tulajdonképen ezen nyugszik intézetünk anyagi existenciája. A m. év szeptember havában felvettünk a helybeli különféle iskolákba járó tanulók közül 20 növendéket, közöttük két róm. kat. vallásut is. Ezekkel növendékeink a legteljesebb testvéri egyetértésben éltek, felmentettük őket a házi istentiszteletben való részvétel alól, — mégis hitoktatójuk ellenállhatatlan kényszerítésére szüleik kénytelenek voltak őket — nagy fájdalomukra — az internátusból kivenni. Leány növendékeink

egy okleveles tanítónő vezetése és felügyelete alatt végzik tanulmányaikat, résztvesznek a naponkénti házi áhítatosságban, tisztaság és rendszeretetre és komoly munkára való nevelés által igyekszünk belőlük jó evangélikus, magyar nőket nevelni. Havi ellátási díj 80 P-t fizetnek, mely összegért igen jó ellátásban részesülnek. Két szegénysorsú növendéknek némi kedvezményt adtunk. Jelenlegi létszámuk 19 és egy nevelőnő.

2. A z e l a g o t t n ő k m e n h á z á b a n jelenleg 4 munkaképtelen asszonyt gondozunk, 3 győri illetőségűt teljesen ingyen, egy tárnokréti illetőségűt annak a 6 hold földnek jövedelme fejében, melyet a gyülekezetnek, illetve a Szeretetháznak adományozott. Szeretetházunknak ezt az ágát kívánatos volna a M a g á n o s U r i n ő k O t t h o n á v a l kibővíteni, amely után az egész ország területéről igen nagy érdeklődés nyilvánul. Magas ellátási díjakat, vagyonukat ajánlják fel olyan egyedül álló nők, akik szeretnék életük utolsó idejét az evangéliomi szeretet árnyékában eltölteni s akiknek mindig csak ezt a választ kell adnunk: nincs hely. Milyen jó lenne, ha megfordíthatnánk a választ: Jöjjetek én hozzám, mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, én megnyugosztalak titeket.

3. A z á r v a h á z. A létszám a múlt évben többször változott. Jelenleg 12 árvát és pedig 7 fiút és 5 leányt gondozunk. Ezek közül 8-ért fizet a veszprémi áll. gyermekmenhely a 36 P. havi ellátási díjat, a többi részben ingyen, részben igen csekély összegért részesítjük teljes ellátásban. A gondjainkra bizott árvákat istenfélő, komoly munkára, szorgalomra igyekszünk nevelni, de úgy, hogy érezzék a Krisztusi szeretet nagy csodatevő erejét s árvaságukban vigasztalását. Sajnos, itt sem tudunk terjeszkedni, szűk helyiségeink miatt.

4. A d i a k o n i s s z a a n y a h á z. Talán most már ennek nevezhetjük a 2 $\frac{1}{2}$ évvel ezelőtt megnyitott diakonisszaképző intézetet. Hálatalt szívvél a jó Isten iránt tesszük ezt! Hiszen itt is küzdeni kellett a kezdet nehézségeivel, az anyagiak hiányával, a meg nem értők hidegségével, sőt ujabban a felkezeti elfogultsággal. S mégis 2 év után már 9 nővért bocsáthatunk ki erre a szent szolgálatra. És pedig most már nemcsak a győri gyülekezetbe, hanem egyetemes egyházunk több gyülekezetébe is. Úgy, hogy a mostani létszámon jóval felül kérnek tőlünk diakonissza nővéreket. Kórházak, szanatóriumok, internátusok, iskolák, gyülekezetek vennék szívesen, ha nővéreket tudnánk szolgálatra bocsátani.

Egyelőre ezt is csak korlátolt számban tehetjük. Egy két éves intézménynél nem is lehet másként, kivált mikor ez a szolgálat lemondást, önzetlenséget, testi fáradságot, türelmet és önfeláldozást követel. Nem igen fódulnak ide e világ leányai! A 9 diakonissza nővér munkabeosztása a következő: Két nővér vezeti az 50 személyből álló szeretetház háztartását. Egy nővér Börcsön van, mint tanítónő alkalmazva. Egy nővér végzi a gyülekezeti szegénygondozást, aki szeptember óta 98 látogatást végzett, gondozott, ápolt szegény, magukra hagyott betegeket. Ezenkívül Bácsán vasárnapi iskolát tart, Ujfaluban a serdülő leányokat hozza össze áhítatóórákra. Egy nővér árvagyermekünket gondozza, négy pedig magánháznál betegápolást teljesít. A múlt évben 15 egyént ápoltak 443 nappalon és 347 éjen át és pedig Győrött és vidéken! Ezenkívül az összes nővérek résztvesznek az összes háztartási munkákban úgy, hogy az 50 személyből álló szeretetházi nagy családnak csak egy fizetett cselédje van. Én, aki közvetlen szemlélője vagyok ennek a fárasztó, de áldásos munkának, csak tisztelettel hajtom meg fejemet kedves nővéreink előtt s arra kérem őket, hogy ezután is önzetlenül, önként és örömet szolgálják velünk az Urat!

Az előkészítői tanfolyamon most 3 diakonissza növendék van, akiknek oktatását, vezetését Huber Etelka főnöknő és a szeretetházi igazgató végzi. Isten segítségével reméljük, hogy sikerrel. De itt nehézséget okoz valami érthetetlen felekezeti elfogultság. Ugyanis ezek a diakonissza növendékek az első évben a betegápolásban való gyakorlati kiképzetésre a helybeli kórházba jártak be. Szives, kedves fogadtatásban részesültek úgy az igazgató-főorvos, az összes orvos urak és az ottani apáca ápolónők részéről. A múlt évben azonban ez a gyakorlati kiképzés nem volt lehetséges, mert a győri r. kath. püspök úr kijelentette, hogy ha az evangélikus hajadonok oda bemennek, ő az összes r. k. apácákat azonnal kiveszi a kórházból. Hiába kíséreltünk meg minden utat-módot, hogy ezt az akadályt elhárítsuk, nem volt lehetséges. A növendékek kénytelenek voltak gyakorlati kiképzésre Pozsonyba menni. Felírjuk ezt az eseményt a mai kor történetének lapjára, — de azért mi visszük a segítséget, gondozást, vigasztalást kath. testvéreink nyomoruságos házaikhoz is. Mi így tanultuk ezt az Úr Jézus Krisztustól.

Ha még megemlítem azt, hogy a Szetetházban időközönként átmenetileg is gondozunk magukra maradt gyermekeket, táplá-

lünk éhezöket s vasárnap délutánonként a diakonissza nővérek összegyűjtik az itt szolgáló evang. cselédleányokat s velük lélek-nemesítőleg, kedvesen szórakoztatva foglalkoznak, akkor talán egész az a kép, melyet a Szeteteház egy évi működéséről rajzolni akartam.

Még egy-két anyagi kérdésről is kell szólanom! A Szeteteház majdnem teljesen önmaga tartja fenn magát. Alapjai és alapítványai teljesen elvesztek, illetőleg beleolvadtak az egyházközség törzsvagyonába. Egyes jólelkű hivek adományai segítik átvergődni az anyagi gondokon. Itt hadd említsem meg mélt. Csemez István egyházm. felügyelő urat, aki évi 5 q búzával és a Belmissziói Egyesületet, mely 400 P.-vel támogatja Szeretetházunkat. Többi adományok más helyen lesznek kimutatva, melyekért hálás köszönetet mondunk.

Az egyházközség évi 1400 P.-vel segítette a Szeretetházat. Ebből az összegből egy személyre nem egészen napi 9 fillér segély jut. A diakonissza nővérek ápolási díjaiból befolyt 2329 P. Az ő személyi kiadásaik 1373 P., tehát maradvány 956 P. Az erkölcsi haszonról még nem tudunk mérleget csinálni! Ezt alázattal reá hagyjuk a mindenható jó Istenre, aki a mustármagból kisarjadzó gyenge hajtást majd terebélyes fává növeli!

Szeretetházunknak homlokzatán való felírás messze láthatóan hirdeti, hogy itt az alkotó, gyámolító, vigasztaló szeretetnek van meleg otthona. Aki akarja, büszke is lehet erre a házra. Én úgy látom azonban, hogy van Szeretetházunknak két üres tüzfala is, ami esztetikailag nem valami szép látvány, sőt egy örökös emlékeztető arra, hogy ott valami befejezetlenség van, ami kiegészítésre, továbbfejlesztésre vár. Szeretnénk mi ezekre az üres falakra valamit írni a soha el nem fogyó szeretetről, szeretnénk az üres falakat tovább építeni, hogy a Krisztus nevében zörgetőknek megtudnánk nyitni ajtónkat.

Az Úrnak szent Lelke segítse erre egyházközségünket!

Pálmai Lajos
szereletházi igazgató.

Belmissziói Egyesület.

A Belmissziói Egyesület 1928. évi csendes munkáját, melynek nyomán nemcsak az életgondok között járók szívébe száll egy-egy derült sugár a szeretet fényéből, de megismerteti a jóltevés minden más örömet felülmuló boldogságát is, — egy fájdalmas esemény állította meg egyidőre. Ö z v. S p ä t h G y u l á n é urnó, szeretett elnökünk eltávozott az Egyesület éléről. Meggyengült egészségi állapotára hivatkozva, már régebben kifejezte ezen szándékát, de az öt körülvevő köztisztelet és szerető marasztalás elhalasztotta egy időre az elválást. Özv. Späth Gyuláné kezdettől fogva, 22 éven át volt a B. E. elnöke. Egyházszeretete, jó szive, evangéliumi lelkülete már az Egyesület megalakulásánál vezető helyet biztosított számára s ő ezt a vezetést hű szolgálatkészséggel s finom tapintattal teljesítette mindenkor. Györött szinte úttörő munka volt az ő vezetése alatt a hiterősítő vallásos estélyek tartása s a Szeretetházban a bizalmas családi estélyek rendezése, melyek összehozták a különböző társadalmi rétegeket s egy közös szent cél szolgálatába állították: a vallás érzületéből fakadó szegénygondozás kötelessége elé. S a segítség és irányítás m ó d j a mindig olyan volt, amilyennek a mi Urunk akarja: cégér nélküli, balkéz nem tudta, áldott jóltevés, vigasztalás a nehéz időkben, magvetés a jobb jövő számára. Azzal a jóleső tudattal válhatott meg szeretett elnökünk vezető állásától, hogy sok hálavirág fakadt lábnyomán. Hadd küldjünk innét is utána egy szívből fakadó jókívánságot: Áldja meg az Isten, mikor nem is látja, mikor nem is várja!

A megüresedett elnöki állásra a közóhajtás egyhangú bizalommal jelölte és hívta meg K a p i B é l á n é püspökné Öméltóságát, aki kész örömmel állott a szeretetben munkálkodó győri evangélikus asszonyok élére, hogy velük küzdjön az élet sok nyomorúsága ellen s új forrásokat nyisson a segélyre szorulóknak számára. Bizalommal nézünk Öméltóságá nemes lelkéből fakadó működése elé.

A B. E. ez évi munkássága is abban a mederben folyt le, melyet már sok évi működése jelölt ki előtte. A vallásos lelkület ébrentartása által fogékonnyá tenni az embereket mások baja iránt, meglátni a nyomort s megtalálni a segítség megfelelő módját, nem ötletszerű alamizsnáskodás, hanem rendszeres szeretetmunka foly-

tatása, — ez régi programja a Belmissziói Egyesületnek. Ebben a munkában segítségünkre van ez év ősze óta egy diakonissza nővér, aki munkássága legnagyobb részét a gyülekezeti szegények felkeresésére, a betegek gondozására szenteli régi kedves munkatársunk, Klause r József né urnővel együtt.

Megtartottuk ez évben is szokásos karácsonyi ünnepélyünket a Szeretetházban, mikor közel száz gyermeket és öreget részesítettünk ruházati, élelmiszer és készpénz segélyben abból a 2101 P. összegből, melyet a B. E. fáradhatatlan tagjai gyűjtöttek össze. Mivel a sok jószívü adakozónak nevét nem lehet mind közölni, itt mondunk nekik hálás köszönetet azzal a biztosítással, hogy minden fillérjük könnyet törölt, bajt enyhített, szomorkodást vigasztalt. És kedves volt Isten előtt.

Jövő munkaprogramunkba — elnöknő Öméltósága indítványára — felvettük a szegénysorsú szülőknek gyermekkelengyével való támogatását. Az egyesületi tagok közül többen ajánlottak fel egy-egy ilyen gyermekkelengyés kosárt, maga a B. E. is fog ilyeneket beszerezni, melyek használat és kiegészítés után tovább vándorolnak olyan családokhoz, hol a kis újszülött gyermekeket eddig csak szennyes rongyokba tudták bepólyázni. Jó szolgálatot vélnünk ez úton is teljesíteni a csecsemőgondozás és anyavédelem Krisztusrendelte s nemzetmentő munkájának.

Ezen jelentésünket azzal a kéréssel zárjuk le, hogy aki érdekesnek tartja az Egyesületet támogatására, az jöjjön közénk, munkálkodjék velünk embertársaink javára, Isten dicsőségére!

Pálmai Lajos.

A Győri Evangélikus Ifjusági Egyesület.

Egyesületünk, mely az egyházközség jóvoltából ez évben áthurcolkodott a felszabadult tanítói lakásba, ahol megfelelő helyiségek állanak rendelkezésére, folytatta az ifjuság valláserkölcsei nevelését. Külön bibliaórákat tartottunk a leányok s a fiuk részére. Különösen szépen látogatottak voltak a leányok bibliaórái, amelyeket Turóczy Zoltánné, Demetrovits Mária, Wildhoffer Lenke, Horváth Jolán, Szijj Jolán és Simon Ili vezettek. Tételek: Krisztus és a nők. Jézus anyja. Asszonyok Jézus keresztnél. A testvéri együttérzés. Békesség Krisztusban. A keresztyén nő élete.

Az igazmondásról, a hazugságról, a szeretetről. Egyesületünk leánytagjai komoly megértéssel szóltak hozzá a fenti témákhoz.

Minden második hét keddjén irodalmi összejöveleteket tartottunk, ahol egyesületünk tagjai olvasták fel dolgozataikat. Előadók voltak Grün Emmi: Szász Ágnes naplója, Szijj Jolán: A test nevelése és társadalmi formák, Tóth Ilus: A pataki vár gyöngye, Horváth Jolán: A hugenotta nők, Bándy Ferenc: Müller György életének ismertetése két részben, Mlczoch Gusztáv: Pass László: „Ne felejts el élni“, Csermák Ferenc: Gr. Tisza István, Kuszák István pedig a trianoni évforduló alkalmával mondott szép hazafias beszédet az ifjuságnak, mely alkalommal táviratban üdvözlöttük a revízió ősz bajnokát, Rákosi Jenőt, egyesületünk áldott barátját. Turóczy Zoltán lelkész ur az evangélikus egyház helyzetét ismertette Trianon előtt és után.

Az egyházközség vallásos estjei alkalmával egyesületi tagjaink közül többen szavalattal szerepeltek.

Földváry Valéria a PANSz. elnöknője október 23.-án látogatásával tisztelte meg egyesületünk leányosztályát és ez alkalommal előadást tartott a Ker. Leányegyesületek Világszövetségének Budapesten tartott konferenciájáról. Ezen konferencián, mely június hóban volt, a leányosztály hét tagja is résztvett Demetrovits Mária elnöknő vezetése mellett.

Sajnos, hogy az idő és anyagi viszonyaink miatt csak egy napot tölthettek ott, de az a nap örökké emlékezetes marad leányaink előtt, mert látták, hogy a szövetség munkája a világ minden részébe elviszi a Krisztus nevének és igéjének ismeretét. Saját szemükkel látták és fülükkel hallhatták, hogyan tettek vallást Jézusról a japán, az egyiptomi, a Ceylon szigeti és a hindu nő. Jamaika, Argentina, Észak- és Délamerika, valamint Európa összes államai képviseltették magukat. A legtöbben országuk nemzeti viseletében jelentek meg és mindnyájan arról az érdekes gyönyörű hódításról tettek bizonyosságot, amelyet a krisztusi gondolat a színes fajok között végez.

Az egyházi énekkarban úgy leány, mint fiutagjaink közül sokan énekeltek.

Kiadásaink részbeni fedezésére műkedvelő előadást rendeztünk. Előadtuk Mikszáth—Harsányi: Vén gazember című színművét. Az előadásnak tiszta bevétele P. 216.64 volt.

A tél folyamán több alkalommal rendeztünk vidám összejöve-

telt, teaestét, ahol társasjátékkal, énekkel, tréfás előadásokkal szórakoztunk. Egyesületünk több egyházi és szépirodalmi lapot járát.

A jótékonyt is gyakoroltuk. Szeretmunkánkkal megkönnyítjük a belmisszió munkáját. Karácsonykor 24 leánykaruhát varrtak leányaink és a téli nyomor enyhítésére 12 drb. ruhaneműt ajándékoztunk a belmissziónak. Megkezdettük az avult ruhák javítását is a szegények részére. Műsoros előadással járultunk hozzá, hogy a szeretetház karácsonyfája gazdagabb lehessen.

A serdülő leányok vezetéséről is gondoskodtunk. A tavalyi előadás jövedelméből egész kis könyvtárat szereztünk be részükre. (57 drb.), melyből minden vasárnap délután osztunk könyveket. A biblia és könyvtár óra után társasjátékkal szórakoztatjuk őket. A társasjátékot felújítottuk a leányok között is.

A Magyar Keresztény Leányok Nemzeti Szövetségébe 1928. évben a mi egyesületünk Leányosztálya is belépett és hogy a felajánlott P. 40.— tagsági díjunkt kifizethessük, rendeztünk egy ajánlott 40 P. tagsági díjunkt kifizethessük, rendeztünk egy vallásos-estélyt a templomban, melyen báró Podmaniczky Pál: Lars Levi Laestadius lapp ébresztőről tartott előadást. Az egyesület fiúosztálya pedig február 17-én tartott vallásos estélyt a templomban, amelyen Töltéssy Zoltán, a K. I. E. országos titkára, tartott előadást. Töltéssy Zoltán eszmecserét is folytatott egyesületünk vezetőivel. A K. I. E. celdömölki konferenciáján egyesületünk fiúosztálya Bándy Ferenc vezetésével több taggal képviseltette magát.

A nyár folyamán kirándulásokat rendeztünk Sopronba és a Cuha-völgyébe, ahol a veszprémi evangélikus leányegyesülettel töltöttünk együtt egy napot. Ifjuságunk kedves emlékekkel tért haza ez utakról.

Szomorú szívvel emlékezünk meg egy kedves, finom lelkű leánytestvérünk, Vollert Karolának korai haláláról. Egyesületünk értékes tagját siratta el benne, temetésén részt vettünk. Ugyancsak fájó szívvel vettük Rákosi Jenő elhunytának hírért. Részvétünket tolmácsoltuk a családnál.

Az egyesületünk által mult évben megszervezett 459. számú „Győry Vilmos“ cserkészcsapat Ittész Mihály parancsnok fáradságot nem kimélő lelkiismeretes vezetésével folytatta megkezdett munkásságát az evangélium és a cserkészlet közös fundamentumán.

1928. év eleji munkánkról már beszámoltunk a mult évi gyülekezeti évkönyvben. A továbbiakat a következőkben jelentjük.

Május 11.-én megalakultak az őrök, melyeket nagyjából a fiuk osztottak be maguk között. Most már az őrsi kereteken belül meghitt, szinte családias együttműködésben készült a csapat a fogadalom tételre. Megrendeltük a cserkészuhákat, melyek megvételéhez a győri gyülekezet nyújtott segítyt 300 pengővel, amely egyszersmindenkorra ruházkodási alapul szolgál, belőle kapnak ruházkodáshoz kölcsönt a cserkészek. A készülődésben igen sokat jelentettek a kirándulások. Fegyelmezettséget és önállóságot tanultak a fiuk. Első nagyobb kirándulásunk Ötvenyire, illetőleg Kunszigetre volt. Reggel indultunk és este jöttünk vissza.

A csapat első fogadalmi ünnepéye június 29.-én volt a templom udvarán szép számú közönség jelenlétében. Turóczy Zoltán lelkész mondta az avató beszédet.

Július 9.-től 16.-ig 11-en vettünk részt a Ker. Ifjúsági Egyesületek cserkésztáborában Balatonszárszón. Ennek a tábornak inkább konferencia jellege volt. A táborozás után kiránduláson és összejövetelen igyekeztünk átismételni az ujoncpróba anyagát. Közben megtörtént az ujonnan jelentkezők felvétele is. A jelöltekkel megszaporodva szeptember 8. és 9.-én rendeztük a legsikerültebb kirándulást a püspökerdőbe. Csónakon ment ki a csapat egyik része, hogy a támadó másik csapattal felvehesse a harcot. A harcserű gyakorlat éjjelig tartott. Nem csupán ügyességet sajátítottak el a fiuk, hanem lelkierőt, bátorságot is. Másnap délelőtt az újfalusi sziget felső végénél istentisztelet és játék után nagy és élvezetes fürdést rendeztünk.

Az őrsi összejöveteleket az őrsvezetők tartják: Biró Béla, Fias István, Jakus Sándor, Kürtös Károly és Mészáros Dániel. A rajt (két őr) a tisztek, a csapatösszejöveteleket a parancsnok, esetleg helyettese vezeti. A céllövészeti tanfolyamot Kuszák István tanító, szervező-bizottsági tag, az első segélynyújtásról szólót a parancsnok vezeti. A cserkészpórbapontokban elég szépen haladnak a csapat tagjai.

A csapat szelleme is fejlődik. Igen eredményes vitatkozó estek, csapatgyűlések vannak, melyek a fiatal lelkeket életelevenségükben megtartják és jó irányba terelik. Nevezetes a táncról, dohányszásról folytatott megbeszélés. Különösen pedig a vezetőségi összejövetelek bővülnek önvizsgálattá, szinte istentiszteletté, melyek mindezek mellett — vagy talán épen ezért — megmaradnak a csapat reális életének a vonalán.

Szeptember és október hó folyamán alakult meg az ev. elemi

iskola tanulói között a csapat apródcsoportja Zacher Lajos tanító, igazolt vezető, hozzáértő, lelkes vezetésével. Az apródcsoport 24 tagot számlál. Az apród munkát teljesen Faragó Ede hittestvérünk, a cserkészszövetség vezető tisztje „A kis fiu és a cserkészet“ című könyve irányítása alapján végezzük. Apródjaink avatási ünnepe december 23.-án karácsonyi műsorral kapcsolatban volt a Szeretetházban. Nagy boldogsággal telt el minden kis fiu lelke, Bocs-kay sapkájukban és apród ingjükből vonultak fel. Ők olyanok akarnak lenni, mint Szondy apródjai: hűségesen kitartók és engedelmesek. A „Szondy apródjai“ nevet ők maguk választották. Arra is gondoltak, hogyha Szondynak, akkor nekik is „Jézusuk kezében kész a kegyelem“ és imádságukban Hozzá folyamodtak. Az avatás előtt és után igen értékes értekezletet tartottak az apródok szülei, a másodikat szeretetvendégséggel egybekötve, melyen maguk a fiuk is megjelentek.

1928-ban a következő szolgálatokat teljesítettük: Minden vasár- és ünnepnapon a gyülekezet iratterjesztését kiraktuk és kezeltük. Október 7. és 14.-én Kapi Béla püspök ur bevonulása, illetőleg iktatása alkalmával a rendezésnél segítettünk. Ugyanakkor rosszullevőknek öt esetben segélyt nyújtottunk.

December folyamán többen meglátogatták csapatunkat: Arady ezredes, mint győri testnevelési felügyelő, az Országos Testnevelési Tanács III. szakbizottságának megbízásából, Tittl Rezső kerületi főtitkár, a IV. cserkészkerület és Seller Pál megyei ellenőrző megbízott, a győri cserkészmegeye részéről ellenőrizték a csapat testnevelési munkáját.

A csapat vezetőségéből nagy sajnálatunkra kilépett Tóth Lajos csapatfőnök. Helyébe Kontár Sándor került. Segédtsztek: Molnár Pál és Czéh Ödön, akik készülnek a vizsga letételére is. Létszám 69.

Anyagi szempontból igen gyengén állunk. Csupán a fiuk tagdíja és néha-néha egy kis segély teszi lehetővé, hogy a folyó kiadások fedezve legyenek. Sátor, konyha, tábori felszerelésre pedig égető szükségünk volna. Pénztári forgalom: Bevétel 452.65 P., kiadás 452.47 P. Vagyonmérleg: Vagyon 549.98 P. Teher: 316.39 P. Nagy nehézséget okoz az otthon-hiány. Ideiglenes helyiségeink, melyeket a gyülekezet elnöksége jóvoltából élvezünk, nem nyújtanak lehetőséget arra, hogy tetszés szerint berendezkedhetnénk és dolgozhatnánk, szórakozhatnánk.

Földváry Valéria urnő kezdeményezésére a leánycserkészlet is.

megalakult egyesületünkben. Lindenmeyer Antónia országos leány-cserkész elnök 1928. november hónapjában a református kulturházban tartott előadása után kiküldtük a december 5.-től 10.-ig tartott leánycserkészvezető tanfolyamra Szijj Jolán okl. polgári iskolai tanárnőt, aki a cserkészleányok vezetését volt szives elvállalni. A cserkészleány munka 1929. január hó 18. óta 8 leánnyal megindult heti két órás összejövetellel. Szijj Jolán tanárnő szak-szerű, lelkes vezetése mellett a munka csendben, szorgalmasan folyik s reméljük, hogy az ünnepélyes felavatás még a tavasszal megtörténik.

Ez mult évi munkásságunk rövid összefoglalása és midőn most visszatekintünk reá, nem azt nézzük, hogy mit végeztünk, hanem azt látjuk meg, hogy mily sok szép dolgot mulasztottunk el megtenni. De bizunk Istenben s őt kérjük, hogy adjon erőt ifjúságunknak a jóra, a nemesre, hogy a jövő esztendő gazdagabb eredménnyel zárhassuk, erősebbek lehessünk a hitben, gazdagabbak a szeretetben s készebbek a szolgálatban.

I só Pál.

A Győri Evang. Diákszövetség.

Középiszkolás fiu van Győrött 119, leány 125. Ezek nevelését a hitoktató-lelkészek látták el heti 40 hittanórában s a Diákszövetség munkájában.

A Győri Evang. Diákszövetség eszköz akar lenni Isten kezében arra, hogy a különböző középiszkolák padjai között görnyedező diákságnak, a leendő magyar evang. középosztály tagjainak a lelke öntudatos, komoly evangélikus keresztyén lélekké nevelkedjék. Hogy ezt a munkáját elvégezhesse, a tanév elején két osztályra különült el: a fiu-osztályra, melynek 103 tagja van és leány-osztályra, melynek 125 tagja van. Ezáltal az elkülönülés által a Szövetség nagyobb lehetőséget nyer arra, hogy tagjait tevékeny munkára serkentse. A tanév elején tartott alakulógyűlésen mindkét osztály megválasztotta tisztikarát. A fiuosztály elnökéül Weltler Rezső főrealisk. VIII. oszt. tanulót, a leányosztály elnökéül pedig Puxbaum Etelka tanítóképző-int. IV. évf. növ.-t választotta meg. A tisztikar a választmánnyal egészült ki, melynek tagjai intézetenként választottak s kötelességüknek tartották, hogy az illető

intézet növendékeinek életét figyelemmel kísérik, az ott előforduló s növendékeinket érdeklő ügyekről a vezető-lelkészeknek jelentést tegyenek. A megalakulás alkalmával kimondotta a Szövetség, hogy a havonkénti egyszeri összejövetel helyett mindegyik osztály kéthetenként tart összejövetelt a vasárnapi fél 9 órai istentisztelet után. Örömmel láttuk, hogy a nagyobb diákok mellett a kisebb diákok is tevékeny részt vettek a Szövetség munkavégzésében. Február hónapban Szövetségünk mindkét osztályának gyűlésén szeretettel üdvözölhettük Miklós Mihály felügyelő ur Öméltóságát, aki az ifjuság lelki ügyét mindig szívében hordozta és életét figyelemmel kísérte, s aki ezen látogatásai alkalmával buzdító beszédet intézett az ifjusághoz intve őket a komoly munkára, az Istenben való hitre.

Szorgalmasan látogatták Szövetségünk tagjai a vasárnap dél-előtti fél 9 órai istentiszteleteket, melyekről való esetleges távolmaradásukat mindig igazolták. Ezen kívül résztvettek a már megelőző években is tartani szokott diák-bibliaórákon, amelyek a fiuk részére kedden délután 5—6-ig, a leányok részére szombat délután 5—6-ig tartattak. A bibliaórákkal kapcsolatosan alkalmat adtunk az ifjuságnak tiszta, ártatlan szórakozásokra is a bibliai lottójáték és sakkjáték felhasználásával és ifjúsági folyóiratok olvasásával. Mint örvendetes tényt említem meg azt, hogy diákjaink közül többen a különböző városrészekben tartott bibliaórákat s a központi sorozatos istentiszteleteket is látogatták. Gyűlések, összejövetelek tartása mellett Szövetségünk tagjainak lelki épülését igyekeztünk elősegíteni az évről-évre gyarapított könyvtárunk használatával. A könyvtárórákat szombat délután tartottuk, a leányok részére 3—4-ig, a fiuk részére 5—6-ig. A könyvtárforgalomról szóló ezidei kimutatás arról tanuskodik, hogy diákságunk könyveinket szorgalmasan olvassa.

A hitélet ápolása céljából ifjuságunk az ősszel advent első vasárnapján az Ur szent asztalához járult. Az Urvacsorázást megelőző napot az ifjuság lelki előkészítésére fordítottuk. Reggel püspök ur öméltósága tartott megnyitó-istentiszteletet a gazdag ifjuról szóló bibliai rész alapján. „A diák, diáktársai és tanárai“ címen Sztrókay Lajos tanár ur; „A diák és Biblia“ címen dr. Bászel Ernő tanár ur; „A diák és az egyház“ címen pedig Kicska Sándor tanár ur tartott előadást. D. u. csoportgyűlések voltak: „Diákproblémák“ címen, melyeket Horváth Jolán, Turóczy Zoltán és

Lukács István vezetett, majd közös áhitatra gyűltek össze a templomban, melyet Szabó József ifjusági lelkész tartott. A tavaszi Urvacsorázást megelőző szünnapot ismét felhasználjuk egy konferencia megrendezésére, s hisszük, hogy ez a konferencia, melyet a MEKDSz bevonásával szeretnénk megtartani, Isten gazdag áldását nyújtja diákságunkra. A Diákszövetség fiucsoportjával megtartandó kirándulást is tervbe vettük, amely csak május végén, vagy június első napjaiban válik aktuálissá.

Bár Szövetségünk tagjai gyülekezetünk minden ünnepélyén szép számban vettek részt, régi szokásához hiven maga a Szövetség is tartott két nyilvános ünnepélyt: az őszi hagyományos Luther-ünnepélyt s a tavaszi hazafias ünnepélyt. A Luther-ünnepély műsora a következő volt: 1. A Szeretetház énekkara énekelt. 2. Weltler Rezső, a fiuosztály elnöke elnöki megnyitót mondott. 3. Annminger Edit tanítóképző-int. IV. évf. növ. zongorán játszott. 4. Páter Balázs reál VIII. o. t. szavalt. 5. Dr. Velsz Aladár ur a „Reformáció és Luther“ címen előadást tartott. 6. Trogmayer Károly fg. VIII. és Weltler Rezső reálisk. VIII. o. t. hegedün játszott Szent-Ivány Gábor fg. VIII. o. t. zongorakiséréte mellett. 7. Máry Ilona tnöképző V. évf. növ. szavalt. 8. A Szeretetház énekkara énekelt. A h a z a f i a s ü n n e p é l y műsora pedig a következő volt: 1. Himnusz. 2. Páter Balázs reálisk. VIII. oszt. t. megnyitója. 3. Lumnitzer Erzsébet leánylic. V. o. t. hegedűjátéka. 4. I'só Pál ur ünnepi előadása, mely évkönyvünkben egész terjedelmében olvasható. 5. Trogmayer Károly fg. VIII. o. t. és Weltler Rezső reálisk. VIII. o. t. hegedűszáma Szent-Ivány Gábor zongorakiséréte mellett. 6. Kuttlik Jolán tnökző. III. évf. növ. szavallata. 7. Hiszekegy. Mindkét ünnepély szép sikerrel folyt le mind anyagi, mind erkölcsi tekintetben. Az ünnepélyeinken befolyt adományokat elsősorban könyvtárunk gyarapítására fordítottuk. K ö n y v t á r u n k mellett van a Szövetségnek segélyző könyvtára is, melyből az arra rászoruló és érdemes szövetségi tagok kölcsönkönyveket kapnak. A Diákszövetség járatta az Erő, a Diákvilág, az Ifju évek című ifjusági lapokat, a Harangszó című néplapot s ingyen kapta több alkalommal Miklós Mihály felügyelő ur ömértósága szivesége folytán az Evangélikusok Lapját. P é n z t á r u n k b a n a mult évről 80 P. maradt. Ehez járult ebben az évben 102 P. 82 fillér bevétel. Az évi kiadás 69 P. 88 fillér volt. Jelenlegi pénzállomány 117 P. 94 fillér, melyből 40—50 P-t még a tanév folyamán

új könyvek beszerzésére fogunk fordítani. A kiadások között szereplő összegből karácsonykor 15 P.-t szegény diákjaink Bibliával való ellátására s a gyárvárosi elemi iskolás szegény gyermekeknek Kiskátéval való ellátására fordítottunk.

Mivel a diákszövetségi pályatételre beérkezett múlt évi munkáknak elbírálása az évkönyv megjelenése után történt, itt emlékezünk meg a múlt évi pályamunkákról és azoknak eredményéről. „Az édesánya képe a magyar irodalomban“ című tételre beérkezett 3 dolgozat közül a 10 P-ös első díjat Oláh Judit tanítónőképző-int. II. évf. tanuló, „Az imádság jelentősége az életben“ című bibliai tárgykörből vett tételre beérkezett hét dolgozat közül a 10 P-ös díjat Veöreös Imre fg. V. o. t., az alsósok részére „A talentumokról szóló példázat tanítása“ (Máté 25. 14—30) című tételre beérkezett 4 dolgozat közül az 5 P-ös díjat Csizmadia Klára polgári iskolai IV. o. t., rajzpályázatban pedig a 8 P-ös díjat Kőváry Dezső fg. V. o. t. kapta meg. Mindegyik csoportban volt még második és harmadik díj is; ezenkívül kisebb jutalomban részesítettük az összes beérkezett dolgozatokat, mert méltányolni akartuk azt a jógyekezetet és törekvést, amely a dolgozatok, illetőleg a rajzok készítőinek a szívében élt. Pályamunkák jutalmazására a múlt évben összesen 88 P-t fordítottunk (51 P-t pénzben, 37 P-t könyvekben.) Legyen a kapott jutalom mindegyik számára buzdítás a további munkára és vigye közelebb Ahoz, aki felé mindnyájunknak közelednünk kell, a Krisztushoz. Hogy évről-évre mind nagyobb összeget fordíthatunk pályamunkák jutalmazására, azt Diákszövetségünk jóbarátainak és támogatóinak köszönhetjük. E helyen is hálás köszönetet mondunk nekik adományaikért. Legelső sorban a győri gyülekezet elnökségének, amely a múlt évben 40 P-ös adományával tette lehetővé diákjaink igyekezetének jutalmazását, továbbá Lóránt Gyula, Bándy Ferenc, Schrödl Mátyás lelkész, Hoffmann Ernő lelkész uraknak s még a Diákszövetség névtelen jóakaróinak, akik — hisszük — a jövőben is figyelemmel fogják kísérni Diákszövetségünk életét és támogatni fogják. A folyó tanévi pályatételek kitűzésénél figyelembe vettük a speyeri protestáció és a káté-jubileumot. Eredményről csak a jövő évi évkönyvben számolhatunk be.

Hittel, lelkesedéssel dolgozó diákot akar nevelni a Szövetségünk minden győri evangélikus diákból. Boldogan érezzük azt, hogy nem hiába való ez a Szövetség és nem kárbaveszett annak

szándéka. Ha esztendőnként négy, vagy öt olyan diákot tud elbocsátani a kebeléből a főiskolák, az egyetemek padjaiba, vagy ki az életbe, akik hittel akarnak dolgozni a Krisztusért és a Krisztussal s az élet különböző munkamezőin szétszóródva képeseknek bizonyulnak az evangéliom élésére, ez a Szövetség eléri a célját: tényleg eszköz akkor Isten kezében fiatal diáklelkeknek komoly, öntudatos, evangélikus keresztyénségre nevelésében. Istennek legyen hála és dicsőség azért, hogy ez a Szövetség ebben az évben is, bármennyire nyomorult, szegényes, igénytelen, tökéletlen volt lelkében és munkájában, mégis eszköz lehetett Isten lelketmentő és lelketnevelő munkájában.

*Lukács István,
hitoktató lelkész.*

Sorsdöntő nemzedék.

Irta s elmondta a Diákszövetség március 15.-i ünnepélyén:

ISÓ PÁL.

Március 15.-ét ünnepeljük. Régi kedves és szomorú képek jelennek meg szemeim előtt, fájó, bús gondolatok üzik egymást lelkemben. Eszembe jut boldog gyermekvilágom, amikor a március 15.-i nemzetiszinü kokárda oly boldoggá tette naiv gyermeklelkemet. Eszembe jut eltűnt ifjúságom, amikor mint kis diák mohó érdeklődéssel olvastam a szabadságharc történetét s a március 15.-i ünnepség szent lelkesedés lángját gyújtotta meg lelkemben. Mily igaz hévvel szavaltuk a „Talpra magyar“-t, hogy fogadkoztunk, hogy esküdtünk az akkori boldog, békés Magyarországon, hogy „Rabok tovább nem leszünk“!

Azután eszembe jut egy szomorú, ködös tragikus ősz, amikor ez a lelkesedő, fogadkozó ifjúság feledve esküjét, mély letargiába, közönybe, bús „Minden-mindegy“ filozófiába süllyedve, mint vert had érkezik haza az elhagyott harcterekről. Tekintete tévelygő, lelke kábult, fáradt. Nem áll meg a határon védeni ezer éves hazáját, mert képtelen, erőtlen, hitvány a harcra s a dacos büszke Hunnia határain ellenállás nélkül jön be a gyávasága miatt gunyolt, megvetett ellenség.

Hova lett a régi, békés március szent lelkesedése, a nagy esküdözés, a fogadkozás akkor, mikor a fogadalmak, az eskük beváltását kívánta a haza? Az a rettenetes vihar, mely pusztítva

száguldott keresztül e hazán, eloltotta a régi, ifjúkori lelkesedés tüzét, mint egy kis méces gyenge, pislogó lángját.

És most azt kérdem tőletek kedves ifjuság, mi lesz a ti lelkesedésteekkel, a ti fogadkozástokkal, ha erre a tragikus nemzetre újabb vihar tör? Nem alszik-e ki lelketekben a hazaszeretet szent lángja? Nem lesz-e ez a ti márciustok is a szónokló hazafiság kokárdás ünnepe?

Örülök, hogy szólhatok hozzátok s szerető szívvvel arra kérélek benneteket, ne úgy nézzetek rám, mint egy idegen ünnepi szónokra, hanem mint testvérbátyátokra, akivel közös a sorsotok, fájdalomatok. Rajtam keresztül egy szomorú nemzedék szól hozzátok, amely immár bucsuzik virágtalan ifjuságától.

Szomorú, öreg ifjuság ez, amelynek fájdalma, sorsa úgy összenőtt a nemzet fájdalmával, sorsával. Tragikuma a nemzet tragikuma. A régi boldog nagy Magyarország számára nevelték s most itt áll egy csonka szomorú hazában új feladatok előtt. Az iskola padjából került a harcmezőre, tanulmányait nem folytathatta s mennyi sok szép cél, remény, ábránd, álom veszett ezáltal a ködbe. Ez a nemzedék úgy érzi, hogy ifjusága virágtalan, gyümölcstelen. Úgy érzi, hogy áldozata, amelyet a hazának hozott, hiábavaló, terméketlen volt, mert nem volt ereje, kitartása végigküzdeni a megkezdett harcot. Elégedetlen, bús, panaszkodó, le-tűnő ifjuság ez!!

Ti pedig vagytok a feltörő ifjuság, a nemzet reménye. A nagy harcok idején születtetek. Nélkülözésben, inségben nevelkedtetek, korán megismertétek a gondot, a fájdalmat, amely édes anyátok arcáról a mosolyt tova űzte s hányan vannak köztetek, kik édes apjukat soha nem láthatták s ma sem tudják, hogy poraiból melyik idegen harcmezőn nyilik ki egy szomorú, bús, magányos virágszál. Egy letűnő ifjuság szól rajtam keresztül egy feltörő ifjusághoz. Úgy állunk mi egymás mellett fájó szívvvel, mint két testvér egy elvesztett örökség, egy ősi ezeréves birtok, megmaradt roncsán.

De ne csak a fájdalom fűzzön bennünket össze, hanem a közös nagy cél, remény, a közös nagy elhivatás és ezen elhivatásnak felismerése. A fájdalom csak akkor szent, ha nagy tettekre, elhatározásokra inspirál, készíttet s kiinduló pontja egy lelki megújodásnak, egy nagy, szent lelki reneszánsznak.

Mózes az egyiptomi fogságban szenvedő népét felszabadítva

az ígéret földje felé vezet, de mikor utközben tapasztalja, hogy ez a nép gyáva a harcra, erőtlén a küzdelemre, irányt változtat s nem az ígéret földjére vezetí népét, ahova csak nélkülözések és küzdelmek árán lehet bejutni, hanem Arábia kietlen pusztaságaira vezetí őket, ahol negyven esztendeig vándorol sok nélkülözés és szenvedés között. Közben az öregek kihálnak s Mózesí egy új nemzedék veszi körül, amely már ott született, ott nőtt fel a kietlen pusztai vándorlásban, szenvedések és nélkülözések között.

Ezzel a szenvedésben s nélkülözésben megedzett új nemzedékkel indul Mózes az ígéret földjére, mert ebben van bizalma, reménye. Mózes meghal, de az általa nevelt nemzedék új vezérekkel az élen bemegy az ígéret földjére, mert bátor volt a harcra, erős a küzdelemre.

Ezért ha küzködtök, ha nélkülöztök, magyar ifjuság, jusson csztekbe, hogy a szenvedés, a küzdelem edzí a lelket s nektek e szett szívre, lélekre van szükségtek, mert nagy, honszerző munka vár reátok, nektek kell visszaszerezni az elvesztett Hazát.

Kitől várhatnánk ezt elsősorban, ha nem tőletek? Vagy attól a nemzedéktől várjuk, amely ezer éves hazájának feldarabolását tétlenül, fáradt rezignációval nézte végig hüvelybe dugott karddal? Attól a nemzedéktől várjuk, amely gyáva fáradságát, hitvány-ságát, békeszeretetnek iparkodott feltüntetni? Attól a nemzedéktől várjuk, amely legnagyobb fiának martirhalála felett könnyeket sem mert szabadon sírni?

Oh, ettől a nemzedéktől hiába várjuk hazánk visszaszerzését. Ez a nemzedék egy honvesztő nemzedék, nem honszerző nemzedék. A történelemnek azokat a lapjait, amelyeket ez a nemzedék írt tele, az utókor ép oly megvetéssel lapozza majd át, mint aminő megvetéssel mi gondolunk a mohácsi vést megelőző kor önző, pártoskodó nemzedékére.

Van abban valami nagy szomorúság, ha egy nemzedéknek nem adatik meg, hogy nemzetével szemben elkövetett vétkét jóvátegye. De ennek a nemzedéknek, amely fiai jogos örökségét könnyelműen, gyáván eltékozolta, egy út, egy mód adatik meg jóvátenni hibáját. Egy olyan ifjuságot kell nevelnie s helyére állítania, amely ifjuság erkölcsben, hitben, önzetlen hazaszeretetben magasan túlszárnyalja az őt megelőző korszak szomorú szereplésű nemzedékét. Az ifjuság az a hid, amely a multból a jövőbe vezet. Ezen a hidon nemzeti multunk minden értékét át kell mentenünk a

jövendő számára s minden nemzeti gyengeséget, vétket, bünt ide át kell hagyni.

Féltő, óvó, aggódó szeretettel kell az ifjuság felé fordulni s arra kell törekedni, hogy minden magyar ifju lelkében egy nemzeti hősünk képmása rajzolódjék, mintázódjék ki. Az ifjuság iránti szeretet legyen bölcs, az ítélet igazságos, a feddést pedig szőjje át a hazáért aggódó szív mélységes szerelme. Mint Mózes a pusztában, egy istenfélő, erkölcsös, erős honszerző ifjuságot kell nevelni a nemzet számára.

Ez március 15.-ének üzenete az Önök részére, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim.

Ti pedig, kedves ifjuság, nézzetek erre a szerencsétlen, megcsúfolt, megtépett édesanyára, a Hazára. Lássátok meg tragikumát a nemzetnek, amelynek nem engedte meg végzete, hogy ott távol keleten, valahol a Volga partján csendben, háborítatlanul élje le a maga életét, hanem valami ellenállhatatlan erő, vágy, valami keserü végzet üzte, hajtotta mind tovább és tovább napnyugat felé, míg végre súlyos, véres harcok között megérkezett ide a Duna-Tisza közé, a Kárpátok aljára, ahol új népek, új ellenségek vették körül a rokontalan tájon.

Lássátok meg, éreztétek meg, hogy ez a nemzet, amely Szt.-Gallen óta három tragédián: Muhlin, Mohácson és Trianonon ment keresztül, csak úgy élhet meg továbbra is ezeréves földjén, — amely ma is különböző világpolitikai erővonalak ütközőpontja — ha fiai a mai élet hitetlen, erkölcstelen, anyagiás realizmusából egy csodálatos etikai magaslatra tudnak emelkedni, ahol igaz istenfélelem s önfeláldozó hazaszeretet tölti el a lelkeket.

Éreztétek meg, hogy töletek függ e nemzet jövője! Igen, töletek, mert ez a szerencsétlen nemzet nem várhat egy másik, későbbi generációra. Mert jegyeztétek meg, hogy minden évben ezer és ezer magyar tanulja meg elnyomói nyelvét és szokásait s feledi a saját nemzeti nyelvét s szokásait. Minden évben ezer és ezer magyar gyermek születik csehnek, romának, szerbnek s feledi el apáinak zengő magyar nyelvét.

Óva intlek s kérlek benneteket, ne higgyetek a szólamoknak. Ne higgyétek azt, hogy egy ezeréves magyar nemzetet nem lehet eltörölni a föld színéről. Ne higgyétek azt, hogy egy olyan csodálatos geográfiai egységet, mint amilyen Nagymagyarország volt, nem lehet tartósan feldarabolni. Oh, a magyarnál hatalmasabb,

ősibb népek tüntek már el s ma a homok alól kell kiásni kulturájuk nyomait. Tökéletesebb földrajzi egységeket darabol fel az idő, ha azt a földet lakó nemzet lelkében nincs meg az egység s az önzetlen hazaszeretet. Lelki egységre kell törekednetek. A ti lelketekben kell kialakulni a boldog Nagymagyarországnak.

Nektek kell ezt az országot újra felépíteni, reátok vár ez a szent hivatás. Vajjon érzitek-e ezt, tudatában vagytok-e ennek, készültök-e rá? Vagy megrettentek, megtorpantok a feladat nagysága előtt? Bátorítson benneteket az a hit, hogy Isten a nagy feladatokhoz nagy erőket, kiváltságos hivatáshoz kiváltságos tehetségeket ad.

Ne tünődjetekek el e napon a 48-as ifjuság megoldott feladatain. Azok más feladatok voltak. Az idő nem áll meg a nemzetek felett. Reátok új feladatok várnak, nagyobbak, nehezebbek, szentebbek! A 48.-i márciusi ifjuság felismerte a maga szent hivatását, de vajjon ti felismeritek-e saját hivatástokat a maga nagyszerűségében s ha igen, van-e bennetek annyi lelkesedés, kitartás, elszántság, mint azokban? Van-e bennetek bátorság elkísérni e tragikus nemzetet küzdelmeiben március 15.-től, ha kell egész október 6.-ig?

Ha nem él a lelketekben egy Petőfi lelkesedése, egy Zrinyi hősiessége, egy Dobó szívós kitartása, egy gályarab prédikátor erős hite, akkor ne fogadkozzatok, ne esküdjetekek e napon pusztá megszokásból, ne csaljátok ti is ezt a szerencsétlen, sokszor megcsalt nemzetet.

Ha nem nevelődik soraitokban e nemzet számára egy Hunyadi János, egy Bethlen Gábor, egy Kossuth Lajos, vagy egy Tisza István, oh akkor — akkor tépjétekek le, dobjátok el a kokárdát és sirassátok meg ezt a tragikus nemzetet.

Szeretném belevésni, beeledzeni ifju szivetekbe a gondolatot, hogy a ti ifjuságtok nem lehet közömbös erre a nemzetre. Titekek ez a nemzet vagy áldani fog, vagy megvetéssel gondol reátok aszerint, hogy mint ismertétekek fel s mint teljesítettétekek nagyszerű hivatástokat.

Én pedig hazámért aggódó szivvel könyörgök az Istenhez, engedje meg, hogy a nemzet hálája szálljon felétekek, ha majd ősz hajjal, meghajlott termettel pihenítekek a nagy küzdelmek fáradalmait az újra boldog, szabad Nagymagyarországban. Ugy legyen!

	Egyenként		Összesen	
	Pengő	f	Pengő	f
I. Az egyházközség háztartásának vagyona.				
A) Ingatlanok				
I. Épületek és belsőségek:				
1. Győrött	487660	—		
2. Rábacsécsényben a) fudi pusztán	88114	—		
b) faluban	1115	70	576889	70
II. Földbirtokok:				
1. A győri földek	14194	—		
2. A fudi pusztai földek	353994	91		
3. A tárnokréti földek	3500	—	371688	91
Összes ingatlan			948578	61
B) Ingóságok.				
1. Felszerelések	40005	71		
2. Készpénzmaradvány	2004	98		
3. Hátralékos követelések	6768	52	48779	21
Háztartás összes vagyona			997357	82
II. Az alapok és egyházközség tőkéjének vagyona.				
1. Jelzálogkölcsonokban	2420	40		
2. Értékpapirokban	1111	42		
3. Takarékpénztári vinc. betétekben	17908	23		
4. Készpénzben	228	70		
5. Nyomtatványok értéke	122	70		
Összesen			21791	45
I., II. Háztartás és alapok összes vagyona			1019149	27
Külön kezelésben van:				
III. Az alapítványi vagyon	4996	79		
IV. A szeretetház vagyona	6098	76		
III. és IV. összesen			11095	55
I., II., III. és IV. vagyon összesen			1030244	82

A győri ág. hitv. ev. egyházmegye 1927. évi közgyűlési jegyzőkönyvének mérlegbe nem Győr, 1928.

Horváth Miklós s. k., pénztáros. A győri ág. hitv. ev. A vagyonmérleg adatai a leltár és főkönyv adataival össze- Győr, 1929.

Laucsek Rezső s. k.,
Bándy Ferenc s. k., **Szabó István** s. k., **Tóth Ernő** s. k., **Rácz Jenő** s. k.,
A vagyonmérleget a pénzügyi és gazd. bizottság 1929. évi febr. hó 22.-én
dr. Velsz Aladár s. k., pü. biz. elnök, **dr. Petőcz Károly** s. k., ügyész,
Az 1929. évi febr. hó 24.-én tartott egyházközségi számadó közgyűlés tárgyalta
Kapi Béla s. k., lelkész, egyh. elnök, **Miklós Mihály**
Ágoston Barna s. k., **Purgly György** s. k., **Fischer**

mérleg.

TEHER.

	Egyenként		Összesen	
	Pengő	f	Pengő	f
Nincs	—	—	—	—
Tiszta vagyon, mint egyenleg:				
1. Ingatlan vagyon	948578	61		
2. Felszerelések	40005	71		
3. Készpénzmaradvány	2004	98		
4. Hátralékos követelések	6768	52		
5. Alapok vagyona	21791	45		
	<hr/>			
	Összesen		1019149	27

30. b) pontja alapján az alapítványok és szeretetház vagyona a vagyonvetetett be.

december 31.-én

egyházközség pénztára

hasonlítottak és számszerűleg helyesnek találtattak.

február 16.-án

számvizsg biz. elnök,

Gritsch János s. k., **dr. Petőcz Károly** s. k., számvizsgáló bizotts. tagjai.

tartott ülésén tárgyalta, elfogadta és a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja

Kozma Kálmán s. k., **Lóránt Samu** s. k., hitelesítők.

és jegyzőkönyvének 2. pontjában hozott határozatával elfogadta és jóváhagyta.

s. k., felügyelő, **Kuszák István** s. k., egyházközs. jegyző,

Pál s. k., **Gyarmathy Kálmán** s. k. hitelesítők.

Költségvetés az 1929. évre.

A költségvetésnél az egyház szeme előtt egy mérlegnek kell lenni, melynek egyik serpenyőjében vannak a fedezeti tételek s a másikban a szükségleti tételek s az egyháznak a mérleg ezen két serpenyőjére úgy kell rárakni az egyes költségvetési tételeket, hogy azok állandó egyensúlyban legyenek, az egyensúlyozatlan állapotot mindenáron megteremteni akaró különféle ható erők dacára is. Mert mindkét oldalt erősen nyomják olyan körülmények, melyeket a mai viszonyok hoznak magukkal. A kiadási tételeket erősen duzzasztják azok a tételek, amelyek a meglévő ingó és ingatlan javaink jókarbantartása a fokozott lehasználdás és a korábbi években nem kellő gondozás miatt szükségesek, továbbá amelyeket a lelki élet fokozottabb ápolására s a hitetlenség és közöny elleni erőteljesebb küzdelem s a kultúra általánosabbá tételére szükséges intézmények megvalósítására kell fordítani s végül, amelyek a mai rendkívüli gazdasági viszonyokkal járó s egyháztagjainkat erősen érintő szociális bajok leküzdésére szükségesek. A kiadások mindhárom csoportjába tartozó szükségletek eleméntáris erővel törnek elő és mindegyik kérdés csak kielégítő megoldására is nagy összegekre van szükség. A sok szükséglet közül csak egyeseket kiemelve, az első csoportbeliek közül említem a konvent-épület földszinti lakásainak szárazzá tételét, az épület vízvezeték berendezésének újbóli átfektetését s a lakók számára megfelelő árjuttatás lehetővé tételét, a fudi birtokon levő épületek generális tatarozását, valamennyi épületünk állandó jókarbantartását, a második csoportban új iskola építését, nádorvárosi templom, paplak emelését, a gyárvárosi imaház és paplak építését s mint távolabbi célt, a templomunkhoz torony építését és harangok beszerzését, a harmadik csoportban a szeretetház dísztermének magános nők otthonává való átalakítását, a szegények és árvák fokozottabb segítségét, a diakonissza-képzés hathatósabb elősegítését, közös protestáns, illetve evangélikus intézményeink, mint például a budapesti protestáns diákmenza, a soproni teológiai otthon támogatása s általában a tanulni vágyó szegény ifjaink s leányaink erőteljesebb segítése.

A mérleg egy serpenyőjében levő ezen nagy és halaszthatatlanul sürgős kiadási tételekkel szemben a másik serpenyőben vannak a mai nyomasztó gazdasági viszonyok következtében erősen

csökkentett fedezeti tételek. A mindinkább fenyegető gazdasági viszonyok erősen éreztetik hatásukat a mi bevételi forrásaink jövedelmezőségénél is. Épületeink gazdaságos kihasználásának útját állják a ma még érvényben levő lakásrendeletek korlátozó intézkedései, a szántóföldjeinknek, nevezetesen a fudi birtokunknak kedvezőbb haszonbérleti szerződés útján való bérbeadása költségvetésünkben alig érezteti hatását a buza s általában a gabonaárak rendkívül alacsonysága miatt, tőkéink jövedelme a hadikölcsönkötvények, záloglevelek és részvények elértéktelenedése miatt alig számottevő összeg.

Ezen szempontok figyelembevételével és a viszonyok gondos mérlegelésével készítette el egyházunk az 1929. évi költségvetést.

A költségvetés alakját, tételeit és rovatait illetőleg megtartottuk az eddig elfogadott és jól bevált formákat.

A kiadási tételeknél a rendes kiadások között az egyházi és közigazg. s z e m é l y i k i a d á s o k csoportjának végösszege P. 29.806. Ezen csoportban változás csak annyiban van, hogy az egyháziak fizetése egyenkint évi 1680 pengő a mult évi 1387 pengővel szemben, továbbá az ellenőr és pénztáros fizetése ugyancsak évi 1680 pengő a mult évi 1498 pengővel szemben s az ügyész évi 100 pengő irodaátalánya 150 pengő s a jegyző tiszteletdíja évi 240 pengő a mult évi 40 pengővel szemben.

A d o l o g i é s e g y é b k i a d á s o k csoportjának végösszege 21.022 pengő. Ebben a csoportban nagyobb eltérés a mult évi költségvetéssel szemben, hogy a szegény tanulók ösztöndíja a mult évi 300 pengővel szemben 400 pengőben állapított meg. Mint külön tétel szerepel a Budapesten tanulmányaikat végző s nagy nyomorban levő protestáns egyetemi és főiskolai hallgatókat hathatósan támogató u. n. Protestáns Menzának évi 200 pengős segélye s a győri evangélikus ifjúsági egyesület részére egyesületi helyiség céljaira ideiglenesen átengedett egyik tanítói lakásnak 800 pengőben megállapított bérértéke. A szeretetház fenntartásához az egyház által nyújtandó készpénz hozzájárulási összeg a mult évi 1400 pengővel szemben 2000 pengőben állapított meg. Érezzük és tudjuk, hogy egyházközségünknek ezen büszkesége, a belmissziói és szociális munka terén oly nagy eredményeket elért s még igen nagyra hivatott intézménye sokkal nagyobb támogatást megérdemelne s arra valóban szüksége is volna, de sajnos költségvetésünk egyensúlyának fenntartása ezidőszert nagyobb összegű hozzájárulást nem enged meg.

Az iskolai személyi kiadások csoportjának végösszege 17.779 pengő. A tételek nagyrészen ugyanazok, mint a múlt évek. A múlt évvel szemben változás annyi, hogy a 3 tanítónőnek készpénzben adott lakbérét a lakbereknek várható növekedése miatt 2710 pengő helyett 3200 pengőben irányoztuk elő, továbbá mint új tételt felvettük a természetben élvezett 7 tanítói lakásnak lakbér-értékét egyenkint 800 pengővel számítva, összesen 5600 pengőben, az iskolaszolga fizetése az eddigi évi 897 pengő helyett évi 1200 pengő, ugyancsak felvettük az iskolaszolga lakás bérértékét évi 240 pengőben s mint rendkívüli kiadást kellett előirányozni a szabadhegyi tanítói állásnak helyettes utján való betöltésére 600 pengőt.

Az iskolai dologi kiadások csoportjában felvett kiadási tételek összesítése 7420 pengőt tesz ki. Az egyes tételek általában ugyanazok, mint az 1928. évi költségvetés tételei.

Rendkívüli kiadások csoportjában 21.450 pengő kiadást irányoztunk elő. Ezen csoport kiadási tételeinek megállapításánál figyelemmel voltunk arra, hogy egyrészt fedezetet találjunk az egyházközség közgyűlése által vállalt kötelezettségek teljesítésére, másrészt megfelelő fedezettel rendelkezünk a lelki élet fejlesztése folytán szükségessé vált s a közgyűlés által elvileg már elhatározott építési programmunk megvalósítására s végül mint új kötelezettség: az öttevényi fiókegyházunk templomépítési törekvésének támogatása elvállalható legyen. Ezen rendkívüli kiadásaink között szerepel a soproni ev. teológiai otthon építésére megszavazott adomány IV. részlete 400 pengővel, I'só Vince szegényalapítvány II. részlete 500 pengővel, Pálmai Lajos alapítvány I. részlete 500 pengővel, Tanítók Háza egyesületbe alapító tagdíj IV. részlete 100 pengővel, szabadhegyi leventeotthonra 250 pengő adomány a közgyűlés által kikötött feltételek előzetes biztosítása mellett. Az öttevényi fiókegyháznak templomépítésre 1000 pengő adományt adunk úgy, hogy ezen adománynak fele az 1929. évi és fele az 1930. évi költségvetésekbe vétetett fel. Szükséges a nagy áldozattal beszerzett orgonánkat állandóan jókarban tartani s erre a célra 300 pengőt vettünk fel azzal, hogy ha az orgona készítőjével a karbantartásra egy megfelelő megállapodást tudunk létesíteni, ezt a rendkívüli kiadásnak jelzett 300 pengő hitelt át-visszük a rendes egyházi dologi kiadások csoportjába, tekintettel arra, hogy ez a kiadás évről-évre fel fog merülni. Az orgonahangversenyekre úgy mint a múltban 100 pengőt irányoztunk elő. Na-

gyobb beruházási tételek: 1. Fudi birtokra eszközendő beruházásokra felveendő kölcsön amortizációjára 4000 pengő, 2. a nádorvárosi lelkészlakás és imaterem építésére felveendő kölcsön kamattérítésére és tőketörlesztésére 3000 pengő, 3. az új iskolaépítésnél pályadíjakra 3000 pengő és felveendő kölcsön amortizációjára 7000 pengő, összesen 10.000 pengő. A gyárvárosi imaház bére fejében folyó évben 500 pengőt irányoztunk elő. Az előre nem látott rendkívüli kiadásokra 1300 pengőt irányoztunk elő.

A kiadási tételek végösszege 97.477 pengő.

A bevételi tételek szembeállításánál elsősorban figyelembe vettük *ingatlanok jövedelmét*. Az ingatlanok jövedelme előirányzatunk szerint 49.758 pengőt tesz ki. A házbéreket úgy irányoztuk elő, amint azok 1928. november 1.-én voltak, a szántóföldek bérénél a búza métermázsáját 24 pengővel vettük s mint új tételt vettük be a természetbeni tanítói lakások, ifjusági egyesületi helyiség és iskolaszolga lakás bérértékét összesen 6640 pengővel.

Tőkék jövedelme és pénztárkészlet bevételi csoport tételeinek összege 2304 pengőt tesz ki, ebből 2004 pengő mult évi pénztármaradvány és 300 pengő folyószámla és betét-kamat.

Egyházközségi kiadások fedezésére szolgáló harmadik bevételi csoport a *segélyek és adományok*, ezeknek összege 8132 pengő, melyből 7082 pengő a városnak az egyházközség részére adott hitfelekezeti segélye.

Az *iskolai bevételek* előrelátható összege 13.910 pengő, melyből 13.000 pengő városi segély, 180 pengő beiratási díj, 260 pengő különféle iskolai bevétel és 470 pengő tanítók nyugdíjárulékának megtérítése.

Rendkívüli bevételek címen 100 pengőt irányoztunk elő.

Ezen bevételi csoportok végösszege kitesz 74,204 pengőt. Az előirányzott kiadások fedezésére még hiányzó 23,300 pengőt egyházi adóból kell fedezni. Ez az összeg ugyanakkora, amekkorát az 1928. évi költségvetés állapított meg, mint egyházi adóból fedezendő összeget, az egyházi adó tehát ugyanakkora az 1929. évben, mint az 1928. évben volt. Ettől való eltérés csak ott lesz, ahol az egyházközségi tagok gazdasági viszonyaiban indokolt s lényeges eltérés állott be.

Dr. Velsz Aladár,
p. ü. biz. elnök.

Adakozás, jótékonyság.

Nádorvárosi templom- és iskolaalap javára: Ernszt János 5 P. Nádorvárosi prot. fiókkör adománya 267 P. 52 f. Belvárosi 10 P. Szücs Pál 65 P. Husvétii offertórium 88 P. Névtelen 5 P. Több-nádorvárosi 3 P. 50 f. Belvárosi 5 P. R. F. 1 P. Dr. Ferenczy Gábor 2 P. Pethő Lajos 1 P. Krausz Gyula 3 P. Id. Bozsóky Lajosné 3 P. Id. Dorn Lajos 2 P. Dorn Sámuel 2 P. Ifj. Dorn Lajos 2 P. Milus Jánosné 10 P. Özv. Farkas Jánosné 5 P. Schmikli Gizella 10 P. Ujvárosi 10 P. Győrújfalusi 5 P. Ujvárosi 5 P. N. N. 5 P. Gyámintézet 30 P. Tremmel István 5 P. Özv. Fischer Lőrincné-családja 20 P. Ujvárosi 4 P. Stóhr Antalné 50 P. Egy nádorvárosi özvegyasszony 10 P. Özv. Varga Lászlóné 2 P. Egy gimn. VIII. o. tanuló pályadíja 5 P. N. N. 40 P. Horváth Györgyné 5 P. Id. Szabó Sándor 1 P. Özv. Szalay Sándorné 4 P. N. N. 1 P. Szélf Samu 3 P. Erbele Lajosné 10 P. Ihász Antal 5 P. Luka Sándor 1 P. Gritsch Gyula 10 P. Limpár György 10 P. Éger Jenő 10 P. Id. Kozma Kálmán 5 P. P. S. 1 P. Körmendy Kálmánné 5 P. Belvárosi 10 P. Id. Szabó Sándor gyűjtése 48 P. 50 f. Dr. Petőcz Károly 10 P. Pálmai Lajos 40 P. Özv. Tóth Józsefné 4 P. Gondán Irén 12 P. László Pál 15 P. Gyárvárosi hívő 5 P. Buty József és neje 5 P. Összesen: 901 P. 52 f.

Ujvárosi torony- és harangalapra („Akarat“): Weller Dániel 30 P. Zsolnai Pálné 10 P. Id. Kozma Kálmán 5 P. Soós Mihályné 2 P. Szóka Gyuláné 5 P. Belvárosi 10 P. Kranyecz Gézáné 2 P. Paár István 1 P. Dr. Petőcz Károly 10 P. Id. Macher Pál 40 P. Miklás Mihály 500 P. felajánlásának részlete: 100 P. Offertórium 44 P. 39 f. Belvárosi 5 P. Pálmai Lajos 40 P. Tiszovszky Dániel 200 pengős felajánlásának részlete: 40 P. Neurierer László 10 P. Polgár István 5 P. Farkas Judit 2 P. 10 f. Elemi isk. tanulók okt. nov. havi gyűjtése 69 P. 31 f. Egy szigeti özvegy 20 P. Wölfl Pál 50 P. Molnár Jánosné 5 P. Ifj. Hujber János 5 P. Nádorvárosi hívő 10 P. Póczy N. 20 P. Keleti Alfrédné 10 P. Stöger Vilmosné 20 P. Macher Sándor és neje 20 P. Összesen: 590 P. 80 f.

Szeretetházra: Graab M. fiai cég 32 P. Amerikai testvérek 100 P. Kovács Gézáné 2 P. Weiss Jakabné 4 P. Győri I. takarékpénztár 30 P. Győrvárosi és megyei takarékpénztár 20 P. Glatz Mihály 10 P. Győri gyámintézet 150 P. Id. Kozma Kálmán 5 P. Romanek Frigyesné 5 P. Kovács Gézáné és leányai 5 P. Weisz-

mandl Henrikné 2 P. László István 10 P. (1927-ben is adott 10 P.-t, ami a mult évi évkönyvből kimaradt). Nádorvárosi 5 P. Egyházkerületi gyámintézet 50 P. Egyetemes gyámintézet 100 P. Plochmann Pál 10 P. Gyárvárosi hívó 5 P. Kutas Jánosné 5 P. Két névtelen 30 P. Özv. Späth Gyuláné 10 P. Kovács Pál 15 P. Billnitzer főnöknő 5 P. Krämer Adolfné 10 P. A szeretetház volt növendékei 50 P. Kern Lajosné 5 P. Patthy Sándor 30 P. Özv. Heissenberger Ferencné 20 P. Ropper Mária 5 P. Hunkár Béla 42 P. Budapesti leányegylet 20 P. N. N. 2 P. Ujvárosi 5 P. Bozay Irén 5 P. Lacza Béláné 5 P. Weller Dániel 5 P. Stinner Károly 10 P. Schöpf István 5 P. Ujfalusi 3 P. Keleti Alfrédné 5 P. Özv. Kovács Jánosné 5 P. Kern Lajos 12 P. Simor Istvánné, Bpest 10 P. Kovács Pál 10 P. Összesen: 874.— P.

Természetbeni adományok: Schmikl András 5 kg. hurka, 1 téli kabát, 1 p. cipő. Kovácsics Géza (Tét) 2 zsák burgonya. Molnár Jánosné (Sobor) 10 drb. tojás, 70 dkg. vaj. Özv. Szabó Józsefné (Celldömölk) 100 drb. tojás, 20 kg. cseresznye. Gyarmati Károlyné 60 drb. tojás. Falb Mariska 1 tyuk, 20 drb. tojás. Dr. Smikl Gyuláné 2 zsák burgonya, 1 és negyed kg. túró. Móroczy Ferenc 15 drb. fajtyúktojás. Zugmann József 20 drb. tojás. Id. Kutas Jánosné 1 kg. kockacukor, 5 kg. nullás liszt. Póczy Sándor 6 drb. sertés husának a füstölése. Özv. Farkas Jánosné (Bezi) 20 drb. tojás. Fadgyas Mariska gyümölcs. Özv. Späth Gyuláné fél kg. vaj, sütemény. Mayer Oszkár (Bőny) 2 zsák burgonya, 63 kg. rozsliszt, 16 kg. paradicsom, 25 lit. tej, gyümölcs. Csemez István 500 kg. buza. Özv. dr. Fischer Gyuláné 50 kg. cukor. Póczy Jánosné 20 drb. tojás, 5 kg. kockacukor. Özv. Pruttkay Jánosné 10 mtr. ruhakelme. Richter Testvérek 5 kg. zsír, 4 kg. szappan. Éger Károly 1 pár tyuk, 1 zsák burgonya, 3 lit. tejjel. Nits János 10 kg. alma. Schmikl Irén 10 kg. alma és dió. Alexy Géza cukorka. Schöpf Károly 2 doboz cukorka, 5 kg. szalonna. Lengyel Katalin egy árva leánynak új ruha és cipő. Schmikl Gizella árvagyermeknek ruhavarrás. Renthallerné árvagyermeknek ruhavarrás. Ujfalusi hivek 1 kocsi káposzta, zöldség, burgonya, mák, 30 drb. tojás. Bácsai hivek 35 kg. 0-liszt, 25 drb. tojás, 1 pár tyúk, füstölt szalonna és kolbász.

Diakonissza képző intézetre adományok: Egyházmegyei gyámintézet 90 P. 16 f. Pálmai Lajos 60 P. Özv. Späth Gyuláné 40 P. Összesen: 190 P. 16 f.

Tanulók segélyezésére, könyvekkel való ellátására: Győri

első takarékpénztár 30 P. Győrvárosi és megyei takarékpénztár 30 P. Városi szociálpolitikai ügyosztály 200 P. Tiszovszky Dániel ösztöndíjalapítványának kiegészítésére 120 P. Nádorvárosi 8 P. 50 f. Összesen: 388 P. 50 f.

Konfirmandusok alapítványára a konfirmandusok gyűjtéséből. 20 P.

Gyülekezeti szegényeknek: A pénteki bibliaóra résztvevői 26 P. 44 f. Belvárosi 5 P. Belvárosi 5 P. Belvárosi 5 P. Belvárosi 8 P. Nádorvárosi 10 P., 5 leány tüpénze 10 P. Dorn Lajosné 5 P. N. N. 4 P. Egy perselyből 10 P. Belvárosi 10 P. N. N. Amerikából 4 dollár = 22 P. 82 f. Ösz Vilmos 3 P. Miklás Mihályné 5 P. Oláh Jánosné 2 P. 20 f. Özv. Latesz Józsefné 2 P. Miklás Mihály 16 P. N. N. 10 P. N. N. 20 f. Összesen: 159 P. 66 f. Belmissziói gyűjtés 2101 P. 30 f. = 2260 P. 96 f.

Gyárvárosi imaházra: Gyárvárosi szeretetvendégség jövedelme 15 P.

459. sz. „Győry Vilmos“ cserkészcsapatnak: Özv. Győry Vilmosné 100 P. Miklás Mihály 10 P. Bándy Ferenc 5 P. Táborozási segély a M. Cserkészszövetségtől 50 P. Gróf Klebelsberg Kunóné 30 P. Három cserkész 1 P. Fogadalmi ünnepély offertoriuma 38 P. 74 f. Apród-avatás offertoriuma 82 P. Összesen: 316 P. 74 f.

Az oltárra: 156 szál, a c s i l l á r b a 109 szál gyertya.

Bácsai imaházra: 2 győrújfalui hívó 16 P.

Ötvenévi templomra: Bönyi gyülekezet 81 P. 51 f. Ritter Károly 5 P. N. N. (Orosháza) 3 P. 44 f. N. N. (Bpest) 10 P. Sarkady Károly 1 P. Dorner István 5 P. Németh Bálint 2 P. N. N. (Diósgyőr) 1 P. 52 f. Szenteh István (Tab) 10 P. Révfalusi 10 P. Belvárosi 5 P. Id. Kosánszky József 5 P. Özv. Rothfuchs E. Jánosné (Tokaj) 3 P. Németh Samu (Lébény) 1 P. Péter Ernő és neje (Bpest) 3 P. Kovács Gézáné 1 P. Özv. Péter Józsefné (Rákospalota) 5 P. Özv. Mokry Endréné (Bpest) 20 P. Belvárosi 2 P. Koncz Margit (Mágocs) 10 P. Csacsovits Mária (Sárvár) 3 P. Weiszmandl Henrikné 8 P. Rémy Józsefné 2 P. Rajtár István (Budapest) 5 P. Irsele Józsefné (Bpest) 5 P. Gyurátz Jánosné (Gór) 2 P. Kovács Ilona (Bánszállás) 10 P. 50 f. Ujvárosi 4 P. Kovács Sándorné (Körmend) 5 P. Lovászpatonai hivek 22 P. 50 f. Nádorvárosi 1 P. 92 f. Ujvárosi 3 P. Révfalusi 24 P. Irsai 10 P. Ujvárosi 2 P. Bozsóky Ferenc (Várpalota) 10 P. Pilisi Márton (Mezőberény) 4 P. Krajecz János (Ujcsanáros) 3 P. Kovács Józsefné (Gyömöre) 2 P. Kirnbauer Lajos (Szombathely) 5 P. Németh Ká-

roly (Lébény) 2 P. Ujvárosi 2 P. Ujvárosi 5 P. Belvárosi 5 P. Abaffy Gyula (Bpest) 5 P. Ujvárosi 2 P. Kutas János (Battonya) 10 P. Ostffyasszonyfai Nőegylet 4 P. Pilisi Márton (Mezőberény) 10 P. Nádorvárosi 1 P. Özv. dr. Lengyel A.-né 5 P. Gimnazista 5 P. Magyarorszombathelyi ev. egyház 41 P. Mesterházy Margit (Belezná) 5 P. Póczy Sándor 5 P. Novák Imre 2 P. Csete György 40 P. Dorner Károly (Töltéstava) 2 P. Sovány Antal (Máriamajor) 5 P. Özv. Kiss Károlyné 100 P. Szende Ilona 5 P. Olaszországból 12 P. Payr Sándor Sopron 10 P. Blosz István 5 P. Mészáros Sándor 30 P. Mészáros Lajosné 5 P. Pintér Mihályné (Győrújfalú) 4 P. Nagy Ferencné 20 P. Ujvárosi 10 P. Mészáros Kálmánné (Bana) 10 P. Musser Józsefné (Zurány) 4 P. Kovács István 5 P. Ujvárosi 25 P. Nádorvárosi 5 P. Mészáros József 20 P. Erdélyi Sándor 30 P. Id. Mészáros János 5 P. Domján Györgyné 5 P. Csepi Lajos 30 P. Mészáros Ferenc 5 P. Nádorvárosi 40 P. Belvárosi 10 P. Ujvárosi 25 P. Uhljarik Rezső 1 P. Nagy István 30 P. Téringer István 20 P. Özv. Mészáros Józsefné 6 P. Özv. Nagy Andrásné 15 P. Hima György 30 P. Nagy Sándor 30 P. Szigethy Mihály 20 P. Ribár Mihályné 10 P. Csepi Pál 20 P. Özv. Mészáros Sándorné 10 P. Stinner Sándor 30 P. Protestáns Nőszövetség gyűjtése 4424 P. 36 f. Több névtelen 26 P. 50 f. Összesen: 5565 P. 25 f.

Soproni ev. theologiai Otthonra: Kövecses Jánosné 2 P. Stóhr Antalné 2 P. Ujvárosi 3 P. Stóger Vilmosné 5 P. Weiszmandl Henrikné 4 P. Nádorvárosi 5 P. Felsőkereskedelmi iskola igazgatósága 30 P. Gyűjtés 182 P. 31 f. Összesen: 233 P. 31 f.

Külmisszióra: Dorner István 2 P. Özv. Stefkovics Sándorné 1 P. Kiss Irén 10 f. Összesen: 3 P. 10 f.

Offertoriumok: Külmisszió javára 58 P. 10 f. Cserkészcsapat javára 62 P. 98 f. Luther társaságnak 36 P. 78 f. Evang. sajtó javára 99 P. 38 f. Soproni evang. theologiai otthon javára 30 P. 01 f. Brit és külföldi bibliatársulat javára 43 P. 54 f. Házi szegényeknek szociális célokra 46 P. 99 f. Harmonium-alapra 22 P. 52 f. Gyámintézet javára 132 P. 77 f. Egyet. nyugdíjintézetnek 47 P. 85 f. Fogolymisszióra 22 P. 75 f. Leventék felruházására 41 P. 11 f. Karácsonyi segélyezésre 163 P. 35 f. Összesen: 808 P. 13 f.

A befolyt pénzbeli adományok végösszege: 12,183 P. 47 f.

Segélyezések: Zsófia orsz. gyermekszanatóriumnak 10 P. Csornai ev. templomra 50 P. Dombóvári ev. templomra 10 P. Ercsi-i ev. és ref. templomra 20 P. Kaposvári ev. templomra 50 P. Özv. Ló-

ránt Józsefnének 30 P. Evang. tanítók révfülöpi üdülőházára 30 P. Ev. papnék orsz. szövetségének beteges gyermekek balatoni nyaraltatására 20 P. Szarvasi ev. gimnáziumi alumneum részére 5 P. Diákszövetségnek pályadíjra 40 P. Gyermekek karácsonyi segélyezésére 240 P. Veresegyházi ev. templom építésére 10 P. Orsz. siketnéma otthonnak 10 P. Városi ingyenszén akcióra 20 P. Protestáns menzának (Bpest) 50 P. Leventék karácsonyi felruházására 100 P. Evang. ifjusági egyesület támogatására 100 P. Szeretetház fenntartásához hozzájárulás 1440 P. Soproni theologusok Otthonára 400 P. Tanítók háza alapító tagdíj II. részlete 100 P. Györi Vilmos cserkészcsapat ruházkodási segélye 300 P. Ev. leventék ruházatára 490 P. 72 f. Orgonamotor a györi ref. egyháznak 200 P. értékben, összesen: 3725 P. 72 f. + Theol. Otthonra 233 P. 31 f. Külmiszióra 3 P. 10 f. offertoriumok 808 P. 13 f. szegényeknek 1966 P. 34 f. = 6,736 P. 60 f.

Ösztöndíjak: Czéh Ödön theologusnak és Velsz Sándor joghallgatónak 50—50 P. Schneider István, Lukács Vilma, Cszimadia Klára, Tömböly Zsófia, Böjtös Sándor, Oláh Judit, Kirchner Valéria, Andorka Sándor, Böröczki Vilmos, Pschaden István középisk. tanulóknak 20—20 P. Dr. Tiszovszky Gyula alapítványból Péter György és Keller Annus el. isk. tanulóknak 7—7 P. Gosztola József alapítványból Nits Etelnek 8 P. Kemény Mihály alapítványból Czvetics Terus konfirmandus leánynak 5 P. 50 f. Összesen: 327 P. 50 f. **A kiadott pénzbeli adományok végösszege: 7,064 P. 10 f.**

Horváth Miklós
pénztáros.

Gyámintézet.

„Hol vagy?” Ez a bibliában az első kérdése Istennek az emberhez. S ha egy lapot fordítunk, megtaláljuk a második kérdést: „Hol van a te atyádfia?”

Csak egy lap választja el a két kérdést egymástól s mégis: egy egész világ van e két kérdés lelki világa között.

Az egyik a büneiben bujdosó ember öntudatra ébresztése, a másik a szociális felelősség súlyának ránk zúdítása. Az egyik a magamért való felelősség, a másik a másokért való felelősség.

A mai magyar ev. egyházak legtöbbje még csak az első kér-

désnél tart. Csak önmagáért érez felelősséget. Jó módjában elkényesedve észre sem veszi, hogy pár kilométerre tőle emberfeletti erőfeszítéssel küzd az életért egy másik szegény ev. gyülekezet.

A magyar ev. gyülekezetek ezen lelki elszigeteltségét megszüntetni, az egymásért való felelősséget felébreszteni, a két isteni kérdés között levő bibliai lapot átfordítani: ezt akarja a Gyámintézet.

Minden esztendőben még a legszegényebb gyülekezet is gyűjtést rendez a nyomorgó gyülekezetek számára. A gyűjtés egy részét maga a gyűjtő gyülekezet ajándékozhatja el, a nagyobbikat azonban beszolgáltatja az egyházmegyei, egyházkerületi és egyetemes gyámintézetnek, ahol a fillérekből pengők gyűlnek össze s a pengőkből templomok, iskolák épülnek.

A mi egyházközségünk gyámintézete az 1928. esztendőben 795.84 P.-t gyűjtött, 157.77 P.-vel többet, mint az előző esztendőben. Ebből kiadott az egyházmegyei gyámintézetnek 381.17 P., konfirmáltak alapjára 20 P., Szeretetháznak 150 P., nádorvárosi templomra 30 P., szórványgondozási alapra 21.17 P., öttevényi templomépítésre 151 P., bácsai fiókegyháznak 20 P.-t.

„A jókedvű adakozót szereti az Isten“.

Az egyházi adó.

Végig fut a borzongás rajtad s gyorsan szeretnél tovább lapozni. Adó? Ez nagyon kellemetlen olvasmánytárgy. Elég egy évben egyszer olvasni róla az adókimvetésről értesítő levelező-lapon.

Ne lapozd át. Olvasd végig! Ezek a sorok nem azért születtek meg, hogy nagyobb legyen az adód, hanem azért, hogy kevesebbnek érezd azt.

Én megértem az ember ellenszenvét az adóval szemben. Megvannak ennek a maga lélektani okai.

Az adó mindig kényszernek látszik. Az ember pedig nem szereti azt, ha valamire kényszerítik. Sokszor a saját belátása ellenére is ellene szegül valaminek . . . , nem azért, mert nem tartja jónak, csak azért, mert parancsolják. A mindenkitől független, csak saját magától függő, tanácsot senkitől el nem fogadó Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember védi a függetlenségét, a terem-

tés koronája a maga királyi méltóságát. A bilincs ellen tiltakozik, mikor nem szereti az adót.

Az adó mindig feleslegesnek látszik. Minél nagyobb közület veti ki, annál inkább érzi úgy az ember, mintha egy pohár vizet öntene a tengerbe. Kicsoda érzi például az állami adója lefizetésénél, hogy ő most államfenntartó ténykedést fejt ki? Ezt az érzést nemcsak az okozza, hogy az egyén teljesítménye elenyésző számbeli csekélység a köz szükségletével szemben, hanem az is, hogy az egyén nem látja tisztán, hová fordítódik az az összeg, ami az ő hozzájárulása? Nem látja a saját adófizetésének gyakorlati értelmét. Amikor tehát az ember nem szereti az adót, a gondolkodó, céltudatos s a hiábavalóságoknak látszó dolgokat sohasem kedvelő jellemvonása is belejátszik ebbe az ellenszenvbe.

A magyar ellenszenvet az adóval szemben ezek mellett az általános lélektani okok mellett még egy külön történelmi ok is magyarázza. A szabadságharcot követő abszolutizmus ideje alatt a passzív rezisztenciában vált vérévé a magyarnak az adó iránti ellenszenv.

Ennek az adóellenszenvnek azonban nincs semmi létjogosultsága az egyházi adóval szemben.

Az egyházi adó nem kényszer, hanem az adófizető egyháztagok önkéntes elhatározásának eredménye. Nem valami kívülálló, idegen tényező szabja meg azt, hogy mennyit kell a hiveknek egy gyülekezetben egyházi adóban beszolgáltatni, valamint azokat az elveket sem, amely szerint ezt az összeget az egyes hivekre kivetik, hanem az egyházközség közgyűlése, amelynek minden adófizető egyháztag tagja, még pedig szavazati joggal bíró tagja. Itt tehát nincs joga a szabadságát féltő embernek a kényszer jogcímén ellenszenvvel viseltetni.

Az egyházi adónál elesik az az ellenszenves gondolat is, hogy felesleges. Már az egyházközség kisebb keretei miatt is világosabban látja az adózó fél, hogy adóját mire használják fel, de meg az adók felhasználását, a gyülekezet vagyongazdálkodását illetően is az egyházközség közgyűlése az a fórum, amelyen minden eldől s ahol így magának az adózónak áll hatalmában ellenőrizni adója minden fillérjének hova fordítását.

A passzív rezisztenciának pedig még a gondolata sem fordul elő az egyházi adófizetéssel kapcsolatban. Nem tudok elképzelni oly evangélikus embert, aki — bármennyire haragudjék is az egyházi adójára — azért nem akar fizetni, mert „tönkre“ akarja tenni

az egyházat s akadályokat akar készakarva a boldogulása elé gördíteni.

Az tehát az első kérésünk, hogy ne nézz úgy az egyházi adóra, mint a többi adóidra.

A második kérésünk az, hogy ne nézz úgy az egyházi adóra, mint „papbér“-re. Az a világ már régen elmúlt, amikor a hívő minden egyházi járuléka az egyházi személyeké volt. Ma például a győri gyülekezet évi költségvetésének csak $\frac{1}{10}$ része esik az összes lelkészek fizetésére.

A harmadik kérésünk az, hogy ne nézz úgy az egyházi adó kivetésére, mint műkedvelő emberek fércmunkájára. Ne gondold azt, hogy az adókivetés ahoz nem értő emberek felületes és rokon, vagy ellenszenv által irányított munkája. Ha volnának az adókivető bizottságban ilyen emberek, akik nem éreznének felelősséget s nem éreznék magukra kötelezőnek a közgyűlés előírásait, az is a Te hibád lenne, mert Te választottad meg őket a közgyűlésen s ha nem választottál, mert nem voltál jelen, akkor még súlyosabb a felelősséged, mert aki tudna jót cselekedni és nem teszi, bűne az annak. De hidd el, hogy komoly emberek komoly munkája az. Hónapok hosszú előkészítő munkája előzte meg például a legutóbbi kivetést is. Összeirták az összes hivek állami adóit, jövedelmét s így döntöttek tételről-tételre. Ahol hiba csuszott be, sehol sem a rosszakarat, vagy a hozzá nem értés volt az oka.

A negyedik kérésünk az, hogy ne nézz úgy az egyházi adóra, mint valami „fölösleges jócselekedet“-re. Hiveink egy részének gondolatvilágában úgy él a győri gyülekezet, mint jómódú egyház, amelyik nem szorúl rá a hivek támogatására. Sajnos, ez az állapot a múlté. Csak hadikölcsönben közel 500.000 aranykorona a veszteségünk. A múltból átmentett ingatlanokra pedig nem szabad úgy tekintenünk, mint gyülekezeti szabad vagyona. Ezeket az ingatlanokat kegyes hagyományozók hagyták vagy azok alapítványai-ból vette a gyülekezet, jövedelme tehát nem fordítható a folyó szükségletek fedezésére, hanem az alapítványokat tevők által meghatározott gyülekezetfejlesztési célokra van az lekötve. Ez a legkevesebb, amit megkövetel tőlünk a kegyelet elődeink iránt s a becsület önmagunk iránt. Mit szólnál Te ahoz, ha végrendeleted végrehajtója nem a Te akaratod értelmében használná fel az örökséget?!

Nézz úgy az egyházi adóra, mint a felnőtt gyermek arra a

támogatásra, amit édesanyjának szeretettel nyújt. Hiszen az egyház lelki édesanyánk nekünk. Anyaszentegyháznak nevezzük. És ebben az esetben is áll az, hogy soha sem tudja egy gyermek addig tartani az édesanyját, amíg az édesanyja tartotta őt.

Csináltam egy kis számadást. A győri ev. gyülekezet életének minden perce 24 fillérbe kerül, minden órája 14 P. 40 f.-be, minden napja 345 P. 60 f.-be. Aki tehát egy pengő egyházi adót fizet, az csak 4 perc és 10 másodpercnyi időre tartja fenn az egyházat, aki 10 pengő adót fizet, az 41 perc és 40 másodpercig egyházfenntartó, aki 50 pengőt fizet, az 3 óra, 28 perc és 20 másodpercig tartja fenn a gyülekezet életét, aki pedig 100 pengőt fizet, az egy negyednapra, 6 óra, 56 perc és 40 másodpercre biztosítja az egyház életét.

Meddig gondoskodott Rólad az egyház?

És Te meddig gondoskodik róla?

Turóczy Zoltán.

Akarat.

„... Legyen meg a Te akaratod...!” Remélem, kedves testvérem, szived szerint naponként rebegi ajkad ezt a mondatot. Ez az isteni akarat egyúttal az egyes embernek és a közösségnek is akarata kell, hogy legyen. A jóakarát, mint a szívnek ikertestvére, nemes szándékával és boldogító céljával életünkben a legfontosabb tényezők egyike. A csecsemő első akaratának sirással ad kifejezést, mikor enni akar; az élet útján a sorompóhoz érkezett fáradt öreg pedig reszkető kézzel ráírja a borítékra: „utolsó akaratom”. Az akarat a lélek egyik nyilvánulása. Aki csak él, az mind akar, s aki akar, csak az él.

A közösségnek is meg van a maga akarata, így az egyháznak is. Mit akarunk mi evangélikusok? Azt akarjuk, hogy anyaszentegyházunkat, mint drága kincsünket megőrizzük, ha kell, megvédjük, tovább építsük, fejlesszük és szívünk teljes buzgóságával szeressük. Ezt akarjuk, mert ez az Isten akarata is. Erre az akaratra kötelez bennünket: Isten előtt tett fogadalmunk, szüleink iránti szeretetünk, őseink iránti hálánk, mártírjaink és buzgó hitfenntartóink iránti tiszteletünk és becsületes voltunk.

Mi azt akarjuk, hogy egyházunkban a hitélet állandóan telfelé ivelő irányt mutasson, azt akarjuk, hogy ez a hitélet becsüle-

tesekké, mások előtt megbecsültekké, jellemesekké, erkölcsösekké tegyen s hogy ezen tulajdonságokkal emelt fővel, büszkén vallhassuk magunkat evangélikusoknak.

Azt akarjuk, hogy iskoláink példaképpül szolgáljanak, gyermekeink oly nevelést és tudást szerezzenek, mely méltókká teszi őket arra, hogy drága kincsünknek és jövőbeli reménységünknek tekintsük őket. Azt akarjuk, hogy iskolából kikerülve az élet iskolájában kiváljanak, példaadó magaviseletükkel, szorgalmukkal, egyházszeretetükkel és nemes gondolkodásukkal a gyülekezetnek és a köznek díszére váljanak és az életben, mint értékeink, boldogulásukat találják.

Az egyháznak anyagiakra is van szüksége, ezek nélkül elsenyved, megszűnik az építő munka, beáll a pangás és utána a pusztulás. Ezt nem akarjuk, ellenkezőleg azt akarjuk, hogy az egyház megkapja a magáét s ne szenvedjen hiányt. Azt akarjuk, hogy a szükséges anyagi források ne apadjanak ki s azt akarjuk, hogy a hívek áldozatkészségükkel kivégyék részüket abból a kötelességből, melynek teljesítésére elődeink jó szelleme ösztönöz bennünket. Azt akarjuk, hogy mindenki adjon abból, amit az Isten adott s annyit, amennyit tud.

Mindenki vesse lelkébe azt az igazságot, hogy az, aki kap, boldog, de sokkal boldogabb az, aki abban a helyzetben van, hogy adhat és másokon segíthet.

Ha gyülekezetünk minden egyes tagja napenként csak egy fillért tesz perselyébe az egyház céljaira, akkor egy év leforgása alatt ezekből a fillérekből 20.000 pengő lesz. Ez csak igen csekély hozzájárulás! Erős és tartós akarat kell hozzá.

Egy előkelő gazdag angol Londonban kórházat akart alapítani, de noha vagyona nagy részét odaadta e célra, nem tudott eredményhez jutni. „Akarom“ lett a jelszava s koldulni ment. Vasakaratának megvolt az eredménye, mert 30 millió fontot, a mi pénzünk szerint körülbelül 800 millió pengőt „koldult“ össze. Ez aztán akarat!

Kedves testvérem! Mi nem akarunk és nem is akarhatunk többet ilyen. Mi akaratunkat csak abba a kérdésbe foglaljuk, hogy nyíljon meg szived és tehetséged szerint gyakorold az evangélikusok sok száz esztendőn keresztül jellemző legszebb tulajdonságát: az áldozatkészséget.

Legyen ez a mi akaratunk — az Isten akarata is.

Miklós Mihály.

A leány- és fiókgyülekezetek.

Győrújfalú. Leányegyház iskolával, tanítói lakással, három hold földdel és egy kis bérházzal. Tanítója Kiss Lajos igazgató-tanító, aki minden vasárnap délután tart könyörgést. Hogy a hitek milyen szép számmal vesznek rajta részt, annak bizonyága az, hogy az 1928. évi perselypénz 104.— pengő volt, négyszerese a tavalyi 25.— pengőnek. Az anyaegyház lelkészei 11 istentiszteletet tartottak s két vallásos ünnepélyen működtek közre előadással. Az eddig magánházaknál tartott, szűkebbkörű biblia-órát 1928. november 28.-tól minden szerda este az iskolában tartják, amelyet az anyagyülekezet lelkészei, Döbrössy Lajosné és Biró Béla Győrből, Kiss Lajosné és Pintér Mihályné Győrújfaluból felváltva vezetnek. Emlékezetes ünnepe volt a leányegyháznak október 28.-a, amikor Kapi Béla püspök, Miklós Mihály egyházfelügyelő, László Miklós püspöki titkár és Turóczy Zoltán lelkész kíséretében meglátogatta a gyülekezetet s ott istentiszteletet tartott.

Bevétele volt 2644.45 pengő, kiadása 2279.59 pengő, vagyona 17,519.05 pengő. Gyűjtött a gyámintézetnek 25 P.-t. Ez évben szándékszik szép rendben levő egyházi épületeit cementkerítéssel körülvenni 1000 pengős költséggel.

Van a gyülekezetnek szépen működő nőegylete is, melynek elnöke Kiss Lajosné, jegyzője Kiss Lajos, pénztárosa Erdélyi Gáborné. 1928-ban 157.25 P. volt a bevétele, melyből a szegény gyermekeket látta el tankönyvekkel, énekeskönyveket s nemzeti zászlót szerzett be az iskolának. Karácsonykor fát is állított az iskolásgyermekeknek. Nagy gyásza volt a gyülekezetnek két neves egyháztanácsos elhunytja az elmúlt évben, akik a község életében is jelentős tényezők voltak: Jakus György és Szigeti József. Örökükbe Erdélyi Mihályt és Szigeti Gyulát választották meg.

Börcs. Kis falucska Győr mellett. Száz ev. lélek lakik csak benne, de azért van szép iskolánk. Valamikor a környező uradalmakban sok ev. cseléd volt s ezek gyermekei számára épült missziói jelleggel ez a gyönyörű épület. Azóta a változott helyzet elsodorta onnan az ev. cselédséget s ma a gyönyörű nagy iskolában csak 11 tanuló maradt, a szorosán vett törzsökös börcsi gyer-

mékek. Így elveszítette az iskola az államsegélyt is. A gyülekezet azonban a maga erejéből tart ott mindig egy-egy tanítónőt, aki a gyermekeket tanítja s az év végén a győri ev. elemi iskolában levizsgáztatja.

Most nagy feladatok elé állította Isten ezt a kis gyülekezetet. Nyugalomba vonulása után ide költözött ki Pálmai Lajos tb. esperes s mint hű gyermeke annak a Krisztusnak, aki soha sem tudott pihenni, itt is alkotásba kezdett. Bors Jolán tanítónő távozása után tanácsára Buthy Ella győri diakonisszát, okleveles tanítónőt választotta meg a gyülekezet tanítónőnek, most azzal a tervvel foglalkozik, hogy ott árvaházat épít s oda kitelepíti a győri Szeretetházban levő árvákat, akik ott járnának ezután iskolába is. Ezekhez a tervekhez hívta segítségül a gyülekezet Velsz Aladár dr.-t, Győr városának tb. főügyészét, a győri ev. egyház p. ü. bizottságának elnökét, akit felügyelőnek választott meg. Szept. 23.-án iktatta be az új felügyelőt s az új tanítónőt hivatalába Németh Károly esperes a győri anyaegyház elnöksége, a győri és pozsonyi diakonissza anyaház több diakonisszája, a győri ev. elemi iskola igazgatója s a győri ev. ifj. egyesület küldöttségének jelenlétében, amely utóbbi egyesület elnöki székében kezdte meg az új felügyelő egyházi munkálkodását. Az új felügyelő székfoglaló beszédjében a biblikus gondolkodás s élet mellett tett tanubizonyoságot s az új tanítónő is azzal foglalta el munkamezejét, hogy mint tanító is diakonissza marad, Isten szolgáló leánya.

December 23.-án meglátogatta a gyülekezetet Kapi Béla püspök is feleségével, Miklós Mihály egyházfelügyelő, Velsz Aladár dr. börcsi felügyelő, Pálmai Lajos ny. lelkész, Turóczy Zoltán lelkész és Weltler János igazgató kíséretében.

Az anyaegyház lelkészei három istentiszteletet tartottak. Volt vallásos estély is. A gyülekezet bevétele 3118 P. 23 f., kiadása 2900 P. 85 f., pénztár maradvány 217 P. 38 f. Összes vagyona 25.360 P. 86 f. és 4604 kg. buza a magtárban.

Ötvenévi evangélikus népe az advent népe. Lelkét teljesen betölti a temploma megépülésére való nagy várakozás. Az a reménysége ugyan nem teljesedett be, hogy az 1928. esztendőben letehesse templomának alapkövét. Ez elé sulyos akadályokat gördített a templom-hely megnyerésének nehézsége. Végre özv. Kiss Károlyné, aki néh. Lumnitzer Mihály volt ötvenévi ev. egyházfelügyelőnek leánya s ma már nem ötvenévi lakos lemondott javunkra az Orsz. Földbirtokrendező Biróság által neki meg-

ítélt s az állomás épületével szemben, a Némethy Ödön-ut sarkán levő 500 □-öles telkéről s Szent-Ivány Géza dr. győri ügyvéd há-
lára kötelező szives közbenjárására az O. F. B. ezt a telket tény-
leg is nekünk ítélte oda. E sorok írásakor már megindult az élet a
templom-telken. Kaviccsal megrakott szekerek nyikorognak s
hordják az anyagot, de ma nincs ennél szebb zene az öttevényiek-
nek, hisz azt hirdeti: advent után eljön a karácsony, reménység
után a beteljesülés. Ez év nyarán Isten segítségével feltamad a 300
évvel ezelőtt emberi erőszakkal megölt öttevényi templom.

A heti biblia-órák 1928.-ban is a róm. kath. iskola egyik tan-
termében tartattak meg. 1928.-ban ötven biblia-óra volt, köztük
felejthetetlen a december 23.-i püspöklátogatás, amikor Kapi Béla
feleségével, Miklás Mihály egyházfelügyelő, Velsz Aladár dr. bór-
csi felügyelő, Pálmai Lajos ny. lelkész, Turóczy Zoltán lelkész és
Weltler János igazgató kíséretében meglátogatta az öttevényi fiók-
egyházat. Volt egy vallásos ünnepély is július 1.-én.

Ugyancsak a róm. kath. iskolában folyik 22 öttevényi ev.
gyermek hitoktatása is, melyet az idén Weltler János győri elemi
isk. igazgató végez.

A gyülekezet bevétele 6825 P. 73 f. volt, amelyből 481 P.
gyámintézeti és Baldácsy-segély, 5565 P. 25 f. pedig adomány.
Kiadása 6824 P. 43 f., pénztár maradvány 1 P. 30 f. Vagyona 6474
P. 76 f.

Bácsa. Lélekszámra a legkisebb, anyagilag a legszegényebb
fiókegyházunk, de hithűségben nem a legkisebb s a lélek kincsei-
ben nem szegény. Fehérváry Imréék vendégszerető hajlékában
gyűlnek itt össze minden vasárnap bibliaórára, amelyet felváltva
tart az ev. és ref. egyház. Az ev. egyház 1928.-ban 23 bibliaórát
tartott. Rendeztünk két ünnepélyt is. Október 21.-én a győri Ker.
Szövetség, dec. 26.-án Eszter nővér, a győri ev. egyházközség
diakonisszája, rendezte az ünnepélyt. Három tankötelesünk hitok-
tatására s az ifjúság lelki gondozására is Eszter nővér jár ki he-
tenkint. Felejthetetlen nyomokat hagyott a fiókegyház életében
Kapi Béla püspök ur látogatása 1929. jan. 13.-án, aki Miklás Mi-
hály és Jausz Lajos egyházfelügyelők, László Miklós püspöki tit-
kár és Turóczy Zoltán lelkész kíséretével ment ki hitból-hitbe épí-
teni a bácsai híveket. Bevétele 132.30 P. Kiadása ugyanannyi. Va-
gyona 402.53 P. Meg van a reményünk ahhoz, hogy a reformátu-
sokkal közösen építendő imaház hamarosan megépül.

Népmozgalmi adatok.

Az 1928. esztendőben:

megkereszteltetett:

50 fiú, 64 leány = 114, 3-mal több, mint 1927-ben;

megkonfirmáltatott:

30 fiú, 36 leány = 66, 33-mal kevesebb, mint 1927-ben;

eskettetett:

14 tiszta evang., 3 tiszta r. kath., 40 vegyes = 57 pár, 11-el kevesebb, mint 1927-ben; ezek közül az összes gyermekeknek ev. vallásban való neveltetésére egyezséget kötött: 22.

Urvacsorával élt:

2999 egyén, 234-gyel több, mint 1927-ben;

áttért hozánk: 16 fi, 15 nő a r. kath., 1 fi a gör. keleti, 2 nő az izr. vallásról, összesen 34 egyén, 30-cal több, mint 1927-ben; meghalt:

49 fi és 43 nő = 92 egyén, 3-mal több, mint 1927-ben; de ebből 8 nem a győri gyülekezet tagja volt; kitért tőlünk: 5 fi és 5 nő a r. kath. vallásra, 2-vel több, mint 1927-ben;

megtagadta hitét, házasságkötése alkalmából más vallásra igérvén oda gyermekeit: 4 egyén, 2 fi és 2 nő, 4-gyel kevesebb, mint 1927-ben.

A jó Isten áldása legyen az újszülötteken, hogy növekedjenek testben és lélekben, Isten és ember előtt való kedvességben . . . , legyen a konfirmáltakkal, hogy egyházunk buzgó tagjai legyenek . . . , legyen a házasságot kötött felekkel, hogy megelégedés és békesség, szeretet és boldogság lakozzanak velük egy fedél alatt . . . , legyen az Úrvacsorával élőkkel, hogy éljenek többé nem ők, hanem éljen bennök Krisztus . . . , legyen a hozzánk áttérőkkel, hogy sohse érezzék magukat jövevénynek, hanem otthont lelhesse nek nálunk . . . és az Úrnak békessége legyen az elhunyt lelkekkel és az őket gyászolókkal Ámen.

Mit kell tudni a győri evangélikusoknak?

Mindenkinék:

Az egyházközség temploma, iskolái, Szeretetháza és lelkesi hivatala Petőfi-tér 1—3. sz. alatt van.

A lelkesi hivatalos órák 8—12-ig és d. u. 2—6-ig vannak, de ezeken túl is bármikor szívesen fogadják a lelkesek a hiveket.

A pénztári hivatal naponként 9—12 óráig van nyitva.

Gyermekeknek:

Gyermekedet járasd az evangélikus iskolába. A boldogság alapja a vallás. Ha szivedben hordozod tehát gyermeked boldogságát, küldd olyan iskolába, melynek fundamentuma a hitvallásos nevelés.

Küldd és vezesd gyermekedet a gyermek istentiszteletekre. Minden kedden és pénteken reggel 8 órakor van ilyen gyermek istentisztelet a templomban írásmagyarázattal a tanév kezdetétől adventig és husvétől a tanév végéig. Vasárnap délelőtt fél 9 órakor van a gyermek, illetőleg ifjusági istentisztelet.

Minden vasárnap délután 3—4-ig vasárnapi iskola van az elemi iskola tantermeiben. Ez a gyermekek biblia-órája.

Van a gyermekeknek külön cserkészapród csoportjuk is: „Szondy apródjai“.

Diákoknak:

Diák-istentisztelet van az egész tanéven át minden vasárnap fél 9 órakor.

Diák-bibliaóra minden héten az elemi iskola egyik tantermében, külön a leányoknak, külön a fiúknak.

Nem jó evangélikus diák az, aki nem tevékeny tagja a Diák-szövetségnek. Összejövetelek kéthetenként hirdetés szerint.

Nemdiák ifjuságnak:

Serdülő fiú: Lépj be a 459. sz. „Győry Vilmos“ cserkészcsapatba. Így leszel emberebb-ember, magyarább-magyar.

Serdülő leány: Járj el az Ifjusági Egyesület serdülő csoportjának vasárnap délutáni összejöveteleire. Kezdeté d. u. 3 óraker, helye az elemi iskola egyik tanterme.

Cselédleány: Jöjj el minden vasárnap délután a Szeretetházba 3 órától 5-ig. Veletek foglalkoznak a diakonisszanővérek. Hidd el, jobban fogod érezni magadat itt, mint a korzón vagy a moziban!

Felnőtt ifjuság: Minden fiút, minden leányt vár a győri Evangélikus Ifjusági Egyesület. Fiúknak minden második szerdán, leányoknak minden második kedden biblia-óra, minden második kedden pedig „komoly-óra“ vallásos, történelmi és irodalmi előadásokkal fiúknak és leányoknak közösen. Az összejövetelek helye az Ifj. Egyesület helyisége, Petőfi-tér 1., ideje fiúknál télen fél 7, nyáron fél 8. Leányoknál és a közös óráknál mindig fél 7. A tagok naponként is összejönnek a délutáni órákban lapok olvasására és nemes szórakozásra.

Leventéknek: Minden leventét a törvény kötelez arra, hogy heti egy istentiszteleten résztvegyen a levente-oktatás tartama alatt. Külön leventeistentisztelet van az oktatási idő alatt minden vasárnap délelőtt fél 12 óraker. Amelyik levente csak teheti, ide jöjjön. Fontos akadályok esetén más istentiszteletek vagy biblia-órák látogatására is jelentkezhetik. Mulasztását a leventehatóságnál igazolni köteles. Ne parancsszóra jöjj Isten házába, hanem önként, gyönyörüségből!

Felnőtteknek:

Központ: Istentisztelet van a templomban minden vasárnap és ünnepnapon délelőtt fél 10 óraker s délután 5 óraker. Bőjtben és adventben minden kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken este fél 7 óraker, bőjtben ezen kívül minden pénteken délután 3 óraker. A nagy héten s a reformáció hetében minden este fél 7 óraker. Minden alkalommal van igehirdetés.

Úrvacsorával élni minden vasárnap az istentisztelet után lehet. Betegeknek bármikor kiszolgáltatjuk az Úrvacsorát.

Vallásos estélyek és más előadások tartását a hirdető táblán, a helyi lapokban és a szószékről is közzétesszük.

Biblia-óra minden pénteken fél 7-kor a templomban.

Nádorváros: Minden szombaton 7—8-ig biblia-óra. Jelenleg Wennesz Jenő-út 38. sz. alatt, Schmickl Gizella lakásán.

Gyárváros: Minden vasárnap délután 3 órakor istentisztelet, minden kedden 7 órakor biblia-óra a Munkás-utca 38. sz. alatti imateremben.

Révfa lu: Minden kedden este, télen 7, nyáron 8 órakor biblia-óra Holzhammer István lakásán, Erzsébet királyné-ut 79. sz.

Szabadshegy: Biblia-óra a reformáció hetétől húsvétig minden csütörtökön este 7—8, húsvétól a reformáció hetéig minden vasárnap délután 5—6 óráig az evang. elemi iskolában.

Öttevény: A reformáció hetétől húsvétig minden csütörtökön este 6—7, húsvétól a reformáció hetéig minden vasárnap délután 5—6-ig biblia-óra a róm. kath. iskola egyik tantermében.

Bácsa: Minden vasárnap este 7—8-ig biblia-óra Fehérváry Imre lakásán.

Győrújfa lu: Minden vasárnap délután 2 órakor könyörgés, télen minden szerdán 6—7-ig, nyáron minden vasárnap 7—8-ig biblia-óra, minden hónapban egyszer istentisztelet az iskolában.

Börcs: Minden vasárnap délután könyörgés. Istentisztelet minden hó 2. vasárnapján.

Betegeknek:

Diakonisszáink betegápolást teljesítenek, szegényeket gondoznak. Ez ügyben Pálmai Lajos szeretetházi igazgatóhoz kell fordulni.

Élj az Úr szent vacsorájával betegágyadon!

Evangélikus jelvény.

Az evangélikusok ismertetőjele a Luther Rózsa. Ez volt valamikor a Luther pecsétje. Arannyal szegélyezett kék mezőben fehér kinyílt rózsa, középen piros szívvel, a szívben fekete kereszttel.

A magyarázata ez: Amelyik szívben ott áll a golgothai kereszt, annak élete minden nyomorusága mellett is olyan boldog lesz, mintha rózsák között járna. De a földi boldogság elhervad, mint a rózsa, ellenben a ker. emberre ott fent a kék égben oly bol-

dogság vár, amelyik oly nemes, mint az arany és oly végnélküli, mint a karika.

Ez az evangélikus vallásosság legtalálhatóbb rövid kifejezése.

Viseld büszkén ezt a jelvényt!

Kapható az iratterjesztésnél.

Mire adakozzunk?

Ha nagy öröm ér, ha megáld Isten, ha életed fontos fordulókhoz ér, ha szeretteid emlékét meg szeretnéd örökíteni . . . gondold mindig egyházadra.

Nagy célok várják adakozó készségedet:

1. A Szeretetház. Szegények, öregek, árvák menedéke, betegápoló diakonisszáink otthona. Sziget a nyomorúság könnyőceánjában.

2. A Belmissziói Egylet. Allandóan támogatja az evangélikus szegényeket, a kórházi betegeket, a fogház rabjait, az élet hajótöröttjeit. Irgalmas szamaritánus az élet rablókjárta országútján.

3. A Zöttevényi templom. Egy három századdal ezelőtt erőszakkal elvett templom nő ki vele újra a földből. 68 év. család várja sóvárogva megépülését.

4. A nádorvárosi templom és paplak. Győr amerikai méreteken fejlődő városrésze amerikai gyorsasággal és amerikai energiával szeretné megépíteni lelki otthonát. Ez lesz a jövő Győrje.

5. Gyárvárosi imaház és paplak. Gyárváros a világnézetek harcszintere. A római katolicizmus hatalma s a szociáldemokrácia szervezettsége mellett mi olyanok vagyunk, mint Góliáttal szemben Dávid. Sok hívünk várja itt a „diadalmas világnézet” szervezkedését.

6. Torony- és harangalap. Itt áll öreg templomunk, mint emléke régi nehéz, üldözésekkel teljes időknek, szerényen az udvarban, torony és harang nélkül. Búgó harang nem hívogat templomba. Síró szava nem kísér ki sirodba. De a templom 150 éves ünnepére megcsináljuk. Ez a győri evangélikusok „akarata”.

Az egyházközség ajándékba adja neked ezt az évkönyvet. Ha úgy gondolod, hogy ez több, mint amit csak úgy egyszerűen el lehet ajándékba fogadni, akkor szeretettel várjuk ezekre a célokra adományaidat.

Tartalom :

	Oldal
1. Köszöntjük az olvasót	3
2. Új arcok a régi munkamezőn	4
3. Nagyegyházasi Miklós Mihály egyházfelügyelő székfoglaló beszéde	10
4. Pálmai Lajos tb. esperes, ny. lelkész arcképe	—
5. Pálmai Lajos tb. esperes, ny. lelkész bucsubeszéde	13
6. Kapi Béla püspök arcképe	—
7. Kapi Béla püspök győri beköszöntő beszéde	19
8. A győri gyülekezet válasza Kapi Béla püspök lelkészi beköszöntőjére	26
9. A győri ág. hitv. ev. egyházköztség vezetősége	28
10. Az „Ige“ szolgálata a győri gyülekezetben	35
11. Ének és zene	40
12. Az ág. hitv. ev. iskola 1928. évi története	42
13. A „Szeretetház“ működése	45
14. Belmissziói Egyesület	49
15. A Győri Evang. Ifjúsági Egyesület	50
16. A Győri Evang. Diákszövetség	55
17. Sorsdöntő nemzedék	59
18. Az 1928. évi vagyonmérleg	64
19. Költségvetés az 1929. évre	66
20. Adakozás, jótékonyág	70
21. Gyámintézet	74
22. Az egyházi adó	75
23. Akarat	78
24. A leány- és fiókgyülekezetek	80
25. Népmozgalmi adatok	83
26. Mit kell tudni a győri evangélikusoknak?	84

